Dzisiaj 14 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 60

Poznań, poniedziałek dnia 8 lutego 1932

Rok XXVII

Stanowisko samorządowców

Rządowy projekt nowej ustawy samorządowej wrzyna się najgłębiej w życie samorządowe naszej dzielnicy, ściślej mówiąc przekreśla samorząd w istotnem znaczeniu tego słowa. Po „upaństwowieniu" względnie urządowieniu innych dziedzin społecznych — ma ofiarą tego systemu paść samorząd.

Dotychczasowy ustrój nie jest może idealny, może wymagałby poprawy w tym czy innym szczególe, ale w zasadzie okazał się on w czasie lat dziesiątków swego istnienia organizacją żywotną, sprawną, która była zarazem pewnego rodzaju szkołą, przygotowującą jej pracowników na podstawie samodzielnego myślenia i działania do szerszego życia państwowego.

Ale ta samodzielność myślenia i działania społecznego w naszej dzielnicy jest właśnie solą w oku „sanacji", która uważa, że ludność zażydzonych i bolszewizmem podszytych Baranowicz czy Pińska stoi na wyższym poziomie „państwowej dojrzałości", niż społeczeństwo ziem zachodnich. Trzeba mu przeto narzucić kaftan „prawomyślności państwowej" i przy tej okazji za wszelką cenę zrównać jego poziom z poziomem życia na wschodzie kraju naszego, t. zn. zrównać — w dół. Wówczas istniałaby w państwie — marzą „sanatorzy" — z jednej strony płacąca podatki i posłusznie, bez własnego zdania i własnej woli wypełniająca wszelkie nakazy masa, z drugiej zas byliby — wydający nakazy i dysponujący podatkami. Słowem, ideał państwa wschodniego.

Przeciwko nowemu projektowi wystąpiło stanowczo Stronnictwo Narodowe, zarówno na zebraniach swych władz centralnych w Warszawie i na poznańskiej grudniowej radzie wojewódzkiej, jak na terenie parlamentarnym. Chcąc w tak doniosłej sprawie udzielić jeszcze głosu specjalnie samorządowcom wielkopolskim, stojącym na gruncie narodowym, zwołano na wczorajszą niedzielę zjazd przedstawicieli tych właśnie sfer. Zgromadzili się oni w liczbie przeszło stu osób, zasiadających w różnych ciałach samorządowych województwa naszego, wraz posłami i senatorami tutejszymi pod przewodnictwem prezesa zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego, senatora dr. Meissnera.

Jako referenci wystąpili wybitni znawcy spraw samorządowych: b. poseł i b. burmistrz Zakopanego, p. Medard Kozłowski (autor szeregu artykułów pisma naszego o rządowym projekcie samorządowym, podpisanych inicjałami M. K.) oraz poseł Tadeusz Bielecki, który w tej sprawie niedawno przemawiał w plenum Sejmu ze specjalnem uwzględnieniem interesów ziem zachodnich. Wywody ich spotkały się z pełną zgodą zebranych, którzy po przeprowadzeniu dyskusji uchwalili jednomyślnie następującą rezolucję:

1) Zjazd narodowych przedstawicieli samorządowych z województwa poznańskiego, odbyty w Poznaniu dnia 7 lutego r. b., potępia rządowy projekt samorządowy jako zmierzający — w sprzeczności z podstawowemi zasadami konstytucji, dotyczącemi samorządów — do zniesienia w praktyce rzeczywistego samorządu, istniejącego na ziemiach zachodnich przez uczynienie zeń powolnego narzędzia państwowej władzy administracyjnej.

2) Zjazd oświadcza się stanowczo przeciwko tworzeniu na obszarze woj. poznańskiego wielkich gmin zbiorowych, uznając możliwość komasacji tylko tych małych gmin, których naturalne ku sobie ciążenie tego wymaga.

3) Zjazd stoi na stanowisku, że nie wolno różnorodnych stosunków dzielnicowych wtłaczać sztucznie w jeden szablon ustroju samorządowego, szkodliwy dla ludności miejscowej i jej potrzeb gospodarczych.

4) Zjazd oświadcza, że nie wolno w dzisiejszych czasach katastrofalnego przesilenia gospodarczego narażać społeczeństwa projektami szkodliwych reform na nowe nieobliczalne straty materjalne.

5) Zjazd stwierdza, że projekt rządowy jest w wysokiej mierze szkodliwy dla interesów narodowych na ziemiach zachodnich.

6) Zjazd wzywa całe społeczeństwo wielkopolskie do przeciwstawienia się zgubnym zamierzeniom rządowym, a do obrony zdrowych zasad żywotnego ustroju samorządowego.

Uchwały te są zwięzłe, jasne, stanowcze. Jesteśmy przekonani, że i zpoza szeregów obozu narodowego 95 proc. obywateli, mieszkających na ziemiach zachodnich, ten pogląd podziela, choć nie każdy może czy chce mu wyraz dawać głośno. Mogą i powinny to jednakowoż uczynić nietylko zgromadzenia specjalne, zwołane w poszczególnych miejscowościach, ale i organizacje i instytucje społeczne, żywo zainteresowane w utrzymaniu racjonalnego, rozsądnego, samodzielnego samorządu, kierującego się względami rzeczowemi i znajomością stosunków, a nie nakazami z góry i z zewnątrz, mającemi nieraz uboczne, partyjno - polityczne cele na oku.

Sprawa jest tak ważna i tak pilna, że milczeć w niej obywatelstwu i jego zrzeszeniom nie wolno.

Z konferencji rozbrojeniowej w Genewie

Rozpoczęcie dyskusji generalnej

Genewa, 8. 2. (Tel. wł.) Dzisiaj rozpoczęła się dyskusja generalna na temat rozbrojenia powszechnego. O godz 10,15 przewodniczący udzielił głosu przedstawicielowi angielskiemu min. Simonowi.

Przemówienie ang. min, spraw zagr. Simona

Genewa. 8. 2. (Tel. wł.) Przedstawiciel Anglji zaznaczył, iż nadszedł obecnie czas, gdzie należy na serjo zacząć myśleć o rozbrojeniu. Schodzi już obecnie z widowni to pokolenie, które z całą świadomością uczestniczyło we wojnie światowej, a następuje generacja nowa. Wskazywał na wielkie różnice, zaznaczające się w polityce zbrojeń poszczególnych mocarstw. Ażeby uniknąć komplikacyj, trzeba temu koniecznie jakiś kres położyć.

Zdaniem min. Simona ograniczenie zbrojeń drogą umów międzynarodowych dałoby się osiągnąć w dwojaki sposób. Po pierwsze przez wyznaczenie maksymalnej granicy zbrojeń, a powtóre przez wykluczenie stosowania pewnych metod i sprzętu wojennego. Pozatem byłby niezbędny jakiś autorytet międzynarodowy, celem zapewnienia tym postanowieniom należytego poszanowania. Anglja wypowiada się za takiem rozwiązaniem kwestji i uczyni w tym kierunku wszystko, co będzie w jej mocy. Obniżenie cyfry zbrojeń o przeciętnie 25 procent uważa ona za rzecz celową i całkowicie wykonalną.

Co do propozycji francuskiej, to zaznaczył min. Simon, że delegacja angielska będzie ją rozważała z całą życzliwością, wszelako Anglja jest gotowa udzielić swego poparcia wszelkim projektom, które mogą prowadzić do celu. Przedewszystkiem uważa, że powinienby obowiązywać zakaz używania wszelkiej broni chemicznej, a taksamo odnosi się do łodzi podwodnych. Umowy wszelako zawarte we Waszyngtonie i Londynie, powinny — zdaniem rządu angielskiego — aż do przewidzianego terminu w grudniu r. 1936 pozostać nietknięte Nakoniec oświadczył się przedstawiciel Anglji za ustanowieniem stałej komisji rozbrojeniowej.

Wystąpienie przedstawiciela Francji min. spraw wojskowych Tardieu

Genewa, 8. 2. (Tel. wł.). Na wstępie swego przemówienia zaznaczył francuski minister spraw wojskowych Tardieu, iż na skuteczne przeprowadzenie konferencji w celu ograniczenia zbrojeń przedewszystkiem zasadnicze są cztery momenty: gwarancja bezpieczeństwa, pewność co do podejmowania wspólnej akcji, a ponadto muszą być brane pod uwagę położenie geograficzne i specjalne stosunki.

Warunki, pod jakiemi ograniczenia zbrojeń mogłyby nastąpić, są w miarę okoliczności rozmaite. Zabezpieczenie pokoju i zmniejszenie zbrojeń byłoby jedynie możliwe w razie wprowadzenia powszechnego międzynarodowego systemu gwarancyjnego, obowiązującego wszystkie państwa. A ku temu właśnie zmierzają propozycje francuskie.

Następnie min. Tardieu omawiał poszczególne tezy francuskie. Art. 8. paktu Ligi Narodów dotyczy nietylko uregulowania kwestji zbrojeń, ale także stworzenia wspólnej gwarancji Ograniczenie zbrojeń według zapatrywania francuskiego byłoby jedynie wtedy możliwe, jeżeli równocześnie nastąpi odpowiednie rozbudowanie organizacji gwarancyj Ligi Narodów.

Francja, która i tak już poniekąd zmniejszyła swe zbrojenia, zgodziłaby się jeszcze na jakiś czas i bez specjalnych warunków ograniczać stan swych zbrojeń, które niewątpliwie ciężko dotykają naród francuski. W porównaniu z rokiem 1913 zmniejszyła swe siły efektywne o jedną czwartą, liczbę jednostek wojskowych o połowę, zaś czas służby wojskowej o dwie trzecie. Mimo, że inne państwa w tym czasie zwiększyły swe zbrojenia i mimo wyraźnego oświadczenia Anglji oraz Stanów Zjed. w r. 1919, że bezpieczeństwo Francji nie jest wcale dostateczne. Francja była zawsze wspaniałomyślną, czego dowodem także przedwczesne wydanie Nadrenji.

Tardieu zaznaczył w końcu, że umowa tego rodzaju bez odpowiednich gwarancyj byłaby niczem nieusprawiedliwioną premją dla tych, którzy pragną wojny.

Po rzekomym zamachu na Litwinowa

Bern, 8. 2. (PAT). Min. spr. wewn. jest w stałym kontakcie z policją szwajcarską oraz zagr. wskutek wiadomości, które doszły do sekretarjatu Ligi Narodów, a według których emigracja rosyjska miała przygotować zamach na Litwinowa.

Według wiadomości, którą podała Szwajcarska Ag. Tel., sprawą tą interesują się wszystkie władze kompetentne, mimo że dochodzenia nie przyniosły żadnych danych, potwierdzających.

Katastrofa kopalniana w Belgji

18 górników odciętych w płonącym szybie

Charleroi, 8. 2. (PAT). W kopalni „Honceau Fontaine" nastąpił podziemny wybuch gazów. Wskutek wybuchu zostało rannych 7 górników, z których 2 znajduje się w stanie beznadziejnym. Wskutek zawalenia się ściany, odciętych zostało w korytarzu kopalni jeszcze 18 robotników. Jest mała nadzieja uratowania ich.

Według dalszych wiadomości, dwaj ciężko ranni górnicy ulegli cierpieniom. Również niema prawie żadnej nadziei co do uratowania pozostałych w kopalni 18 górników, którzy są odcięci na głębokości 1200 metrów. Wskutek istniejących gazów i strasznego żaru nie udało się dotąd do nich dotrzeć i należy się liczyć z tem, że już prawdopodobnie żaden z nich nie jest przy życiu.

Z powiatu poznańskiego

Na niedzielnym zjeździe przedstawicieli Stronnictwa Nar. powiatu poznańskiego, referat o wyborach do rad gminnych wygłosił poseł Kawecki. W dyskusji stwierdzono, że jest obowiązkiem dopilnowanie, by wybory do samorządu gminnego wypadły jak najlepiej, gdyż w radach gminnych są rozstrzygane sprawy najbliższe każdego z członków gminy. Wezwano również do składania list kandydatów na radnych, gdyż termin składania list upływa w powiecie poznańskim w czwartek, dnia 11 b. m. o godz. 6 wieczorem.

Sprawa Kłajpedy w Genewie

Genewa, 8. 2. (PAT). Dziś popoł. przybył do Genewy kanclerz Brüning i sekretarz stanu v. Bülow.

Berlin, 8. 2. (PAT). Z Genewy donoszą, że delegacja niemiecka postanowiła złożyć dziś do rąk sekretarza gen. Ligi Narodów notę, domagającą się niezwłocznego zwołania nadzwyczajnej sesji Rady Ligi. Nota zostanie ogłoszona jutro. Na posiedzeniu Rady kanclerz osobiście wystąpić ma z protestem przeciwko ostatnim zarządzeniom władz litewskich na terenie Kłajpedy.

Amerykanizm

II. Ekonomja amerykańska

Ameryka, poza stosunkami handlowemi i turyzmem, trzymała się do ostatnich czasów na uboczu od życia i spraw europejskich. Dopiero wojna światowa wprowadziła Amerykanów do Europy i, trzeba powiedzieć, wprowadziła triumfalnie.

Wysoko oceniono ich różnorodne zasługi w tej wojnie, nieomal każdy naród przyznał, że im ma wiele do zawdzięczenia, i wszyscy swą wdzięczność głośno wyrażali. Jednocześnie, gdy wojna narody europejskie gospodarczo zniszczyła, oni ją zakończyli zbogaceni. Wyszli z niej jako wierzyciele zwycięzców i zgromadzili u siebie złoto tego świata. I, gdy po wojnie namnożyło się takich, którzy pragnęli zostać czyimikolwiek dłużnikami, wszyscy oni zwracali tęskne oczy ku Ameryce. Amerykanie zdobyli sobie pozycję pierwszego narodu w świecie.

Siłą rzeczy zjawiła się w Europie dążność do amerykanizowania się. Wpływ amerykański, silniejszy lub słabszy, w rzeczach ważnych lub podrzędnych, zjawił się wyraźnie we wszystkich krajach.

Gdy po wojnie przemysł europejski znalazł się w ciężkiem położeniu, gdy się zjawiły zatrważające cyfry bezrobotnych, zwłaszcza w zwyciężonych Niemczech i w zwycięskiej Anglji, i gdy, pomimo zapowiedzi i zapewnień znawców okazywało się coraz bardziej, że to nie jest przemijający kryzys, ale początek likwidacji świetnych czasów Europy, — Ameryka pozostała na uboczu od tej katastrofy. Wyglądało raczej, że to, co Europa traci, ona zyskuje. To ogromnie wzmocniło jej mocną już pozycję. Przedewszystkiem, podniosło w oczach świata wartość jej metod gospodarczych.

Jedną z najgłówniejszych przyczyn trudnego współzawodnictwa przemysłu europejskiego z przemysłem, rosnącym w krajach wszystkich części świata, była niewątpliwie wysokość potrzeb materjalnych, a stąd drożyzna robotnika w przodujących gospodarczo krajach europejskich. Ameryka ma robotnika najdroższego. Ale to nie stało się jej słabą stroną, na skutek jej wyższych metod gospodarczych: mechanizacji pracy, racjonalizacji warsztatów i standaryzacji wytwórczości.

Te metody gospodarcze zrobiły ogromny postęp w Stanach ostatniemi czasy, choć znikły przyczyny, które ich rozwój wywołały, choć Stany przestały cierpieć na brak rąk roboczych i wobec tego zamknęły się prawie dla imigracji z Europy. Metody te robią szybki postęp nietylko w przemyśle, ale i w rolnictwie.

Praca na ziemi traci tam już resztki znamion gospodarstwa wiejskiego, staje się czemś, co naszemu rolnikowi musiałoby się wydać potwornością. Dziś 80 proc. ferm w Stanach Zjednoczonych nie ma już ani jednego barana, 30 proc. — świni, 20 proc. — krowy ani drobiu, w wielu zanikły zupełnie ogrody. Fermer się specjalizuje, prowadzi jeden tylko artykuł, a we wszystko, co mu jest do życia potrzebne, zaopatruje się u kupców. Tym sposobem otrzymuje się największą wytwórczość; gospodarz zaś, o ile go tak nazwać można, nie ma na głowie mnóstwa drobnych kłopotów; w razie czego ma tylko jeden — wielki. Mianowicie, gdy zbioru nie sprzeda, może nie mieć co jeść na własnym kawale ziemi.*)

Cóż dopiero mówić o przemyśle, którego wytwórczość, dzięki stosowaniu amerykańskich metod, rosła z coraz większym rozpędem.

Świat, zwłaszcza europejski, zbiedniał, ale Ameryka zbogaciła się i sama dla siebie stawała się coraz większym, coraz pojemniejszym rynkiem. Rozwój tego rynku postąpił nagle w latach powojennych skutkiem narodzenia się w Ameryce nowej szkoły ekonomistów, której zasady, jak wszystko w Ameryce, zaczęto szybko i konsekwentnie wcielać w życie.

Zasady te dadzą się streścić w następujących punktach:

Producent nie powinien stosować się do wymagań konsumenta, ale konsument musi nabywać to, co producent wytwarza — należałoby raczej powiedzieć, co mu pośrednik każe wytwarzać.

Trzeba cywilizować szerokie masy, ucząc je potrzebowania w życiu tego, co mają klasy zamożniejsze — raczej je zmuszać do nabywania tego przez sugestję propagandy, reklamy lub nawet przez popieranie robotnika, który ma większe potrzeby i więcej wydaje. Ma się rozumieć, w myśl poprzedniego punktu, potrzeby te mają się zwracać ku towarom, które producent rzuca na rynek.

Te rzeczy, które się nabywa, trzeba co prędzej niszczyć, żeby nabyć nowe.

Gdy się nie ma pieniędzy, trzeba nabywać na kredyt; a drobny kredyt, kredyt konsumcyjny, dla mas, dla robotników i fermerów, trzeba ułatwić w jaknajszerszych granicach.

Tym sposobem masy równają się z klasami bogatemi w poziomie życia, są zadowolone i upada kwestja socjalna. Jednocześnie, zaspakajając swoje potrzeby, wytwarzają taki ruch, taki obrót, że produkcja ciągle rośnie.

Wynikiem tego jest ogólny dobrobyt — „prosperity". Ten dobrobyt osiąga się, jak widzimy, dzięki odebraniu oszczędności tytułu cnoty gospodarczej, jaki dotychczas posiadała. Robotnik w fabryce tanich samochodów jest doprowadzony do tego, że kupuje sobie jej samochód, ma się rozumieć, na spłaty. Zanim go spłaci, kupuje nowy, bo tamten się już zniszczył. Tym sposobem on ma wygodę i przyjemność, a fabryka stałego klienta. Oprócz tego wpływa się na niego, żeby na kredyt, który dostaje w miejscowym banczku, kupił sobie gramofon, radjo, aparat fotograficzny i t. p. Coraz nowych rzeczy nie zabraknie — od czegoż są wynalazcy? Tym sposobem ma on wszystko, co mają ludzie bogaci, a przemysł ma zbyt szeroki.

Możnaby jeszcze dodać, że dla zabezpieczenia się od tego, żeby robotnik części pieniędzy nie przepił, ale wydał je na wytwory przemysłu, zaprowadza się prohibicję.

Ktoś powie, że robotnik może nie dać się na to wszystko namówić, że będzie wolał ciułać grosz na stare lata, urządzić sobie stałą siedzibę, kupić kawałek ziemi, postawić domek, założyć ogród... Proszę państwa, gdy ten człowiek cały dzień roboczy powtarza w szybkiem tempie czynność wkręcania jednej śrubki i nie może od tej czynności oderwać na chwilę uwagi, boby zatrzymał pracę całej sekcji i stracił miejsce; gdy po tym dniu, zabrawszy żonę w samochód, sam go prowadzi i musi całą uwagę na tem prowadzeniu skupić; gdy, zatrzymawszy się gdzieś za miastem, wyciąga aparat i fotografuje; gdy wróciwszy do domu, utrwala i wywołuje; gdy potem zakłada na uszy radjo i słucha, a potem zmęczony idzie spać, by następnego dnia robić to samo, — to on tak jest oduczony od myślenia, że na wszystko go można namówić. Kupi nawet „madżonga", czy jak to się tam nazywała ta podobno chińska gra, do której przed kilku laty pasjonowano się u nas, a po roku ją rzucono, bo była nudna, jak flaki z olejem; ale przez jeden sezon uważano, że jest djabelnie ekscytująca, pokupowano sobie tandetne szkatułki z niesłychanie skomplikowanemi tandetnemi do niej przyrządami, i ten, kto rzucił ją na rynek, cel osiągnął.

Systemowi amerykańskiemu nie groziło niepowodzenie z powodu oporu mas. Ludzi nie tak trudno doprowadzić do robienia tego, co chcemy, jeżeli się umie używać sugestji i przymusu, który się nie przyznaje do tego, że jest przymusem; zwłaszcza, jeżeli są to ludzie zmechanizowani, zracjonalizowani i zestandaryzowani.

Nie będiemy tu szukali odpowiedzi na pytanie, czy we wprowadzeniu tego systemu było więcej wypływającej z optymizmu amerykańskiego wiary, że się wynalazło sposób uszczęśliwienia ludzkości, czy też — wobec szybkiego psucia się rynków zewnętrznych — potrzeby ratowania się za wszelką cenę nawewnątrz. Dość, że został wprowadzony i ogłoszony światu.

Jego teoretykiem, o ile to tak powiedzieć można, który jednocześnie najkonsekwentniej zastosował go czynnie, stał się Ford. Chyba żadna książka po wojnie nie była tak czytana wszędzie i nie wywołała takiego podziwu dla autora, jak utwór wielkiego fabrykanta automobilów. O żadnej napewno tyle nie pisano i z takiem uznaniem, z żadnej piszący w Europie nie wyciągnęli tylu nauk dla swoich czytelników.

Byli pewnie w starej Europie pesymiści i sceptycy, którzy mruczeli sobie: jeżeli on taki szczęśliwy i jego robotnicy tacy szczęśliwi, to ciekawiśmy, kto z tego powodu będzie nieszczęśliwy?... Nie wiemy, czy było wielu takich i czy spodziewali się, że na swe pytanie bardzo rychło znajdą odpowiedź.

Tymczasem, Europa patrzyła z zazdrością na Amerykę, gdzie tętno życia gospodarczego biło silnie, gdzie wyraz „prosperity" stał się określeniem doby bieżącej. Tę pomyślność amerykańską widziano w różnych krajach zbliska w postaci niezliczonych tłumów turystów amerykańskich, objeżdżających Europę i znaczących swój pochód dolarami, które zwłaszcza Francuzi w wielkich ilościach skrzętnie magazynowali.

Gdy przed trzema laty stanęła kandydatura Hoovera na czterolecie prezydenckie, wybito i szeroko rozpowszechniono medal z podobizną kandydata i z napisem: „Hoover — four years of prosperity (Hoover — cztery lata dobrobytu)".

ROMAN DMOWSKI.

*) Ma jeszcze inną korzyść. Żona jego, nie mając gospodarstwa, a mieszkając zdala od skupień ludzkich, nudzi się piekielnie. Jeździ więc Fordem po odległych wizytach albo do miasta na kino, słowem mało jest w domu. Niejednej zresztą udaje się namówić męża na porzucenie fermerki, i emigrują do miasta.

O t. zw. obrządek wschodni

Memorjał Polskiego Towarzystwa Opieki nad Kresami (wschodniemi) do ks. biskupów polskich w sprawie t. zw. obrządku wschodniego, poważny i wymowny, niewątpliwie wywoła pewne wyjaśnienia tej sprawy, od kilku lat niepokojącej ogół polski. Już przed dwoma laty, w lutym r. 1930, poruszył tę sprawę z ramienia Klubu Narodowego w komisji spraw zagranicznych Sejmu pos. Stroński, a następnie, w kolejnych rozprawach ogólnych komisji, w lutym 1931 i w listopadzie 1931, przedstawiał w dalszym ciągu jej stan i rozwój, do czego dołączyli się i inni posłowie z innych grup, tak, iż już w lutym 1931 wywołało to oświadczenie p. min. Zaleskiego, podobnie jak obecnie w komisji budżetowej w styczniu b. r. oświadczenie p. min. Jędrzejewicza. Widać, że obecny stan rzeczy budzi troski bardzo powszechnie.

O. Urban T. J., który należy do obrońców obrządku wschodniego, wygłosił w końcu stycznia b. r. w Krakowie odczyt w tej sprawie, w którym mówił m. in. („Czas"):

„Placówki unickie są obecnie rozsiane po wszystkich wschodnich djecezjach łacińskich: djecezja podlaska liczy ich 9, wileńska 7, pińska 9, łucka 8, lubelska 3, warszawska 1. Ogólna liczba wiernych wynosi ponad 20.000. Wszystkie parafje unickie podlegają jurysdykcji miejscowych biskupów łacińskich. Kler rekrutuje się w znacznej części z dawnego duchowieństwa prawosławnego, które przyjęło unję. Dla braku księży świeckich (z dawnego zaboru austrjackiego nie chciano brać misjonarzy ze względów politycznych) przyjmowano z początku ochotnie wszystkich zgłaszających się do unji duchownych, jednakże nawrócenia te okazały się w znacznej części powierzchownemi lub zgoła fikcyjnemi, blisko połowa konwertyków powróciła zpowrotem do prawosławia, a powciskały się nawet jednostki małowartościowe lub wprost niegodne. Obecnie dotyczący materjał ludzki oczyścił się, pozostały głównie jednostki ideowe, a przy przyjmowaniu nowych konwertytów zachowuje się wielką ostrożność.

„Cała powyższa akcja napotyka po stronie polskiej na zgodną opozycję wszystkich niemal czynników świeckich (częściowo też duchownych), bez względu na przekonania polityczne i religijne. Sam rząd doniedawna zachowywał chłodną rezerwę, ostatnio przez usta p. ministra Jędrzejewicza zaznaczył również swe nieprzychylne stanowisko względem nowego obrządku. Ta powszechna niechęć płynie z czterech źródeł: a) antypatja żywiołów antyklerykalnych do wszelkiej żywszej akcji kościelnej; b) stare uprzedzenia do obrządku wschodniego, który ciągle przypomina schizmę; c) aspiracje nacjonalistyczne, które propagandę unijną poczytują za przeszkodę w nawracaniu prawosławnych wprost na łaciński obrządek, co ułatwiłoby ich polonizację; d) obawa przed podrażnieniem prawosławnych, których racja stanu zaleca usposobić przychylnie i lojalnie dla państwowości polskiej. Poza tem wysuwa się zarzut nowości obrządku, nieprzewidzianego w konkordacie, zarzut nieuzasadniony i błędny, gdyż zdaniem prelegenta jest to ten sam obrządek wschodni, co w b. zaborze austrjackim, a nieznaczne różnice nie są większe od pewnych odchyleń, występujących również pomiędzy poszczególnemi krajami w obrębie obrządku łacińskiego. Jeszcze niesłuszniejszy jest zarzut rusyfikacji. W pracy misyjnej unickiej uwzględnia się wszystkie języki, używane faktycznie przez ludność miejscową, podobnież w seminarjum duchownem w Dubnie, gdy tymczasem w Cerkwi prawosławnej język rosyjski zachował dotychczas dominujące stanowisko.

„Kościół katolicki przy spełnianiu swej uniwersalistycznej misji nie może dać się użyć za narzędzie żadnemu nacjonalizmowi, liczy się jednak z interesami państwa polskiego, które są w tym wypadku dostatecznie zabezpieczone przez tę okoliczność, że cała opisana akcja unijna jest prowadzona przez polski episkopat i w znacznej mierze przez polskie duchowieństwo".

Uwagi O. Urbana o obawach i zarzutach ze strony społeczeństwa polskiego, przedstawionych tu zbyt powierzchownie, są bardzo doraźne, podobnie jak niesłuszne jest powoływanie się na ks. biskupów polskich, których stanowisko wcale nie może być utożsamiane z całą obecną pracą w kierunku t. zw. obrządku wschodniego.

Obecnie, po memorjale Polskiego Towarzystwa Opieki nad Kresami, który ma już odgłosy takie, jak uwagi p. B. Koskowskiego (w Kurj Warszawskim" nr. 35), popierające stanowisko memorjału, oczekiwać można wyjaśnień w sprawie, której nikt w społeczeństwie polskiem nie chce zaogniać i w której załatwianiu podstawą jest zaufanie do episkopatu i do duchowieństwa naszego.

Sensacyjny proces polityczny w Inowrocławiu

Sprawa komisarza Kamienieckiego

W ubiegły piątek zakończył się wreszcie przed sądem grodzkim w Inowrocławiu głośny już dzisiaj na całą Polskę i kilka razy odraczany proces komisarza P. P. Kamienieckiego przeciwko redaktorowi odpowiedzialnemu „Dziennika Kujawskiego" p. Stefanowi Przybylskiemu oraz pp. Bogdanowi Maciejewskiemu i Leonardowi Wolffowi z Trzemeszna.

Jak wiadomo, proces toczył się o zamieszczenie na łamach wspomnianego pisma sprawozdania z jawnej rozprawy sądowej w Gnieźnie, w którem m. in. przytoczono, iż świadek Leonard Wolff zarzucił komisarzowi Kamienieckiemu krzywoprzysięstwo, popełnione w toku zeznań, składanych przez komisarza K. w charakterze świadka. Z powodu tego właśnie ustępu sprawozdania komisarz Kamieniecki wytoczył proces redaktorowi „Dziennika Kujawskiego" p. Przybylskiemu, a także pp. Maciejewskiemu i Wolffowi z Trzemeszna, jako tym, którzy rozgłaszali rzekomo nieprawdziwe fakty o nim przed sądem.

Pierwszy termin procesu miał miejsce w dn. 3 grudnia r. ub. Rozprawę wówczas odroczono celem powołania świadków ze strony oskarżonych. Druga część rozprawy odbyła się dn. 23 stycznia. Na podstawie zeznań sędziego Głowackiego ustalono, że inkryminowane sprawozdanie „Dziennika Kujawskiego" było najzupełniej zgodne z prawdą. W dalszym przebiegu procesu przewodniczący sądu sędzia Niedźwiedzki ogłosił postanowienie, przerywające rozprawę, celem zebrania materjału dowodowego na okoliczności, naprowadzone przez oskarżonych Maciejewskiego i Wolffa odnośnie zajścia przed pocztą na ul. św. Michała w Trzemesznie, gdzie komisarz Kamieniecki miał zwolnić doprowadzonego doń niejakiego Uklejewicza (znanego bojówkarza „sanacyjnego" z czasu wyborów — przyp. red.), który miał uprzednio strzelać do p. Wolffa.

Rozprawa w ub. piątek była wła-

śnie poświęcona tej sprawie. Świadkowie Domieracki, Owczarzak, Budzyński i Grabski ustalili ponad wszelką wątpliwość, że istotnie kom. Kamieniecki tak się zachowywał, jak twierdzili oskarżeni Wolff i Maciejewski.

Wobec tego prokurator nie stawił wniosku o ukaranie oskarżonych, a sąd uwolnił wszystkich trzech t. j. Przybylskiego, Maciejewskiego i Wolffa od wszelkiej winy i kary. W uzasadnieniu wyroku sędzia Niedźwiedzki stwierdził m. in., że oskarżeni Wolff i Maciejewski całkowicie przeprowadzili dowód prawdy co do zachowania się kom. Kamienieckiego w czasie zajść w Trzemesznie, a sprawozdanie „Dziennika Kujawskiego" z procesu sądowego na tem tle „odpowiadało w zupełności faktom, oświadczeniom i stwierdzeniom", które tam miały miejsce.

Dokoła walk pod Szanghajem

Zacięta obrona Chińczyków — Stany Zjedn. wysyłają dalsze statki do Chin

Szanghaj, 8. 2. (PAT). W sobotę Japończycy rozpoczęli nowe bardzo silne bombardowanie Szanghaju. Niezawodnie liczyli się z możliwością, że Chińczycy zaatakują ich przed nadejściem posiłków z Japonji i dlatego pośpieszyli z kontrakcją. Ośrodkiem walk zdaje się być w dalszym ciągu dworzec północny dzielnicy Szapei, stanowiący teren zaciętych walk od szeregu dni.

Według obliczeń japońskich, w walkach w Szanghaju, trwających już zgórą od tygodnia, straty japońskie wynoszą 49 zabitych i 126 ciężko rannych; straty chińskie są większe.

Admirał Shiosawa w rozmowie z dziennikarzami dał wyraz swojej osobistej opinji, że walki w Szanghaju będą trwały dotąd, aż wojska chińskie zostaną całkowicie wyparte, przyczem admirał wyraził nadzieję, że Chińczycy wycofają się dobrowolnie.

Szanghaj, 8. 2. (PAT). Oddziały japońskie, złożone z 900 ludzi i stanowiące awangardę dywizji, wylądowały o godz. 15.30 koło Woo-Sung. Wspomagane przez ogień artyleryjski bezzwłocznie rozpoczęły atak na forty Woo-Sungu. Miasteczko Woo-Sung ostrzeliwane było o godz. 16.45 przez okręty wojenne japońskie. Piechota japońska oraz kilka samochodów pancernych otworzyło również silny ogień na miasteczko, którego bronili żołnierze chińscy. Wskutek zniszczenia mostu samochody nie mogły dotrzeć do niego.

Japoński plan strategiczny zmierza w kierunku przecięcia linji kolejowej między Szangajem a Nankinem, aby odciąć armję chińską, skoncentrowaną w Szangaju, od jej bazy.

Londyn, 8. 2. (PAT). — Agencja Reutera podaje wiadomość z Waszyngtonu, według której admirał Pratt, szef admiralicji, zawiadomił, że 4 jednostki morskie otrzymały rozkaz wzmocnienia floty azjatyckiej St. Zjednoczonych. Sześć torpedowców i tyleż łodzi podwodnych, które miały powrócić na wody amerykańskie, pozostaną na Dalekim Wschodzie do czasu rozwiązania kryzysu w Szangaju.

Londyn, 8. 2. (PAT). Według doniesień „Daily Herald" stosunki między St. Zjd. a Japonją doznały poważnego zaostrzenia wskutek sytuacji w Szanghaju. Amerykański ambasador w Tokio w rozmowie wczorajszej z japońskim min. spr. zagr. Yoshizawą oświadczył po ostrej wymianie zdań, że z powodu wysłania przez Japonję posiłków wojskowych do Szanghaju St. Zjedn. nie mogą już dawać wiary deklaracjom rządu japońskiego.

Co mówi nota japońska, wysłana do Genewy

Genewa, 8. 2. (Tel. wł.) Delegacja japońska opublikowała notę swego rządu w sprawie wypadków pod Szanghajem, doręczoną obecnie sekretarzowi Rady Ligi Narodów.

Rząd japoński oświadcza w niej, że Chinczycy, wbrew postanowieniu z dnia 21 stycznia, znowu podjęli ofensywę, ściągając nadal siły wojskowe. Wobec tego, chcąc położyć kres groźbom chińskim i przywrócić stan normalny w Szanghaju, a zarazem i mieszkających tam obcokrajowców uwolnić od ciągłych obaw, postanowiono wysłać nieodzowne dalsze siły wojskowe do Szanghaju. Chodzi tu także o zabezpieczenie na miejscu wielkiej liczby obywateli japońskich i o wartości materjalne w ich posiadaniu, które wynosz ąwiele miljonów. Japoński korpus ekspedycyjny jednakowoż nie przestanie mieć na uwadze interesów wszystkich mocarstw i nie przedsięweźmie kroków, do którychby nie był zmuszony postępowaniem przeciwnika.

Rząd japoński zapewnia poza tem, że nie ma żadnych specjalnych zamiarów politycznych względem Szanghaju, ani też nie myśli naruszać tam praw któregokolwiek z mocarstw.

Genewa, 8. 2. (PAT). Nadszedł tu do sekretarjatu Ligi Narodów raport komisji ankietowej z Szanghaju.

Tokio, 8. 2. (PAT). Min. spr. zagr. wystąpił z propozycją, uważaną za balon próbny, stworzenia zdemilitaryzowanej strefy szerokości 15—20 klm. dookoła głównych portów chińskich, mianowicie Szanghaju, Kantonu, Hankou, Tien Sinu i Tsing-Tao.

Mandżurja miałaby być zdemilitaryzowaną, przyczem część wojska chińskiego, najbardziej zdyscyplinowanego, miałaby być pozostawiona w charakterze milicji.

Koncentracja wojsk sowieckich w Władywostoku

Londyn, 8. 2. (PAT). Do Londynu donoszą z Tokio, że wskutek pogłosek o koncentracji wojsk sowieckich we Władywostoku, rząd japoński zażądał od konsula japońskiego we Władywostoku sprawozdania o sytuacji. Na mocy tego sprawozdania żadna specjalna koncentracja wojsk sowieckich nie odbywa się, ale we Władywostoku skoncentrowana jest stale poważna armja sowiecka. W mieście daje się odczuwać naprężenie i następują codziennie liczne aresztowania pod zarzutem kontrrewolucji. Niepokój czynników sowieckich nie jest skierowany przeciwko Japonji lecz przeciwko białogwardzistom rosyjskim, którzy zyskali swobodę działania z powodu zajęcia Charbina przez Japończyków i gromadzą swe siły oraz planują zaatakowanie Bolszewików na granicy syberyjsko-amurskiej.

Położenie w zagłębiu węglowem

Katowice, 8. 2. (Tel. wł.) Zgodnie ze stanowiskiem, zajętem przez Zespół Pracy na Górnym Śląsku, na kopalniach węgla odbywają się obecnie plebiscyty w sprawie strajku. Mimo agitacji żywiołów radykalnych, według ostatnich wiadomości, większość robotników wypowiada się jednak przeciw strajkowi.

Należy oczekiwać, że dziś lub jutro Zespół Pracy poda już oficjalny wynik plebiscytu i wśród górników nastąpi uspokojenie.

W Zagłębiu Dąbrowskiem rokowania odbywają się bezpośrednio między pracodawcami a robotnikami, przyczem obie strony pozostają w kontakcie z inspekcją pracy.

W tym stanie rzeczy, do czasu zakończenia rokowań, interwencja ministerstwa pracy i opieki społecznej nie jest przewidziana.

Pożar w Chorzowie

Katowice, 8. 2. (PAT). Wczoraj o godz. 20.15 wybuchł pożar w zabudowaniach stacji transformatorów elektrowni w Chorzowie, obsługującej prądem fabrykę Azotu. Pożar powstał prawdopodobnie wskutek przegrzania transformatorów. W ogniu stanęły 2 transformatory, gdzie nagromadzone było przeszło 20 ton oliwy.

W akcji ratowniczej brały udział straże pożarne z Katowic, Chorzowa, Król. Huty i Wełnowca. Akcja trwała do godz. 10 rano. Straty dosięgną prawdopodobnie ¼ milj. zł. Fabryka chorzowska nie ucierpi z powodu pożaru, ponieważ ma zapewniony prąd z własnej elektrowni.

Epilog nadużyć na politechnice warszawsk.

Warszawa, 8. 2. (Tel. wł.). W sobotę sąd koleżeński „Bratniej Pomocy" studentów politechniki warszawskiej wydał wyrok, w sprawie nadużyć, popełnionych w tej organizacji. W myśl wyroku główny oskarżony Kazimierz Sobikowski (I wiceskarbnik) został skazany na usunięcie z „Bratniej Pomocy" i wyłączenie go stosunków koleżeńskich. Postanowiono też przesłać wniosek do Senatu Akademickiego o relegację Sobikowskiego z politechniki i skierować sprawę jego do sądu państwowego. Jerzy Sielski (członek komisji rewizyjnej) skazany został na usunięcie z „Bratniej Pomocy" i wyłączenie ze stosunków koleżeńskich. Janusz Modliński (I skarbnik) na usunięcie z „Br. Pomocy". Wreszcie Jerzemu Osterowi (II wiceskarbnikowi) udzielono koleżeńskiego napomnienia.

Powództwo cywilne w wysokości, odpowiadającej kwocie manca, ustalonego przez przysięgłego księgowego, postanowiono zasądzić od Sobikowskiego, Sielskiego i Modlińskiego w terminie do 15 czerwca r. b. Oskarżonym przysługuje prawo odwołania się do rektora.

Hitler o Austrji

Wiedeń, 8. 2. (PAT.) Jak donoszą dzienniki wiedeńskie z Rzymu, Hitler udzielił korespondentowi turyńskiego „Stampa" wywiadu w sprawie Austrji. Hitler zaznaczyć miał, że nie żywi sympatji dla Austrjaków. Austrji nie przypisuje on zbyt wielkiego znaczenia. Wiedeń czyni na Hitlerze wrażenie wielkiej czaszki, która musi być doprowadzona w drodze chirurgicznej do skromniejszych rozmiarów. Na brzegach Dunaju przebywają setki tysięcy ludzi, którzy właściwie powinni wywędrować. Hitler nie uważa Wiedeńczyków za dobrych Niemców i nie wierzy w szczerość ich propagandy anschlussowej. Propaganda ta — zdaniem Hitlera — podejmowana była zawsze wtedy, kiedy Austrja potrzebowała nowych pożyczek.

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 8. 2. 1932.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg. (119.1 f. w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w h.); 5) jęczmienia pozn. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa pozn. i pom. 43.55 kg. (74.1 f. w h.).

Ceny orjentacyjne

Żyto	22.75— 23.25
Usposobienie stałe.	
Pszenica	23.75— 24.50
Usposobienie stałe.	
Jęczmień a) 64—66 kg.	19.25— 20.25
Jęczmień b) 68 kg.	20.75— 21.75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	23.00— 24.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	19.50— 20.00
Usposobienie słabe	
Mąka żytnia 65% wł. work.	34.25 - 35.25
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	36.00 - 38.00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	14.50— 15.00
Otręby pszenne	14.00 - 15.00
Otręby pszenne (grube)	15.00— 16.00
Rzepak	32.00 - 33.00
Gorczyca	33.00— 40.00
Wyka latowa	22.00— 24.00
Peluszka	21.00— 23.00
Groch Victoria	23.00— 27.00
Groch Folgera	30.00— 33.00
Łubin niebieski	12.00— 13.00
Łubin żółty	15.50— 16.50

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 37½ tonny, jęczmienia browarowego 15 tonn, otrąb żytnich 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.70 zł., gotówką 209.65 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.36 do 173.62 zł., gotówką 173.02 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 8. 2 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocniejsza. Zauważono ogólny brak materjału, przyczem obroty były ograniczone. Z papierów państwowych w dalszym ciągu większy popyt na 5% Poż. konwers., po 39½% w płaceniu; poza tem poszukiwano 4% Pożyczkę inwestycyjną po 82 lecz bez notowania. Papiery lokacyjne P. Z. K. wykazały tendencję zwyżkową, mianowicie płacono za 8% listy dolarowe stare 75½% za 8% listy dol. amortyz. 69% oraz za 4% listy zast. konwert., które zyskały 2 punkty w kursie 31%.

W końcu poszukiwano 6% listy żytnie po 13¼.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bankiem Polskim po 98 w tranzakcjach, zaś obracano w obrotach pozagiełdowych 4% Premjówką dolarową po 43¼ oraz 3% Poż. budowlaną po 30—.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 39½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 75½% P.
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 69—% +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziemstwa Kredyt. 31—% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 13¼ P.

Akcje bankowe.

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I. em. 98 — +

Tendencja mocniejsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 8. 2. 1932.

	Walnie trans	Gotówka sprzed.	Gotówka kup.
Dolary St. Zjedn.	tr.: 8,89½;	sp.: 8,91¼	kup.: 8,87½.

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Belgja	124.45	124.76	124.14
Holandja	359.60	360.50	358.70
Londyn	30.80	30.95	30.65
Nowy Jork czeki	8.917	8.937	8.897
Nowy Jork kabel	8.922	8.942	8.902
Paryż	35.13	35.22	35.04
Praga	26.41	26.47	26.35
Szwajcarja	174.19	174.62	173.76
Włochy	46.55	46.78	46.32
Berlin	211.85		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.		31.25
4% poż. inwest.		85.00
5% poż. konw.		40.25
4% premj. dol.		44.00
7% poż. stabil.	53.25	54.00

Tendencja utrzymana.

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—	99.00
Sole Potasowe	0.00—	87.00
Lilpop	0.00—	13.75

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg., reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 8. 2 1932.

Pszenica marc. 75—76 kg.	242.00—244.00
Tendencja stała	
Żyto march 72—73 kg.	194.00—196.00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień brow.	160.00—168.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	153.00—157.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	138.00—146.00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	29.00—33.00
Tendencja cicha.	
Mąka żytnia 70%	27.20—29.30
Tendencja podatna.	
Ospa pszenna	9.50— 9.90
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	9.50— 9.90
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	21.00—23.50
Groch pastewny	15.00—17.00
Peluszka	16.00—18.00
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.00—12.00
Łubin żółty	14.50—16.00
Seradela nowa	23.00—29.00
Kuchy lniane 37%	11.20
Kuchy z orzecha ziemnego	12.40
Kuchy mielone (mączka)	12.20—12.30
Wytłoki suche paryt. Berlin	7.30— 7.40
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	10.50
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	11.50
Płatki ziemniaczane	12.50—12.60
Ziemniaki jadalne białe	1.50— 1.60
Ziemniaki jadalne czerwone	1.70— 1.90
Ziemniaki odenwaldzkie nieb.	1.80— 2.00
Ziemniaki inne żółte	2.10— 2.30
Ziemniaki fabryczne w fg za funt	8¼ — 9¼

Uwaga do ziemniaków: Towar eksportowy powyżej notowań.

Ogólna tendencja zniżkująca.

Nauka, szkoła i Kościół

Mowy posła Strońskiego w plenum Sejmu

Niedola nauki

Wydatki w budżecie 1932-33 na szkolnictwo wyższe i naukę zniżone zostały z 47 600 000 zł na 30 700 000 zł, to jest o 35 procent. Może ktoś powiedzieć, że w przyszłym roku o tyle się już nie będzie zmniejszało, i to będzie prawda, bo nie jest prawdziwem tegoroczne uposażenie budżetowe, gdyż nie zostało wykonane, a w jakich rozmiarach, to właśnie pokażę. W r. b. uniwersytet Jagielloński ma niepokrytych zobowiązań na 524 000 zł, w czem 280 tys. na dotacje naukowe, wszechnica lwowska z 300 000 zł, które jej się należały, dostała za 10 miesięcy 80 000 zł. W politechnice warszawskiej z dotacji naukowej wykonano zaledwie 15 proc., a w wyższej szkole gospodarstwa wiejskiego 14 proc., co wymownie świadczy, że uchwalony budżet tegoroczny jest nieprawdziwy w stosunku do wykonania. Profesorowie politechniki warszawskiej w piśmie swem stwierdzają dosłownie, że politechnika musi się zadłużać i stoi nawet wobec grozy zamarcia wszelkiej działalności. Bibljoteka Jagiellońska miała otrzymać 80 tysięcy zł, a dostała 9 000 zł, na budowę nowego gmachu miała dostawać 1 000 000 zł rocznie, dostała zaś 160 000 zł. British Museum dostaje rocznie na utrzymanie się i zakup książek 10 miljonów zł, a przecież stosunek z Polską nie powinien być 10 miljonów i 9 tysięcy.

O tych sprawach świat naukowy polski oddawna mówi z najgłębszą troską, i już na pierwszym zjeździe nauki polskiej w 1922 r. jeden z wybitnych profesorów, podkreślając związek między niezależnością polityczną państwa i jego niezależnością gospodarczą, obliczał, że jeśli ówczesny budżet oświaty wynosił około 600 000 000 mk., to na samą naukę techniczną trzebaby wydać conajmniej 1 000 000 000 mk. Dziś więc przy cyfrze budżetu 350 000 000 zł trzebaby na ten cel wydać koło 600 000 000 zł. A słowa te wypowiedział wówczas profesor Ignacy Mościcki.

Obecna dążność do kurczenia ruchu naukowego w Polsce jest niezrozumiała. Prof. Bujak w pracy swojej z 1925 r. już podkreślił, że w niczem nie przodujemy w nauce, że musimy starać się stać się mocarstwem ducha i wejść do grona narodów przodowniczych w twórczości. To jest podstawa istotna mocarstwa, o którem tyle się dziś słyszy.

Słyszymy zwykle odpowiedź, że powód małej dbałości o naukę jest pieniężny, to jest, że nie stać nas na to. Ale p. minister skarbu mówił nam tu, że kryzys w niektórych dziedzinach wynosi zaledwie 10 proc., w innych 15 proc. i doszedł w niektórych działach do 25 proc. Dlaczego dla nauki polskiej kryzys ma dojść do 35 proc., nawet już w przewidywaniach. Dlaczego właśnie nauka ma być tak upośledzona?

Kto wie, czy jest to jedyny powód. Emil Faguet w książce p. t. „Kult niekompetencji" narzeka na rozpanoszenie się niekompetencji, jaka istnieje w demokracji. Powiada on, że rządzenie jest sztuką i wymaga wiedzy, a kraj jest rządzony przez ludzi, którzy nie mają ani tej sztuki, ani tej wiedzy, i właśnie zostali wybrani dlatego, że jej nie mają i pod gwarancją, że jej nie mają. Czy panom nie przychodzi na myśl, że te słowa w Polsce brzmią dziwnie na czasie. (Głos: Tam pana braknie). O ile się nie mylę, pan chce powiedzieć, że jestem głupi, i że moje miejsce jest w rządzie. (Wesołość i oklaski na prawicy i na lewicy). Nie chcę powiedzieć czegoś ujemnego o ogóle ludzi, którzy są dziś u steru, ale to, co dzisiaj widzimy, nasuwa nam myśl, że niekoniecznie, tylko brak pieniędzy jest powodem zaniedbania nauki, że może jest to także oddźwiękiem tego, że u steru rządu niema dziś tyle tego przygotowania naukowego, ile być powinno.

Przeszła przez kraj wiadomość, że szkoły wyższe mają dostać zmianę ustroju. Chętnie przyjmuję oświadczenie ministra oświaty, że to była plotka, jakkolwiek sądzę, że niema dymu bez ognia. Więc, chociaż to określenie może będzie mniej ścisłe co do przeszłości, ale jest dobrą zapowiedzią na przyszłość. W każdym razie i wobec tego, że p. minister jednak myśli o zmianach, jak oświadczył, chcę panu ministrowi przekazać w tej sprawie zdanie sir Walter Morley Flechtera z r. 1930: Najmądrzej postępuje rząd, który daje uniwersytetom silne podstawy, pozostawiając im zupełną swobodę wewnętrzną.

Ustrój szkolnictwa

Niepokoją nas również przedłożenia rządowe o ustroju szkolnictwa. — Są tam pewne rzeczy dodatnie, jak np. opieka nad szkolnictewm zawodowem, ale to wszystko znika w porównaniu z tem, co ma być zburzone, a mianowicie ośmioklasowa średnia szkoła ogólnokształcąca. To w tej ustawie jest całkowicie zniszczone. Ta szkoła średnia od kilku stuleci była kolebką tego wszystkiego w Europie, co było zdolne do zrozumienia i posuwania naprzód wszelkiej twórczości. Mówi się, że chodzi o zadania społeczne. Właśnie ta ośmioletnia mniej więcej szkoła średnia była tem miejscem, gdzie młodzież uczyła się pierwszej pracy społecznej, pierwszego współzawodnictwa, współpracy, obowiązków, znajomości ludzi itd. Ta szkoła, to świat, do którego zawsze wracają wspomnienia. Przedewszystkiem powinno to być zrozumiane w Polsce, gdyż we wszystkich trzech zaborach ten ruch tajnych kółek i związków młodzieży szkół średnich wykształcił ludzi, zdolnych do dążenia do niepodległości.

Mówi się też, że chodzi o ułatwienie dostępu do wyższego wykształcenia. Lat temu blisko 40 byłem w gimnazjum w Nowym Sączu, gdzie olbrzymia większość uczniów przychodziła ze wsi, byli to górale, którzy przychodzili tam jeszcze z gwarowemi naleciałościami w mowie, a wychodzili na dzielnych ludzi, którzy dziś zajmują przodujące stanowiska. Nie można więc mówić, że dziś gimnazjum jest niedostępne dla ludu. (P. Smulikowski: Statystyka). Jeżeli kto nie ma na kupienie butów, to nie ma i na to, by syna posyłać do gimnazjum. Kiedy lepsza gospodarka sprawi, że chłop będzie mógł sobie kupić buty, to będzie posyłał synów do dziś istniejących gimnazjów.

Istnieją także niebezpieczeństwa w uprawnieniach, jakie daje panu ministrowi ustawa o ustroju szkół w art. 51 i 55. My się odnosimy niechętnie do tych pełnomocnictw. Nie wiemy, czy nie będzie coś takiego, jak te tak zwane tajne matury.

Pełnomocnictwa, które będzie miał p. minister z samej ustawy co do szkół prywatnych, są groźne. Szkoły prywatne mogą być zamykane z niesłychaną łatwością. Przytem wskażę na istnienie bardzo wielu szkół zakonnych, i mogłyby kiedyś przez którego ministra, któryby pojmował w sposób swobodny stosunki Kościoła do państw, wszystkie te szkoły być zamknięte. Dlatego powiadam, że ustawa ta daje zbyt wielkie uprawnienia.

Gdyby się doszukiwać, kto układał tę ustawę, która niszczy szkołę średnią ogólnokształcącą, możeby się okazało, że zrobili to właśnie ci, którzy sami przez te nauki dobrze nie przeszli i dlatego nie mają dla nich zrozumienia. Poco zaś jest ta ustawa? Rozumiem, że ustawa o zgromadzeniach jest robiona po to, żeby zamknąć usta społeczeństwu — ustawa o ustroju adwokatury, żeby zamknąć usta adwokatom — ustawa samorządowa na to, żeby zamknąć usta wójtom, burmistrzom, radom gminnym, miejskim i innym. Ale tu celu nie rozumiem. Czy na to, aby zburzyć same podstawy dzisiejszego społeczeństwa? Bo z pewnością taki będzie skutek.

Nie ośmielam się p. ministrowi niczego doradzać, ale ośmielam się stwierdzić, że pan, albo tej ustawy nie przeprowadzi, albo w czasie jej wykonywania okaże się, że ona jest w sprzeczności z życiem, albo po kilku latach przez kogoś będzie znów obalona. Szkoda zachodu na to, bo nie można doraźnym wysiłkiem obalać czegoś, co w życiu jest tak ugruntowane, jak ośmioklasowa szkoła średnia ogólnokształcąca. Niezrozumiały jest też ten podwójny pośpiech: jeden polegający na tem, że zamiast część tego zamierzenia wprowadzić jako boczny tor, jako próbę, robi się tę ustawę odrazu dla całego państwa, a drugi, że przychodzi się z tem do Sejmu pod koniec sesji i przeprowadza nagwałt taką sprawę.

Wychowanie państwowe

P. minister mówił w komisji o wychowaniu państwowem, że trzeba w niem połączyć przeszłość z teraźniejszością. Na to wszyscy się godzimy, ale pod warunkiem, żeby zachowana była równa miara. Z tego jednak, co mówił minister, wynika, że właśnie miara ostatniej teraźniejszości ma być większa. Dalej mówił p. minister, że główną postacią, która ma być wyrazicielem też teraźniejszości, będzie marszałek Piłsudski. Ale wiadomo, że sprawa tej postaci jest w Polsce sporna i że nawet stopień tej sporności się zmienia. Jeszcze w maju 1926 było w tym Sejmie mniej sporne na lewicy, niż dzisiaj, a ci, którzy w lutym 1919 głosowali na niego jako na naczelnika państwa, później, w r. 1926, już na niego nie głosowali.

P. minister mówił, że we Francji są czczeni Foch i Clemenceau, zaś w Ameryce Wilson, ale te nazwiska mają swoją wymowę. Z nazwiskiem Clemenceau i Focha związane jest nazwisko Dmowskiego, z Wilsonem nazwisko Paderewskiego. Dlatego nie rozumiemy tej jednostronności, którą głosi p. minister. (P. Polakiewicz: Ale z nazwiskiem Józefa Piłsudskiego wiąże się zwycięstwo armji polskiej i niepodległość Polski. Inny głos na ławach BB.: Wara od nazwiska Piłsudskiego). I znów dodam nazwiska ś. p. Rozwadowskiego, dalej Hallera i Sikorskiego i wszystkie będą uzasadnione, jako czynniki wychowawcze. (Głos z ław B. B.: Niech pan doda Weyganda). I Weyganda. Więc nie rozumiemy tej jednostronności i nikt nie może nas przekonać, żeby ta rzecz mogła być całemu społeczeństwu narzucona. Trzeba rozróżniać między tem, co jest wychowaniem młodzieży, a wciąganiem jej w sprawy, do których ona nie jest powołana. Dziś czytałem w gazetach, że pewnemu uczniowi w gimnazjum w Stryju zadano pytanie, kto jest najpopularniejszym człowiekiem w Polsce, a ponieważ nie dał odpowiedzi takiej, jakiej oczekiwano, został wydalony ze wszystkich szkół. (Minister Jędrzejewicz: Żeby był wydalony ze wszystkich szkół, na to musiałaby być przedtem decyzja ministerstwa. Stwierdzam, że takiej nie było). Chętnie się o tem dowiaduję. To była wiadomość w dziesięciu dziennikach.

Państwo a Kościół

My skuteczność wychowania młodzieży widzimy nietylko w tem, żeby ona była wychowywana w duchu narodowym i państwowym, ale i w duchu religijnym. (Oklaski na ławach prawicy i Ch. D.). Powołuję się pod tym względem na encyklikę Piusa XI z 31 grudnia 1929 o wychowaniu, w której Ojciec św. mówi o słowach Chrystusa: Idźcie i nauczajcie wszystkie narody. (P. Miedziński przerywa). Po tych słowach jednak było 1.900 lat pracy wychowawczej Kościoła, a to jest więcej, niż 6 lat od maja 1926.

P. minister mówił w komisji o rzekomo sztucznych wichrzeniach w sprawie opracowanej przez komisję kodyfikacyjną ustawy małżeńskiej. Nie wchodzę w jej treść, ale podnoszę to, co teraz już do nas należy, że w art. 114 konstytucji jest powiedziane, że Kościół rządzi się własnemi prawami, a zamierzona ustawa jest właśnie naruszeniem tych praw. Tak samo narusza konstytucję ustawa o aktach stanu cywilnego, która wypędza wyznanie z tych aktów.

Pan minister twierdził że komisja kodyfikacyjna jest rodzajem akademji, za którą rząd nie jest odpowiedzialny. Ale przecież komisja ta pracuje na podstawie ustawy z czerwca 1919. Minister sprawiedliwości ma w niej swego przedstawiciela (art. 3), członków jej mianuje Prezydent na podstawie wniosków ministra w porozumieniu z marszałkiem Sejmu (art. 5), a wydatki ich ponosi budżet państwowy. (Wicemarszałek, p. Car: Stosunek ministra do tej komisji jest taki, jak do referenta, który przedkłada projekt, a minister go aprobuje lub nie). Gdyby tak było, to według konstytucji, minister jest za wszystkich urzędników odpowiedzialny. Na zebraniu 26 października z. r., na którem sprawozdawca komisji referował ten projekt, był też minister sprawiedliwości a znalazł się tam nie przypadkowo, bo jest za tę rzecz odpowiedzialny.

Panowie zarzucacie nam i duchowieństwu, że przedwcześnie się tą sprawą niepokoimy, ale na co mamy czekać? Przecież wiemy, że według dzisiejszego regulaminu sejmowego, sprawa ta może być przepałaszowana w Sejmie we wszystkich trzech czytaniach. Może się zjawić bez zapowiedzi, dopiero na samem posiedzeniu w pierwszem czytaniu, a tak samo w drugiem i równocześnie w trzeciem.

Polska weszła na widownię dziejów jako państwo chrześcijańskie i to, co stworzyła jako swój dorobek, w ogólnym dorobku ludzkości, stworzyła również jako państwo chrześcijańskie. Jeżeli się w dzisiejszem pokoleniu u niektórych sądzi, że czasy się zmieniły, że ten pierwiastek chrześcijański jest nienowoczesny, są w błędzie. W naszem przekonaniu Polska tak samo musi iść w przyszłość jako państwo chrześcijańskie, i to musi być nietylko mówione, ale urzeczywistniane w całem naszem ustawodawstwie i w naszem życiu państwowem. (Oklaski na prawicy i Ch. D.).

O porządkach w Sejmie

Z przemówienia pos. Trąmpczyńskiego na plenum Sejmu

Jak już pokrótce donosiliśmy, w czasie obrad sejmowych nad budżetem Sejmu i Senatu zabrał głos ze strony Klubu Narodowego poseł Trąmpczyński, który poruszył szereg spraw, m. i. sposób urzędowania p. Dziadosza, obecnego dyrektora biura Sejmu.

„Oprócz wiedzy — mówił pos. Trąmpczyński — potrzeba do tego urzędu wiele taktu, a pierwszą zasadą dla dyrektora biura Sejmu jest traktowanie wszystkich posłów bez wyjątku od lewicy do prawicy jednakowo grzecznie i uprzejmie. Tymczasem, jak wiadomo, dyr Dziadosz, zeznając jako świadek w sądzie, nazwał nieprowokowany p. posła Rybarskiego „komiczną figurą na terenie Sejmu". Klub Narodowy wniósł do p. marszałka zażalenie, a marszałek w odpowiedzi oświadczył, że nie widzi powodu do żadnego zarządzenia, gdyż p. Dziadosz w sądzie występował nie w charakterze dyrektora biura Sejmu. Uważam, że to stanowisko p. marszałka nie jest zgodne z art. 25 ustawy o państwowej służbie cywilnej, który wymaga od urzędnika aby w służbie i poza służbą strzegł powagi swego stanowiska. Niezależnie od wyraźnych przepisów ustawy, dyrektor Dziadosz dopuścił się nieprzyzwoitości wobec członka instytucji państwowej, jaką jest Sejm. Na protest Klubu Narodowego w tej sprawie p. marszałek dotychczas nie odpowiedział. Przypuszczam, że to się ostatecznie stanie.

„Przechodzę do sprawy bardzo przykrej — ciągnął nalej mówca. — W ostatnim czasie byliśmy świadkami kilkakrotnych napadów jednych posłów na drugich. Pana Rybarskiego ktoś uderzył z tyłu, a p. Kaweckiego kilku posłów naraz zaatakowało. Ten drugi wypadek zaszedł już za obecnego p. marszałka. Spodziewałem się, że p. marszałek będzie interwenjował. To dotychczas się nie stało. Ale w procesie brzeskim p. sen. Motz nadesłał pismo, w którem twierdzi, p. p. poseł Sławek w rozmowie z nim powiedział, że dla zohydzenia Sejmu mają być wywołane bójki w Sejmie, co jest łatwe do wykonania, gdyż są tacy posłowie, którzy na rozkaz rozpoczną bójkę z endecją lub lewicą, z czego wywiąże się ogólna awantura. Nie chciałem oczom wierzyć, gdym to czytał. I dziś nie wierzyłbym w to, ale te dwa wypadki zdają się wskazywać, że to jest jakiś system. Chodzi o to, czy to były wybryki jednostek, czy system. Zdaje się, że p. marszałek poza moralnym obowiązkiem... (Marszałek: Jeżeli p poseł będzie mówił o moim sposobie prowadzenia obrad, to nie mogę na to pozwolić).

Pos. Trąmpczyński: „Przypuszczam, że p. marszałek odda przewodnictwo komu innemu. Powtarzam żądanie, aby sprawa była przedmiotem śledztwa przez p. marszałka i aby wynik tego śledztwa był ogłoszony."

Jeszcze jedna efemeryda

Po fiasku innych gnieźnieńskich prób „sanacyjno" - dziennikarskich, przestał w tych dniach wychodzić — jak już o tem donosiliśmy — „Dziennik Wielkopolski" dla Gniezna i okolicy, drukujący się w oficynie „Dziennika Poznańskiego". Teraz ujrzała znów światło dzienne przeróbka „Dziennika Pozn." pod tytułem „Kurjer Wielkopolski". Głównym celem wydawania tej przeróbki jest pewnik otrzymywania ogłoszeń komorników tamtejszych, które, jak wiadomo, sądowa władza przełożona odebrała narodowemu poczytnemu „Lechowi" wbrew wyraźnym interesom tych, którym się rzeczy sprzedaje na licytacji, oraz tych, którzy na licytacji kupują.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Bezradność

Do niedawna czytelnik pism „sanacyjnych" mógł mniemać, iż zarzut, jakoby rząd nie posiadał zdecydowanej, jednolitej polityki gospodarczej, jest „wymysłem endeckim". Prasa rządowa i prorządowa ścigały się we wzajemnem przelicytowywaniu się: Kto głośniej i radośniej śpiewa hymny pochwalne na cześć genjalnej polityki gospodarczej rządu!

Od pewnego czasu osłabła ta autoadoracja. Coraz częściej otrzymujemy dowody, że w samej „sanacji" tu i ówdzie budzi się pewien krytycyzm. Ciekawa pod tym względem jest obecna sesja budżetowa. Cechuje ją... bezradność. Oto mamy obecnie budżet, sięgający po stronie wydatków 2 i pół miljarda, podczas gdy w dochodach niewiadomo, czy potrafimy wyciągnąć ponad dwa miljardy! Dotychczasowe obrady obracały się prawie wyłącznie koło kwestji wydatków. Budżet po tej stronie zafiksowano, nim zabrano się do ustalania strony dochodów. Czyż można sobie wyobrazić coś bardziej sprzecznego z oczywistemi wymogami chwili i rozsądku? Przecież najpierw należy wiedzieć: jaką sumą państwo będzie dysponować w przyszłym roku budżetowym, a dopiero potem wolno ustalać preliminarz wydatków!

Niedość na tem. Mowa p. ministra skarbu była o tyle śmiała, że starała się pogodzić ze sobą takie sprzeczności, jak n. p. fakt wyczerpania siły płatniczej i fakt nałożenia na społeczeństwo nowych podatków. Niestety p. ministrowi próba ta się nie udała, jak to można było wywnioskować z oględnych, ale krytycznych słów sprawozdawcy budżetowego...

Jeszcze ciekawszym dowodem, świadczącym o przebudzeniu się krytycyzmu wśród „sanatorów" jest artykuł p. Z. Czarneckiego, ogłoszony na łamach „Dziennika Poznańskiego". Oto dwa ustępy:

„Trudność leży w tem, że brak nam syntetycznego ujęcia kierunku polskiej polityki gospodarczej. Mieliśmy i mamy dotychczas politykę rolniczą, politykę przemysłową, bankową i inne, lecz nie mamy polskiej polityki gospodarczej. Dlatego też wszelkie posunięcia w dziedzinie polityki gospodarczej mają charakter czysto doraźny i przychodzą zwykle za późno...

„Główny błąd naszej polityki gospodarczej leży w tem, iż dotychczas nie mamy zdecydowanej linji deflacyjnej czy też inflacyjnej. Instytucja emisyjna — Bank Polski — prowadzi politykę deflacyjną. Rząd idzie po tej linji, częściej po linji przeciwnej. Posunięciem deflacyjnem jest obniżenie płac, inflacyjnem zatrzymanie wysokich świadczeń społecznych. Inflacyjnem: popieranie wysokich cen kartelowych..., przyczem wewnętrzne wysokie ceny produktów kartelowych... działają zniżkowo, a więc deflacyjnie na wszelkie produkty nie kartelizowane... Tych sprzeczności jest tyle, iż wyliczyć je wszystkie trudno. Zdaje mi się jednak, iż w tych sprzecznościach leży główny powód strukturalny naszego kryzysu. Brak bowiem linji wytycznej..."

Brak linji wytycznej! Tak, tak! To nie jest „wymysł endecki"...

Krótkie informacje gospodarcze

— W tych dniach odbędzie się w Państwowym Instytucie Eksportowym posiedzenie w sprawie eksportu jaj z uwzględnieniem sytuacji, jaka się wytworzyła w Szwajcarji w związku z prowadzeniem kontyngentowania importu.

— Prasa donosi, że minister gospodarki Rzeszy Warngold pod naciskiem związku przemysłowców niemieckich zwrócił się do rządu Rzeszy z propozycją przyjęcia gwarancji w wysokości 120 miljonów marek na zamówienia sowieckie w szeregu firm niemieckich.

— Gabinet litewski postanowił podwyższyć dopłaty do eksportowego masła z 30 centów na 70 za kg.

— Rząd Indyj Holenderskich ogłosił komunikat, w którym stwierdza, że parytet złota w Indjach Hol. będzie bezwzględnie utrzymany.

— Parlament duński uchwalił projekt rządu dotyczący wprowadzenia ograniczeń w obrocie dewizami. Nowa ustawa przewiduje skoncentrowanie całego obrotu dewizami w banku narodowym w Danji.

— Według Lloyds Register, wybudowano na całym świecie w roku 1931 — 509 okrętów o tonnażu 1 557 808 tonn rej. r. b. wobec 1 036 okrętów i 2 890 232 t. r. b. w roku 1930.

— Z Kecskemetu na Węgrzech donoszą, że najbardziej nowocześnie urządzone i najpoważniejsze winnice Klabera, obejmujące obszar 77 morgów, zostały wystawione na licytację.

Inflacja kredytowa w Stanach Zjedn.

W związku z utworzeniem w Stanach Zjednoczonych olbrzymiej instytucji kredytowej Reconstr. Finance Corporation i przejściem Ameryki z polityki deflacyjnej do inflacji kredytowej — ukazał się w numerze „La Situation Economique" dłuższy artykuł znakomitego ekonomisty francuskiego p. Fernanda Maroni. Artykuł ten obfitujący w wiele cennych uwag zamieszczamy poniżej w skrócie.

Europa odnosi się naogół sceptycznie do wiadomości, jakie nadchodzą ze Stanów Zjednoczonych w związku z utworzeniem „Reconstruction Finance Corp.", mającem na szeroką skalę udzielać kredytu przy wybitnej pomocy Federal Reserve Banków. — Pewne niepokoje wywołał fakt, że Stany Zjednoczone tak wielką przywiązują wagę do leczniczych możliwości inflacji kredytów, a niepokoje te wyrażają się w zniżce kursu dolara na giełdach europejskich. Amerykanie protestują energicznie przeciw wszelkim obawom i niepokojom Europy, a zarówno zarządy banków federalnych, jak i koła rządowe są zdania, iż niema mowy o jakiejkolwiek inflacji, że ułatwienia w udzielaniu kredytu są jedynie środkiem zaradczym przeciwko coraz bardziej srożącej się deflacji w Stanach Zjednoczonych, która w obecnych warunkach stanowi poważne niebezpieczeństwo.

Stwierdzić należy, że mimo pewnej poprawy w stosunkach ekonomicznych Ameryki, mimo likwidacji wielkich zapasów towaru, nagromadzonego jeszcze z pierwszych okresów przesilenia gospodarczego, oraz pomimo zmniejszenia się produkcji, depresja na rynkach amerykańskich trwa nadal, a nawet się pogłębia. Ogół mieszkańców Stanów Zjednoczonych oszczędza, chowa pieniądze zamiast je wydawać, przez co osłabia, a nawet paraliżuje ruch gospodarczy. Przyczyną tego objawu jest nieufność ludności i nagminna psychoza braku zaufania, dlatego też projektowana inflacja kredytu ma na celu przedewszystkiem zwalczanie tej nieufności. Zdaniem oficjalnych kół amerykańskich, inflacja kredytu ma za zadanie obudzenie dawnego życia i dawnej inicjatywy w społeczeństwie.

Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę rozmiary projektowanej inflacji. „The Reconstruction Finance Corp." rozporządzać będzie globalną sumą 2 miljardów dolarów, z czego 500 miljonów wyłoży rząd, pozostałe zaś 1½ miljarda częściowo pokryje w gotówce, częściowo zaś zażyruje społeczeństwo. Z kredytu tego korzystać mają banki, towarzystwa przemysłowe, ziemianie, towarzystwa kolei żelaznych itd.

Nie od rzeczy będzie przypomnieć ów okres, jaki poprzedzał bezpośrednio nagłe nadejście kryzysu ekonomicznego. Był to okres powodzenia, szczytowy punkt w dziejach gospodarczego rozwoju Stanów Zjednoczonych. Mimo, iż nosił nazwę „prosperity", był on niczem innem jak jedynie inflacją kredytu. W odróżnieniu od dzisiejszej „robionej" i sztucznej inflacji, była to inflacja samorodna i naturalna, a zatem skuteczniejsza. — Owoce tego okresu spożywamy dotychczas, są niemi — nadmiar produkcji, kryzys ekonomiczny, bezrobocie itp.

Wierzymy w czystość intencyj projektodawców obecnej inflacji kredytu, nie znaczy to jednak byśmy mieli przeceniać jej zdolności lecznicze w zastosowaniu do kryzysu ekonomicznego. Oczywiście, iż dużo zależy od tego, czy nowa Corporation udzielać będzie kredytu jednostkom i firmom rzeczywiście potrzebującym pomocy, gdyż rozmiary funduszu, jaki stanie do dyspozycji „Reconstruction Finance Corp." mogą okazać się przyczyną łatwych w takich razach nadużyć, spekulacyj giełdowych, sztucznego podbijania cen akcyj i towarów, co może się odbić fatalnie na samej walce z kryzysem zaufania, jaką wytaczają społeczeństwu inicjatorzy inflacji. Nie należy zapominać, że pomnażanie i nadużywanie kredytu prowadzi do zaburzeń, do tychże samych zaburzeń organizmu, jakie dzisiaj nazywamy kryzysem i z których wyleczyć się długo jeszcze nie będziemy mogli. Popełniając w dalszym ciągu te same błędy, opóźniamy chwilę właściwego rozwiązania konfliktu, a nawet pogłębiamy jego groźne skutki.

Mówi się ciągle o nowych źródłach kredytu, o inflacji, o oddaniu dwóch miljardów dolarów do rozporządzenia akcji ratowniczej gospodarki amerykańskiej. Pieniądze znalazły się, czy jednak znajdzie się dużo takich ludzi, którzy rozumnie wyzyskają przyznane sobie kredyty i którzy we właściwym czasie będą w możności uiścić się z zaciągniętego długu? Należy wątpić, czy istotnie wiele placówek gospodarczych odpowiada obu tym wymienionym powyżej warunkom. — Wątpliwość naszą w tym względzie popieramy doświadczeniem, albowiem „National Credit Corporation" instytucja powołana do życia przed kilku miesiącami, której fundusz dyspozycyjny wynosi 500 miljonów dolarów, użyła dotychczas tytułem udzielenia kredytu zaledwie dziesiątej części tej sumy, gdyż większość zgłoszonych klientów nie mogła przedstawić żadnej gwarancji, któraby pozwalała na udzielenie im kredytu. Nie zapominajmy, że wzmiankowana National Credit Corporation, to przecież Reconstruction Finance Corporation w małem wydaniu. Zadania i cele obu instytucyj są jednakowe, jeżeli zaś National Credit nie mogła w ciągu kilku miesięcy udzielić kredytu na pół miljarda, czy można przesądzać, że Reconstruction Finance zdoła udzielić za gwarancją, kredytu w wysokości dwóch miljardów dolarów?

Udzielanie kredytów bez gwarancji byłoby nieroztropnością. Doświadczenia lat ostatnich są nam tak jeszcze bliskie, iż należy przypuszczać, że „Reconstruction Finance Corp." nieroztropności tej nie popełni i nie pozbędzie się dwóch miljardów bez żadnej za nie poręki. Dlatego też wszyscy drżący przed inflacją nie mają narazie powodu obawiać się, że za inflacją kredytu przyjdzie inflacja dolara. Dlatego również wszyscy, którzy stoją po stronie inflacji kredytu, widząc w niej skuteczne lekarstwo na bolączki kryzysu, powinni raczej zastanowić się, czy inflacja kredytu dojdzie wogóle do skutku w tych rozmiarach, jakie przewidują jej inicjatorowie w Stanach Zjednoczonych. Wątpimy, czy dojdzie ona do skutku, wątpimy nawet, czy pomysł p. Hoovera znajdzie w społeczeństwie amerykańskiem oddźwięk, jakiego oczekują projektodawcy wojny z kryzysem zaufania drogą inflacji kredytu.

Fernand Maroni.

W sprawie „monopolu" zeszytowego

Otrzymujemy z kół papierniczych następujące uwagi:

Nawiązując do oświadczenia p. Remigjusza Kwiatkowskiego, organizatora i właściciela „Wydawnictwa Polskich zeszytów ilustrowanych", pozwalam sobie nadmienić, iż wydawnictwo to należy uważać za chybione, zbyteczne, a w obecnych warunkach za szkodliwe dla ogółu — wprowadzające niepokój i zamęt w handel i przemysł papierniczy.

Wprowadzenie kajetów „ilustrowanych" utrudniłoby w wysokim stopniu i tak już ciężkie położenie składó wpapierniczych, gdyż odnośny kupiec, który dotąd „obywał" się n. p. 20-tu gatunkami zeszytów, musiałby, chcąc mieć wszystkie rodzaje kajetów „ilustrowanych" na składzie, zaprowadzić dalsze kilkadziesiąt gatunków zeszytów, co dla niejednego składu byłoby wprost niemożliwością, a w konsekwencji — ruiną!

Niezależnie od tego, wprowadzenie nowych kajetów ilustrowanych, podcięłoby byt istniejących kilkunastu fabryk kajetów szkolnych, które zaspakajają w zupełności rynek wewnętrzny i całkowicie wyrugowały fabrykaty obce.

„Wydawnictwo kajetów szkolnych ilustrowanych" zamierza podobno dostawy wprost do szkół — z pominięciem kupiectwa papierniczego, czemu należy się przeciwstawić z całą stanowczością! Oddanie w dodatku przedstawicielstwa swego firmie „warszawskiej" Zycher i Szaute — znamionuje niezupełną i niewłaściwą orjentację p. R. Kw. na rynku wyrobów szkolnych i papierniczych. Gdyby niefortunny projektodawca skomunikował się w tej sprawie ze sferami i kołami fachowemi, natenczas nabrałby tamże niewątpliwie przekonania, iż wydawnictwo kajetów „ilustrowanych" — to rzecz istotnie nierealna, która właścicielowi „patentu" przynieść musi w rezultacie — zamiast spodziewanych zysków — straty i rozczarowanie!

Michał Kuliński,
członek zarządu Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych w Poznaniu.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Gdynia jako port ryżowy.** Tradycyjny już dla Gdyni ryż w r. ub. święcił szczególne triumfy. Przywóz ryżu surowego był rekordowo duży. Wzrost przywozu ryżu surowego oraz wzrost produkcji łuszczarń ryżu — pozostają w związku nie ze zwiększeniem konsumcji krajowej ryżu, lecz ze wzrostem reeksportu. Notujemy więc tu objaw bezspornie dodatni, stanowiący bezpośredni skutek istnienia i pracy portu gdyńskiego. Przed powstaniem Gdyni obrót ryżem w bilansie handlowym Polski nie istniej prawie wcale. Obecnie Polska posiadła nietylko nowy warsztat pracy, lecz również nowy objekt dla handlu polskiego — przyczem gdyński przemysł ryżowy odgrywa nawet w handlu międzynarodowym tym artykułem coraz bardziej istotną rolę.

(k) **Pomysł scalania podatku obrotowego w branży obuwia.** W sferach przemysłu obuwianego powstał pomysł wystąpienia do min. skarbu (po porozumieniu się z dostawcami skór) o scalenie podatku obrotowego. Mechaniczne fabryki obuwia z kołnasacji takiej spodziewają się potrójnych korzyści, mianowicie współpracy ze zdrowymi producentami ręcznymi, ukrócenia nieuczciwej konkurencji oraz zgody skarbu na zmniejszenie obciążenia podatkiem obrotowym przez obniżenie jego stopy wzamian za zwiększenie wydajności opodatkowania danej branży.

(k) **Z branży rowerowej.** Opłakane stosunki w branży rowerowej doznają niewątpliwie poprawy naskutek zakazu przywozu rowerów przy równoczesnem wydatnem podwyższeniu stawek celnych na rowery. Podwyżka ta stała się koniecznością ze względu na celowość przyrównania tychże stawek do już dawniej podwyższonych stawek celnych na części rowerowe, w których produkcji jest zainteresowana głównie Państwowa Wytwórnia Uzbrojenia w Radomiu. Równocześnie nastąpiło odciążenie na rynku rowerowym o tyle, że zmniejszyły się zapasy gotowego towaru. Czy zdeprecjowane ceny towaru podniosą się, nie jest jednak jeszcze pewne. Tymczasem jest stan zatrudnienia fabryk nadal bardzo słaby. (l)

Z ZAGRANICY

(z) **Targi brytyjskie.** Otwarcie dorocznej wystawy wyrobów przemysłu brytyjskiego nastąpi dnia 22 lutego 1932 r. w Londynie oraz Birmingham. Zorganizowano trzy sekcje: pierwsza obejmuje gotowe fabrykaty w ogólności, następna wyroby i towary włókiennicze, które zajmują 7.000 m² i przedstawiają się nadzwyczaj ciekawie i ostatnia: maszyny i wyroby ciężkiego przemysłu. Targi tegoroczne są korzystne dla zagranicznych kupców ze względu na spadek funta. Wystawa trwa do 4 marca. Wszelkich informacyj udziela Wydział Handlowy Ambasady Angielskiej w Warszawie, ul. Piękna 6. lub najbliższy konsulat. Zwiedzający mogą korzystać z wszelkich zniżek i udogodnień.

(z) **Z angielskiego rynku ziemniaczanego.** Dostawy ziemniaków na rynek angielski według informacyj delegata Państwowego Instytutu Eksportowego w Londynie były normalne. Oferenci niemieccy nie obniżyli cen, co spowodowało zmniejszenie obrotów towarem niemieckim. Najtańszemi stosunkowo oferentami są Belgijczycy, co do których istnieje przypuszczenie, iż reeksportują towar polski. To samo przypuszczenie istnieje do ziemniaków oferowanych ze Szwajcarji f. o. Hamburg. Popyt na ziemniaki jest naogół dobry, warunki atmosferyczne umożliwiają transport.

(z) **Sowieckie aukcje futrzane.** W początkach marca odbędą się w Leningradzie rosyjskie aukcje futrzane. Poraz pierwszy urządzono tego rodzaju aukcje w roku 1931. Projektowane jest bardzo poważne rozszerzenie tej imprezy, co ma z czasem doprowadzić do całkowitej likwidacji odbywających się stale targów futrzanych Sowietów w Lipsku. Prowadzona jest energiczna propaganda akwizycyjna, mająca na celu ściągnięcie możliwie największej ilości uczestników, a to przez usprawnienie transportów oraz znaczne obniżenie kosztów utrzymania w tym okresie.

Bekony. Ostatnie notowania bekonów w Londynie z dnia 5 bm. świadczą o usposobieniu stałem; ceny nie uległy prawie żadnym zmianom. Za bekon polski płacono 40 do 41 sh., za duński 50 do 52 sh.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W pogoni za groźnymi bandytami

Ludność bierze udział w akcji pościgowej — Osaczenie i bitwa na pograniczu — Marscholka ujęto, a Frankiewicza raniono, zdołał się jednak ukryć narazie

Nasz korespondent z Szamotuł (op) donosi:

Wiadomość o tem, że dwaj groźni bandyci Walenty Frankiewicz względnie Erich Franke, a ponadto używał jeszcze nazwiska Teofil Piotrowski, oraz jego towarzysz Jan Marscholik, posiadający szereg zbrodni na sumieniu, ukrywają się na terenie województwa poznańskiego i przebywają przypuszczalnie w naszej okolicy — wywołała wśród miejscowej ludności duże zaniepokojenie. Obawiano się, że zbrodnicza para zechce uprawiać swój potworny proceder, nie wahając się nawet pozbawiać życia napadniętych.

Równocześnie jednak wytworzył się poniekąd spontaniczny odruch samoobrony i ludność starała się współdziałać z władzami bezpieczeństwa w tropieniu wyrafinowanych morderców. Podawano sobie zatem wszędzie listy gończe z fotografjami bandytów, a sobotni numer pisma naszego ze zdjęciami napiętnowanych stygmatem zbrodni Frankiewicza i Marscholka przechodził z rąk do rąk, przyczem szeroko komentowano różne szczegóły „popisów" obu bandytów. Dzięki właśnie temu współdziałaniu ujęto w bardzo krótkim czasie jednego z poszukiwanych opryszków, a drugi niebawem też wpadnie prawdopodobnie w ręce policji. Sam moment ujęcia obfitował w dramatyczne szczegóły i zakończył się krwawo.

Zbrodniarze, widząc, że u nas pali im się grunt pod nogami usiłowali przekraść się przez granicę. Poznała ich jednak ludność i zawiadomiła władze bezpieczeństwa, które zorganizowały natychmiast obławę na szeroką skalę przy wydatnej pomocy ludności z obu stron pasa pogranicznego. Niebawem udało się osaczyć rabusiów w pobliżu miejscowości Haust już po niemieckiej stronie.

Zauważywszy, że są zdemaskowani bandyci poczęli ostrzeliwać się, a widocznie musieli być dobrze zaopatrzeni w broń i amunicję, bowiem prażyli niemiłosiernie. Policja oraz straż graniczna również odpowiedziała ogniem. Marscholik, widząc, że sytuacja jest beznadziejna, poddał się. Frankiewicz natomiast, chociaż raniony — krwawił bowiem obficie — dwoma rewolwerami torował sobie drogę i zdołał ukryć się w pobliskim lesie, już po stronie polskiej. Natychmiastowy pościg nie dał narazie żadnego wyniku, niewątpliwie jednak jest to kwestją teraz tylko godzin.

Sprawa „Surofosfatu"

Dziś odbywa się przesłuchwanie oskarżonych

Sprawa „Surofosfatu", która w 1929 r. narobiła tyle wrzawy, oparła się ostatecznie o sąd. Przez 5 dni trybunał będzie rozważać czy i w jakim stopniu są winni członkowie zarządu „Surofosfatu". Sama rozprawa wzbudziła duże zaciekawienie ze względu na oskarżonych.

Na osobnych stołach złożono całe stosy akt i ksiąg oraz i pliki dokumentów. Podsądni siedzą w następującej kolejności: pp. Wrześniewicz, dr. Władysław Łabędziński, Marcinkowski, T. Mikołajczak i Sroczyński.

O godzinie 9,10 wchodzi na salę komplet wyrokujący z dr. Cyprjanem na czele w towarzystwie sędziów Kwasika i Klosa. Jako znawcy księgowości występują pp.: Jaron i Marcinkowski.

Po załatwieniu szeregu formalności odczytano akt oskarżenia, który zarzuca podsądnym, że jako członkowie zarządu spółki akcyjnej „Surofosfat" od 1924 r. aż do 1928 roku przysporzyli tej spółce akcyjnej straty nie ogłaszając jej upadłości, a już w 1926 roku był podbilans i już wówczas należało ogłosić upadłość. Dalej zarzuca się, że w bilansach umieszczano aktywa z patentów i licencyj, które według opinji rzeczoznawców nie powinny były figurować jako aktywa. Przez to narażono cały szereg osób na poważne straty materjalne.

Po odczytaniu bardzo obszernego aktu oskarżenia, obrońcy oświadczają, że udzielają sobie substytucji przy zastępowaniu się. Następnie sąd przystąpił do badania Wrześniewicza, który oświadcza, że w styczniu 1927 roku wstąpił do „Surofosfatu" jako członek zarządu, a wystąpił w 1928 roku. Poprzednio był dyrektorem „Banku Przemysłowców", członkiem rady nadzorczej w „Surofosfacie". Prowadził dział kredytowy i zgłaszali się do niego różni ludzie o pożyczki w celach zakładania towarzystw akcyjnych. W 1923 roku zwrócił się również do banku oskarżony Marcinkowski, który wspominał p. Wrześniewiczowi, że ma w Biedrusku fabrykę nawozów sztucznych. P. W. zainteresował się tą sprawą i fabrykę zwiedzono i zadecydowano przystąpić w charakterze udziałowców, wkładając 10 procent. W 1924 r. zjawia się p. Pietrowicz rolnik z zawodu i asystent Wlkp. Izby Rolniczej, który zalecał stworzyć większą rzecz. Po naradzie 5 członków postanowiło założyć „Surofosfat", towarzystwo akcyjne z kapitałem zakładowym 150 tys. zł. Każdy z pięciu udziałowców zdeklarował 30 tys. zł, przyczem wkrótce p. W. sprzedał swój udział. Po utworzeniu rady nadzorczej zaciągnięto dalszą pożyczkę 75 tysięcy złotych na budowę nowej fabryki w Gnieźnie.

Akcja ta — mówi oskarżony — doznawała poparcia ze wszystkich stron. Ale przyszła dewaluacja, która fatalnie odbiła się na „Surofosfacie", wobec czego wszczęto pertraktacje z wierzycielami, w tym sensie, czy godzą się na moratorjum.

Następnie sąd bardzo szczegółowo zajął się patentami Stentzla, Wespermanna i t. d. Patent Wespermanna kupił p. Wrześniewicz, coprawda bez gotówki, ale Wespermann miał ciągnąć zyski od właścicieli ziemskich, Niemców na Pomorzu.

Wreszcie, kiedy sprawa „Surofosfatu" wskutek silnej konkurencji poczęła się chwiać — zawarto w 1928 roku umowę celem stworzenia przemysłu koncernu surofosfatowego. Sprawą tą zajmował się Mikołajczak. Przy kontrakcie nic nie włożono choć kapitał koncernu wynosił 2 miljony złotych, które wniesiono jako aporty. Wliczono w to równowartość patentów, 30 procent udziału fabryki w Radoniu oraz 40 procent udziału fabryki w Środzie.

Gdy to piszemy badanie podsądnego trwa. (z)

Zabił kluczem

Tragiczny wynik małżeńskich nieporozumień

W Ostrowie podczas kłótni z żoną robotnik Wawrzyniec Krzychoła uderzył ją żelaznym kluczem w głowę zadając tak ciężkie obrażenia, że Krzychołowa zmarła następnego dnia. — Wyrodnego męża odstawiono do sądu. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 8 lutego 1932.

Słońce: wschód 7,24 — zachód 16,50 — długość dnia 9 godzin 26 min.

Księżyc: wschód 8,18 — zachód 19,01 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 2 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 751 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 2 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj plus 0,86 m.; dziś plus 0,54 mtr.

Przepowiednia pogody na wtorek: W dalszym ciągu chłodno i pochmurno z nieznacznemi opadami.

Kal. rzk.: Jan z Maty — jutro Apolonja.

Kal. słow.: Gniewomir bł. — jutro Gorysław.

Zebrania

Dziś o 19 Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów (Wilda), u p. Grotowskiego na Dolnej Wildzie;

o 19.30 Tow. Powstańców i Wojaków im. Bolesława Chrobrego (Stare Miasto) — walne zebranie w Domu Kat.

na Środce:

o 19,30 Komitet Tow. Dzielnicy Wildeckiej, u p. Kasprzakowej, ulica Kilińskiego 15;

o 19.30 „Sokół" — zebranie zarządu okręgu na boisku;

o 20 Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej, w „Ulu", u p. Ograbowicza, ulica Ślusarska 6;

o 20 Kat. Tow. Rzemieślników, w Domu Królowej Jadwigi;

o 20 Stow. Młodzieży Obywatelskiej (Śródmieście), w salce al. Marcinkowskiego 26;

o 20 Tow. Hod. Gołębi Poczt. „Wesoła Nowina" (Jeżyce), u p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr 59. I ptr., udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godziny 17—18; mężczyźni: we wtorki o dgodziny 17—18.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41 — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12 — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1.

Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda nr. 61.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha, nar. ul. Niegolewskich;

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12;

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze

OSOBISTE

— * **Złote gody małżeńskie** obchodzili w dniu 6 bm. pp. Jan i Katarzyna z Matuszewskich Tatarscy z Wielkiej Starołęki pod Poznaniem. Na intencję Jubilatów odprawił uroczystą mszę św. w kościele parafjalnym św. Antoniego w Poznaniu-Starołęce ks. prob. dr. Gładysz. Ks. Kardynał-Prymas nadesłał Jubilatom swe błogosławieństwo arcypasterskie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Sodalicja Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 9 bm. o godz. 20 w sali Czytelni Sodalicyjnej, św. Marcin nr. 69, dom ogrodowy.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. gimn. „Sokół" Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, 10 bm. o godz. 20 u drh. Żawadkowej, Górna Wilda 75.

— * **Tow. gimn. „Sokół" Poznań II (Jeżyce.)** Zebranie plenarne odbędzie się dziś, 9 bm. o godz. 20 w lokalu druha Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Żywy Różaniec Panien przy parafji Matki Boskiej Bolesnej Poznań — św. Łazarz** urządza w sobotę, 13 bm. i w niedzielę, 14 bm. na sali „Wiktorja" przy Rynku Łazarskim 18 wieczornicę.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **O zakazie urządzania tańców w czasie Wielkiego Postu.** Ze względu na to, że z dniem jutrzejszym kończy się okres karnawału, podajemy rozporządzenie p. wojewody o zakazie urządzania tańców. Zakazuje się bezwzględnie urządzania tańców i zabaw tanecznych w lokalach publicznych tj. w restauracjach, hotelach, kawiarniach, kabaretach i dancingach we wszystkich miastach, jako też w oberżach, gościńcach itp. lokalach na wsiach na całym obszarze Województwa Poznańskiego w czasie trwania Wielkiego Postu, tj. od środy Popielcowej do Wielkiej Soboty włącznie. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia podlegają grzywnie do 60 złotych względnie odpowiedniej karze aresztu.

— * **Z targu.** Dnia 8. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 2.60—3.00 zł; masła mleczarskiego 2.80—3.20 zł; twarogu 0,60—0.80 zł; mendel świeżych jaj 1.40—1.60 zł; wapnowanych 1.20—1.40 zł; litr śmietany 1.20—1.60 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1.60 do 1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.40 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 2.00 zł; cielęciny 1.20—2.80 zł; skopowiny 1.60—2.60 zł; koziny 1.20—1.60 zł; smalcu 2.60—2.80 zł; za drób: kura 2.50 do 4.00 zł; perlica 3.00—3.50 zł; kaczka 3.00 do 5.00 zł; gęś 7.00—11.00 zł; para gołębi 1.50—1.80 złotych; para kuropatew 3.00 zł; królik 1.60—2.00 zł; bażant 4.50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3.00 do 3.20 zł; lina 3.00—3.20 zł; okonia 1.20—1.60 zł; karasia 1.40—2.80 zł; białych ryb 0.80 do 1.60 zł; sandacza 4.00—5.00 zł; 1 kg leszcza 2.40 zł; 1 kg suma 2.40 zł; 1 kg szczupaka 2.80—3.00 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—0.40 złotych; szpinaku 60—80 gr; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafjor 0.30—1.00 zł; 1 kg kalarepy 0.20 zł; 1 kg marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; selery 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; pory 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg jabłek 0.30—1.20 zł; gruszek 0.60 do 1.00 zł; winogron 2.80—3.20 zł; żórawin 2.00 zł; 1 kg orzechów włoskich 2.40 do 3.00 zł; laskowych 2.60—5.00 zł; owoców suszonych 0.80—2.00 zł; grzybów suszonych 4.00—8.00 zł; 1 kg świeżych śledzi 0,70—0,80 zł. — Targ niezbyt ożywiony, dowozy średnie. Ceny bez zmian. (hu.)

Ludzie cierpiący na zaparcie stolca i złączone z tem przekrwienie organów podbrzusza, uderzenia do głowy, bóle głowy i bicie serca, jak również z cierpieniami błony śluzowej kiszek, na rozpadliny odbytu, hemoroidy i fistuły, piją po ćwierć szklanki naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa"** zrana i na wieczór.

nw 8577

KRONIKA POLICYJNA

— * **Wypadki samochodowe.** Na szosie warszawskiej w pobliżu strzelnicy wojskowej wpadła pod samochód P. Z. 44 630 mieszkająca przy ul. Swarzędzkiej 3 p. Pelagja Kozłowska. Samochód odrzucił ją i pokaleczył. Szofer odwiózł p. Kozłowską do domu. — Na ul. Marsz. Focha róg ul. Strusia samochód P. Z. 10 130 najechał p. Ignacego Olejniczaka (ul. Łukaszewicza 1), którego z powodu złamania nogi przewieziono do szpitala miejskiego. (k.)

— * **Maszynka do chleba i młynek do kawy.** W komisarjacie II policji państwowej znajduje się maszynka do krajania chleba i młynek do kawy. Wspomniane rzeczy pochodzą prawdopodobnie z kradzieży. (k.)

— * **Wykroczenia kierowców pojazdów.** W miesiącu styczniu zanotowała policja 208 wykroczeń samochodowych i dorożkarskich. Za nadmierne dymienie spisano 11 protokółów, z powodu nieoświetlenia pojazdów 52; za najechania ludzi 6; jazdę rowerami po chodnikach i bez kart rejestracyjnych, tamowanie ruchu kołowego 26; za nieczytelne znaki rejestracyjne 4; za nieprzepisową jazdę 38; jazdę z otwartym tłumikiem 2; zbyt szybką jazdę i wyprzedzania innych 7; brak uprawnień i dowodów rejestracyjnych 9; nieregowanie na sygnał „stój" 3; niezatrzymywanie się przy przystankach tramwajowych 4, zderzenie samochodów z wozami itp. 12; brak przepisowych czapek oraz legitymacyj dorożkarskich 9; jazdę zakazanemi ulicami 9 i palenie tytoniu przy sterze podczas jazdy 2. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Migacz i jego sprawki.** O Janie Migaczu, obuwniku z zawodu, nie możnaby powiedzieć, że jest człowiekiem spokojnym, uczciwym i trzeźwym. Zbyt dobrze z złych przestępczych nałogów zna go policja, dozorcy więzienni, a przedewszystkiem współlokatorzy. Mimo, że Migacz był już kilkakrotnie eksmitowany z mieszkań — poprawy u niego niema. I znowu stanął przed trybunałem za kradzież obuwia, które otrzymał tylko do reparacji. Migacz chciał się z przykrej dlań sytuacji wymigać, ale nie udało mu się. — Sąd był łagodny, wymierzając mu karę więzienia przez miesiąc. (z.)

— * **Ukarany oszust kaucyjny.** Franciszek Mikołajczak, z zawodu podróżujący, rzucił się w wir oszukańczych manipulacyj, za co niejednokrotnie już był karany. Ostatnio nawinął mu się pewien szofer, niejaki Leon Matelski, którego nabrał na 500 zł. Matelski dał gotówkę jako kaucję. Ale wkrótce szofer, dla którego Mikołajczak nie mógł znaleźć pracy — począł podejrzewać swego pracodawcę o złe zamiary. Podziękował tedy po rozwadze za służbę i zażądał zwrotu kaucji, której jednak nie otrzymał. Mikołajczak wobec tego znalazł się przed sądem. Po wysłuchaniu oskarżonego, poszkodowanego oraz świadka Kaczmarka, przedstawiciela Zw. szoferów, sąd wydał wyrok, skazujący Mikołajczaka na 3 miesiące więzienia i 100 zł grzywny. (z.)

— * **Zasądzenie fałszerza.** Sąd okręgowy pod przewodnictwem sędziego Jappy rozważał w sobotę sprawę Jana Walczaka z pod Pleszewa. Oskarżony stanął pod zarzutem, że w styczniu roku 1931 sfałszował wraz z siostrą Anielą weksel na sumę tysiąca złotych, podrobiwszy podpisy. Walczak nie przyznawał się do winy. Sąd na podstawie przeprowadzonego dowodu wymierzył mu karę ciężkiego więzienia przez półtora roku. — Sprawę jego siostry Anieli, która wskutek choroby nie przybyła — wyłączono (z)

Z Stronnictwa Narodowego

Koło Jeżyce

Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 10 b. m. o g. 20-tej w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18. Na porządku obrad referat.

O liczny i punktualny udział członków prosi Zarząd

Z WIELKOPOLSKI

— * **Bnin.** (Wenta.) Staraniem Konferencji Pań św. Wincentego a Paulo urządzono w dniu 31 stycznia br. wentę na rzecz ubogich miasta Bnina. Dzięki dobrej organizacji imprezy zdobyto dość znaczny dochód. Na sali p. Nowaka postawiano liczne kioski, w których panie sprzedawały ciasta, cukry, pięknie haftowane poduszki i inne przedmioty. Wieczór był urozmaicony loterją fantową, licytacją amerykańską i wesołą zabawą, która w miłym nastroju przeciągnęła się do późnej nocy. (m.)

— * **Września.** (Walne zebranie Stow. Młodych Polek.) Przy licznym udziale członkiń patronatu i druchen odbyło się w salce parafjalnej walne zebranie Stow. Młodych Polek, które zagaiła prezeska p. K. Lisiecka i poprosiła na przewodn. członka patronatu p. aptekarza Koniecznego. — Następnie członkinie zarządu zdawały sprawozdania ze swych urzędów. Walne zebranie złożyło podziękowanie ks. prof. Jernajczykowi i p. Kryślakównie za owocną pracę na rzecz S. M. P. Do zarządu wybrano pp.: prezeską — K. Lisiecką, wiceprez. — Z. Stryczyńską, sekretarką — Cichównę, skarbniczką — Profetównę, naczelniczką — Lipońską, gospodynią — L. Krajewską. (y.)

— * **Obrzycko n. Wartą.** (Z życia Tow.) W ub niedzielę odbyło się w lokalu p. Józefa Strójnego roczne walne zebranie Tow. Katolickich Robotników Polskich, które zagaił prezes p. Władysław Owczarzak. — Na przewodniczącego walnego zebrania powołano ks. patrona Pawła Dziubińskiego, a na sekretarza p. Marjana Schwartza. Po udzieleniu ustępującemu zarządowi pokwitowania, przystąpiono do wyboru nowych władz pp.: prezes — Władysław Owczarzak, sekretarz — Józef Krzyżaniak, skarbnik — Antoni Jantkowiak, bibljotekarz — Józef Kwiatecki, gospodarz — Michał Libera, chorąży — Szaja, na marszałków pp. Józefa Szramę i Przybysza. (os.)

— * **Czarnków.** (Badanie bydła.) W roku 1932 badanie bydła, pasionego na łąkach po stronie niemieckiej, odbędzie się 7 maja, 4 czerwca, 2 lipca, 6 sierpnia, 3 września i 1 października przy przejściu granicznem w Ciszkowie o godz. 9, w Górze o godz. 10, w Czarnkowie o godz. 11,30, w Drawsku o godz. 14,30. (cn.)

— * **Barcin.** (Z życia Robotników Katolickich.) W salce parafjalnej odbyło się walne zebranie Towarzystwa Katolickich Robotników, które zagaił prezes p. Bolesław Prusak. Po zdaniu rocznego sprawozdania przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Prezesem wybrano ponownie p. Bolesława Prusaka, sekretarzem — p. St. Musiała, skarbnikiem p. Bartłomieja Ruchaja, a bibljotekarzem — p. Franciszka Pezalę.

— (Z Klubu „Siła".) Walne zebranie Klubu lekko-atletycznego „Siła" odbyło się w lokalu p. Kleitkego. Zagaił je prezes p. Wojciech Cieśliński, poczem powołał na przewodniczącego walne zebrania p. Stefana Wierzchosławskiego. Po sprawozdaniach przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Prezesem został p. Feliks Reinke, sekretarzem — p. Franciszek Wiliński, skarbnikiem — p. Feliks Wierzchosławski, naczelnikiem — p. Franciszek Wiśniewski, zastępcą naczelnika — p. Stefan Wierzchosławski a gospodarzem — p. Stanisław Rybarczyk.

— (Z chóru „Jedność".) W salce parafjalnej odbyło się pierwsze walne zebranie chóru męskiego „Jedność", które zagaił prezes p. Antoni Tomczak, witając delegata okręg. p. Webera z Inowrocławia. Po sprawozdaniach rocznych przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Prezesem pozostał nadal p. Antoni Tomczak, sekretarzem — p. Franciszek Tafelski, skarbnikiem — p. Feliks Reinke, bibljotekarzem — p. Kazimierz Badziński, ławnikami — pp. Edmund Siejkowski oraz Bolesław Jankowski. Dyrygentem pozostał nadal p. Stanisław Kaczmarek.

— (Z życia Tow. Żeńskiej Samopomocy.) Walne zebranie Towarzystwa Żeńskiej Samopomocy im. Henryka Sienkiewicza odbyło się w salce parafjalnej, a zagaił je patron, ks. prob. Nowicki. Po sprawozdaniach przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Prezeską została obecnie dotychczasowa długoletnia skarbniczka p. Icha Piotkówna, sekretarką — p. Anna Reinkówna, skarbniczką — p. Izabella Chojnacka, a bibljotekarką — p. Józefa Badzińska.

— (Z Rady miejskiej.) W ub. tygodniu odbyło się posiedzenie Rady miejskiej, poświęcone specjalnie uchwaleniu budżetu na rok 1932-33. Ponieważ Magistrat dokonał już jak najdalej idące oszczędności, przeto Rada miejska bez sprzeciwu uchwaliła następujący budżet: Budżet administracyjny tak w dochodach i rozchodach na 53 000 złotych. — Dochody i wydatki nadzwyczajne na 9 429.78 zł, budżet przedsiębiorstw komunalnych i to gazowni na 31 000 zł, a budżet rzeźni na 10 000 zł. Przy końcu zaakceptowano jeszcze uchwały Komisji Opieki Społecznej.

— * **Inowrocław.** (Stary szyb się zapada.) W końcu stycznia, w nocy, w odległości ok. 15 metrów od toru kolejowego Inowrocław — Kruszwica a w pobliżu miasta, zapadł się stary szyb, powodując wyrwę głębokości ok. 100 metrów o średnicy blisko 20 metr. Niebawem na powierzchni jamy zjawiła się woda podskórna. Dzięki przeciwdziałaniu władz udało się szczęśliwie uniknąć dalszego niebezpieczeństwa.

— (Podstępne kradzieże.) W składzie tut. kupca Biegańskiego pracowały trzy uczennice. Dziewczyny te przez czas dłuższy kradły droższe towary, jak torebki skórzanne damskie i t. p. i wyrządziły pracodawcy około dwa tys zł. strat. Sprawą zajęła się obecnie prokuratura.

— (Z Bractwa Kurkowego.) Na walnem zebraniu miejsc. Bractwa Strzeleckiego ustalono, iż liczy ono obecnie 94 członków, odbyło 28 zebrań w roku sprawozdawczym, wydano 6664 zł. Udzielono zarządowi jednomyślnie pokwitowania i obrano nowy zarząd w osobach braci: Wróblewski — prezes, Piotka — wiceprezes, Pracki — sekretarz, Bratek — skarbnik, Krajewski i starszy Pracki — ławnicy.

— (Z Rady Miejskiej.) Rada miejska ukonstytuowała się w sposób następujący: prezesem obrano ponownie mec. Przybyszewskiego, jego zastępcą dyr. Kreisnera, sekretarzem Gotowalę i zastępcą Lisieckiego. Delegatem do Sejmiku wojewódzkiego obrano dyr. Kreisnera, zastępcą jego zaś prezesa mec. Przybyszewskiego.

— (Zaginiony chłopiec.) W dniu 26 stycznia r b. opuścił dom rodzicielski 9-letni Leon Kosmowski i do tej pory nie powrócił. Ubrany był w czarne spodnie i bluzę welwetową, drobny, ciemny blondyn, oczy ma szare. Osoby, które mogłyby się przyczynić do odnalezienia chłopca, proszone są o powiadomienie stroskanych rodziców pod adresem: Inowrocław, ul. Młyńska 50, Kosmowscy.

— (Z „Sokoła".) W dniu 2 bm. miejscowe Tow. „Sokół" urządziło wieczór poświęcony godziwej rozrywce. Najpierw odbyły się popisy lekko - atletyczne a następnie odegrano sztukę w 4 aktach Danielewskiego p t „Panny bez posagu". Amatorzy dobrze wywiązali się ze swego zadania, a na szczególne wyróżnienie zasłużyła sobie niezwykle zdolna w rolach charakterystycznych p. Olszewska. Po przedstawieniu miała miejsce zabawa taneczna, która w miłym nastroju przeciągnęła się aż do rana. (em)

Z POMORZA

— * **Toruń.** (Straszny wypadek.) W młynie Mokrowolskiego w Piotrkowie Kujawskim pochwycony został przez wał transmisyjny czeladnik młynarski Teodor Bratkowski. Gdy młyn zatrzymano, B., który doznał ciężkich okaleczeń, był już bez życia. (x)

— * **Chełmża.** (Za kradzież soli.) W lecie ub. roku skradli niejaki Pętlikowski i Parzysz kupcowi Dzięgielewskiemu worek soli i kilka skrzyn bydlinek. Skradziony towar sprzedali następnie po „cenach okazyjnych" dwom miejscowym kupcom. Sprawa się jednak wydała a złodzieje i obaj kupcy stanęli przed kratkami sądowemi. Pętlikowski i Parzysz zasądzeni zostali na 2 wzgl 3 tygodnie, a ich odbiorcy na jeden wzgl. 3 tygodnie więzienia. (x)

— * **Gniew.** (Bójka na tle wyborów gminnych.) Na zebraniu gminnem w Lipiej Górze wynikła na tle przyszłych wyborów gminnych ostra sprzeczka, która zamieniła się w bójkę na pięści. Gdy bracia Borzeszkowscy opuścili salę zebrań, napadli ich uzbrojeni w kije bracia Konkolowie, zadając Józefowi Borzeszkowskiemu kilka ciosów w głowę, z których jeden był śmiertelny. B. zmarł w tutejszym szpitalu. (x)

— * **Grudziądz.** (Częściowe uruchomienie fabryki.) Z dniem 3 bm uruchomione zostały zakłady przemysłowe firmy Herzfeld & Victorius w Mniszku. Do pracy przyjęto narazie około 300 robotników. — Produkcja przeznaczona jest głównie na eksport zagraniczny.

— (Lustracja Sokoła.) Ub. niedzieli odbyła się w Grudziądzu lustracja gniazd, należących do III okręgu Sokoła pomorskiego. Poszczególne gniazda, z wyjątkiem dwóch, były reprezentowane przez swoje zarządy. Na zebraniu prezes dzielnicowy druh W. Samoliński wygłosił dłuższe przemówienie, w którem poruszył niektóre sprawy organizacyjne; dłużej zatrzymał się przy omówieniu zlotu dzielnicowego, który odbędzie się dnia 10 lipca rb. w Gdyni. Pod koniec lustracji druh Kunz pożegnał w serdecznych słowach podnaczelnika dzielnicy druha Dostatniego, który udaje się do Gdyni. (ski)

— * **Chojnce.** (Zgon nieznanej kobiety.) Na drodze pomiędzy Sławęcinem a Lichnowem napotkał sołtys gminy Sławęcin pewną niewiastę w wieku 60—70 lat, wołającą o pomoc. Zlitowawszy się nad nieszczęśliwą, zabrał ją do domu, gdzie jednak w ciągu nocy zmarła, lecz dla braku jakichkolwiek dokumentów nie można ustalić kim jest nieszczęśliwa. Jedynie znaleziono przy niej 145 zł gotówki.

— (Z posiedzenia Rady Miejskiej.) W ostatnich dniach odbyło się posiedzenie rady miejskiej, które zagaił przewodniczący p. mec. Kopicki. Po sprawozdaniu z działalności rady za rok ub., wybrano nowe prezydjum, które tworzą pp.: mec. Kopicki — przewodniczący, insp. Grochowski — zastępca, Oszwałdowski — sekretarz. Do komisji przygotowawczej wybrano: pp. Kalettę, Grochowskiego, Gibasa, Słapa, Schlowskiego, Rhodego i Wyka. W skład komisji rewizyjnej powołano pp. Kaletta, Filipiaka, Oszwałdowskiego, Rhodego i Kozubskiego.

— (Z Tow. Pań Miłosierdzia.) W ub. tygodniu odbyło się walne zebranie Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, pod przewodnictwem prezeski p. Sobierajczykowej. Po sprawozdaniu zarządu zabrał głos patron Tow ks. kanonik Makowski. W skład zarządu na rok bieżący zostały wybrane pp.: Sobierajczykowa — przewodnicząca, Pyttlikowa — zastępczyni, Zielińska — sekretarka, Makowska — zastępczyni, Stammowa — skarbniczka.

Z ŚLĄSKA

— * **Katowice.** (Zjazd regjonalistyczny.) W dniach 31 stycznia i 1 lutego 1932 odbył się tutaj ogólnopolski zjazd nauczycieli regjonalistów. Referaty wygłosili: p. dr. Al. Patkowski n. t. „Ideologja regjonalizmu", p. A. Dytkiewicz n. t. „Śląsk jako bogactwo kultury", p. Z Gryń „O programie i zadaniach czasopisma regjonaln.", p. M. Wiekliński n. t. „Akcja organizacyjna ruchu krajoznawczego na Śląsku". — Uczestnicy zjazdu zwiedzili zakłady „Lignoza" w Krzywałdzie, muzeum śląskie i szatnię sekcji teatrów ludowych w Katowicach.

Junosza-Stępowski w „Pawle I"

Piszą nam z kancelarji Teatru Nowego.

Kreacje Stępowskiego, których długi szereg napewno pozostanie w pamięci widzów — cechuje nietylko najwyższej miary artyzm i skończona doskonałość, ale przedewszystkiem z postaci stwarzanych przez genjalnego aktora promieniujące życie, przebija się w nich prawdziwa cierpiąca, czy radująca się dusza ludzka.

Mistrz, bawiący obecnie na gościnnych występach w Teatrze Nowym ukaże się naszej publiczności w sztuce Mereżkowskiego w swej najznakomitszej roli Pawła I, w której maestrja jego gry dochodzi do zenitu, wywołując niebywałe wrażenie. Wszyscy wielbiciele genjuszu wielkiego artysty pośpieszą niezawodnie na to wspaniałe widowisko, korzystając z rzadkiej okazji ujrzenia Stępowskiego, którego każdorazowy występ staje się prawdziwem świętem teatralnem.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Ze Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 9 bm o godz. 19.15 na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Koło Tow. Rękodzielników w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 9 bm o godz. 19.30 w lokalu zebrań Nowy Rynek 4. Wykład wygłosi prof. Kaźmierczak. — W kasie pośmiertnej jest płatny wypadek 104

— **Wolny Cech Szewski w Poznaniu.** Zebranie miesięczne odbędzie się 9 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym.

— **Kółko Śpiew. Tow. Przemysłowców „Sobieski".** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się we wtorek, 9 bm o godz. 20 w salce posiedzeń przy Chwaliszewie 68.

— **Tow Powstańców i Wojaków im. ks. Ign. Skorupki, Poznań-Wilda.** Zebranie odbędzie się dnia 10 bm o godz 19 w lokalu zebrań „Dwór", ul. Kilińskiego 15.

— **Koło L. O. P. P. przy Stow. em. Oficerów** (dawniej im. Tadeusza Kościuszki) w Poznaniu zawiadamia, że wkładki należy wpłacać do rąk nowego skarbnika, em. ppłk. Turyczyna w kasynie ofic D. O. K., pl. Działowy 2 w wtorki i czwartki od godz. 17 do 18 w sekretarjacie Stowarzyszenia Oficerów przen. w stan spoczynku.

— **Koło Absolwentek Państwowej Szkoły Handlowo - Przemysłowej Żeńskiej w Poznaniu.** Zebranie odbędzie się 14 bm. o godzinie 17 w gmachu Szkoły, przy ulicy Marszałka Focha 2.

— **Cech Kuchmistrzów.** Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 15 bm. o godzinie 1 w nocy w lokalu p. Inglinka (Restauracja „Smakosz") przy ul. Podgórnej 10.

— **Zrzeszenie Emerytów Kolejowych przy Z. U. K. Poznań.** Walne zebranie odbędzie się 16 bm. o godz. 15 w sali p. Chmielewskiego, ul. Marsz. Focha 85.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Franciszek w Pleszewie.** Prosimy o powtórzenie zapytania, bo nie mamy żadnego. A może odpowiedź jednak już była? (K.)

— **103.** Owszem, jest Pan obowiązany. Radzimy ugodzić się z wierzycielem. (K.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Prakseda Fabianowa 12 zł. — A. Cetkowska ku uczczeniu Najśw. Serca Jezusowego z podziękowaniem za powrócone zdrowie 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 564 zł.

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Ustępująca wkrótce całkowicie z afisza, arcyinteresująca komedja L. Verneuila „Tak się zdobywa kobiety", ukaże się dziś w poniedziałek, w doskonałem wykonaniu. We wtorek wraca na afisz ostatnia nowość repertuarowa, wysoce atrakcyjna sztuka Stanisława Miłaszewskiego „Drugie imię miłości" z pp. Wasilewską, Modzelewskim i Nowackim w rolach głównych.

Sensacyjna premjera.

Na środę afisz Teatru Polskiego zapowiada najgłośniejszą sensację teatralną bieżącego sezonu. Będzie nią wyposażona przez utalentowanego autora L. Zuckmayera w niezwykłe bogactwo akcji, oraz efektu scenicznego, sztuka oparta na tle rozgłośnej afery „Köpenickiej" „Kapitan z Köpenicku". Arcyciekawa akcja tego reportażu scenicznego, zamkniętego w piętnastu krótkich, a mocnych i wyrazistych obrazach, ukaże widzom słynne wydarzenie, oraz głębię jego istotnych motywów. Teatr Polski wystawia tę arcyciekawą nowość z olbrzymim nakładem pracy i staranności, dając jej nową, oryginalną oprawę sceniczną i wyborową obsadę. W obsadzie „Kapitana z Köpenicku" bierze udział całkowity męski zespół Teatru Polskiego, oraz wielka ilość sił pomocniczych. Nową oprawę dekoracyjną przygotował p. Zygmunt Szpingier.

Junosza - Stępowski.

Dziś Junosza - Stępowski największy z polskich artystów doby obecnej, który powraca do Poznania, wystąpi w znakomitej sztuce Croisset'a „Jastrząb", kreując rolę Jerzego Dassetow'a. Genjalny artysta stwarza w tej roli największy majsterszyk, wstrząsając do głębi swą grą pełną prawdy i uczucia. Występy mistrza wywołały niebywałe poruszenie wśród wielbicieli jego talentu. Świetną partnerką Stępowskiego jest p. Cieszkowska w roli Maryny. „Jastrząb" odegrany będzie jeszcze tylko we wtorek i w środę, poczem schodzi z repertuaru, ustępując miejsca wspaniałej sztuce Mereżkowskiego „Paweł I-szy", w której tytułową rolę stworzy znakomity gość.

Teatr operetkowy „Uśmiech"

Dziś, w poniedziałek, teatr nieczynny.

Jutro, we wtorek i dni następnych tryskająca karnawałowym humorem i wesołością melodyjna operetka Fr. Lehara „Hrabia Luxemburg", w której święcą prawdziwe triumfy pp. Fontanówna, Wańska, Sendecki, Wiśniewski i Szpingier. Wspaniała wystawa dekoracyjna projektu prof. Jarockiego, świetny balet i efektowna rewja spiewno-choreograficzna „Królowa Róż" w wykonaniu J. Fontanówny i znakomitego baletmistrza K. Ostrowskiego stanowią wielką atrakcję „Hrabiego Luxemburga", który w Poznaniu zdobył entuzjastyczne powodzenie. Jutro, w dalszym ciągu „Hrabia Luxemburg".

Najbliższą premjerą Teatru „Uśmiech" będzie niegrana jeszcze w Poznaniu głośna operetka L. Falla p. t. „Rozwódka", której próby są już w pełnym toku. Pierwsze przedstawienie arcywesołej, o ślicznych melodjach operetki odbędzie się już w przyszłym tygodniu.

IGO SYM NA SCENIE I NA EKRANIE.

Dziś, w poniedziałek, dnia 8 lutego największa premjera w najmodniejszym kino - teatrze - rewji **„Nowości"**, (ul Ratajczaka 21). **Na scenie** gościnnie wystąpi słynny polski gwiazdor **Igo Sym** i zaprezentuje wielostronność swego talentu **Igo Sym wykona** najnowsze przeboje rewjowe i oczaruje umiejętnością gry na oryginalnym instrumencie i innych. Na ekranie arcywesoła komedja p. t. **„Ewa w futrze"** w roli głównej tenże **Igo Sym.** Szczegóły w afiszach i programach. Ceny miejsc, mimo olbrzymich kosztów popularne od 1—3 zł. Początek 5, 7 i 9 wiecz.

zw 13 316

Teatr Polski

DZIŚ — „Tak się zdobywa kobiety".

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jastrząb" — występ Junoszy-Stępowskiego.
Wtorek, 9. 2. „Jastrząb" — występ Junoszy-Stępowskiego.
Środa, 10. 2. „Jastrząb" — występ Junoszy-Stępowskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech"

DZIŚ — Teatr nieczynny.
Wtorek, 9. 2. „Hrabia Luxemburg".
Środa, 10. 2. „Hrabia Luxemburg".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne

Środa, 10. 2. o godz. 20 — VIII Wielki Koncert Symfoniczny. — Dyrygent: Bronisław Wolfstal. — Solista: Robert Soetnes.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

JAK WINNA POLSKA BADAĆ DZIEJE PRUS?

Mamy wiele do odrobienia — Zmienia się na lepsze — Ale i na gorsze — Studja niemieckie a nauka polska — W różnych okresach różne zainteresowania — Hołd Pruski — Czas gdy Prusy się polonizowały — Kant i Clausewitz — A podręczniki szkolne?

Nauka polska ma niejedno do odrobienia w stosunku do dziejów Prus. Nie z własnej przeważnie winy. Przed wojną zbyt wielkie piętrzyły się trudności, by można było dotrzeć do Królewca, Fromborka czy nawet Gdańska. Zresztą absorbowały historyków sprawy inne, bliższe dwom ośrodkom nauki — uniwersytetom w Krakowie i Lwowie. To też dorobek nauki polskiej w dziejopisarstwie pruskiem jest skromny. Dziś zaznacza się prąd ku naprawie tych zaniedbań, bo nowe warunki umożliwiają owocną lepszą pracę.

Z drugiej strony nie brak poważnych trudności. Archiwa królewieckie są zamknięte dla Polaków. Odmowa w mniej lub więcej uprzejmej formie staje się coraz częstszem zjawiskiem, wobec którego pozostajemy bierni. W praktyce oznacza dzisiejszy stan rzeczy uniedostępnienie archiwów królewieckich dla historyków polskich. Do tych nowych warunków trzeba więc dostosować program naukowej pracy. Należy przyswoić przedewszystkiem dorobek niemiecki nauce polskiej. Następnie skierować należy badania ku tej dziedzinie, która choć częściowo została przez Polaków opracowana lub może być zbadaną bez owego niedostępnego w praktyce Królewca — to znaczy ku dziejom żywiołu polskiego w Prusach. Być może, iż skoro o badanie samodzielne całości dziejów pruskich jest dziś trudno — w tej dziedzinie uda się coś zrobić. Oto więc dwa zadania nauki polskiej w czasie najbliższym — przyswojenie dorobku nauki niemieckiej i zbadanie w jak najszerszej mierze dziejów polskości w Prusach.

Najwięcej pisano w Polsce o dziejach najdawniejszych stosunków polsko-pruskich, jeszcze w epoce, gdy Prusy tonęły w pogaństwie a z Polski szło ku nim światło wiary wraz z cywilizacją. Twórczość naukowa polska w tej epoce, sięgającej poniekąd wgłąb XIII wieku, do ostatecznego nawrócenia Prusaków przez Zakon krzyżacki, jest bogata i pełna rozmachu. Udowodniła ona przemożne w tym okresie wpływy języka i kultury polskiej na Prusy. Gorzej się przedstawia okres następny — dzieje XIV i XV wieku, kiedy to Prusy, poddane Zakonowi, rozpoczynały nowe życie. Tu trzeba koniecznie zestawić dorobek niemiecki, t. j. w formie treściwej przedstawić wyniki najważniejszych badań na użytek pracowników polskich. Obecnie wre w Królewcu wytężona praca nad dziejami kolonizacji Prus. Okazuje się, że Prusaków Zakon nie wytępił, przeciwnie, stanowili oni większość ludności, ale żywioł polski badania osadnicze pomijają systematycznie. Nauka nasza może przeciwstawić tym licznym, choć nie koniecznie wartościowym pracom, jedynie parę rozpraw Wojciecha Kętrzyńskiego.

Podobnie nie doczekały się w nauce polskiej przedstawienia dzieje konfederacji barskiej, która kraj z pod władzy Zakonu wyzwoliła i przyłączyła częściowo do Polski. Podpisany przedstawia te stosunki, jednak tylko częściowo, w pracy, która zapewne rychło ukaże się z druku, ale całość dziejów konfederacji i wojny o Prusy w latach 1454—1466 wymaga specjalnych studjów. Nasuwa się tu podstawowe zagadnienie, czy ówcześni Prusacy byli w tym czasie tak zniemczeni, jak to nauka niemiecka chętnie przedstawia. Bliższe badania nasuwają szereg wątpliwości, czy istotnie tak było. Nie jest wykluczonem, że ów odruch przeciw Zakonowi, a za Polską, był wyrazem odradzającej się dawnej duszy, jakby odwetem za podbój i ucisk.

Dalszem zagadnieniem, nad którem pracowało wielu Niemców, a nikt prawie z Polaków, są dzieje Albrechta, ostatniego W. Mistrza i pierwszego pruskiego księcia. Hołd pruski dotychczas jest ciemną i nieznaną kartą dziejów polskich. Było to wydarzenie lokalne w owych czasach. I dopiero późniejszy tok dziejów nadał mu doniosłość olbrzymią. Ale nici intryg, tło ideowe, duchowe podłoże przewrotu mają swe odbicie w źródłach pruskich. I tu można się doszukiwać w Prusach dążeń do zbliżenia z Polską, których wyrazem był opór przeciw planom dynastycznym Alberta. Źródła są częściowo opublikowane, częściowo dostępne w Wiedniu, czy w polskich archiwach, Dojrzały łan czeka na żniwiarza.

Wiek XVI i XVII, kiedy Prusy były z Polską tysiącznemi węzłami związane i szybko się polonizowały, nie znalazł łaski u niemieckich uczonych, to też prac o tych czasach mało. Tem więc radośniej powitać trzeba inicjatywę polską, która wychodzi przeważnie z Krakowa. Niestety badania nad osadnictwem polskiem, które sięga w tym czasie okolic Królewca, a ławą zdobywa Mazury i Warmję, są prawie niemożliwe bez oparcia o państwowe archiwum w Królewcu. Jednak pozostaje praca nad dziejami kultury polskiej w tym kraju. Bibljoteki królewieckie nie stosują podobnego ostracyzmu wobec ludzi innej mowy, i praca nad kulturą polską w Prusach, kulturą bogatą i swoistą jedynego protestanckiego zakątka Polski, mogą dać nieoczekiwane rezultaty. Wdzięczne to pole praca nad najświetniejszym okresem polskich wpływów w Prusach — i nad powolnym ich upadkiem wraz z potęgą Rzplitej, w smutnej epoce saskiej. — Ważny ten rozdział dziejów polskiej ekspansji nie doczekał się jeszcze opracowań, poza podstawowemi pracami Wojciecha Kętrzyńskiego, które tylko wskazują drogę dalszych badań.

Niezwykle ważnym okresem w dziejach zarówno Prus, jak i Polski jest przełom wieku XVIII i XIX. Wtedy to z Prus, dotąd obojętnych na sprawę monarchji Hohenzollernów, wyrastają nowe prądy, potężne ruchy, które wytwarzają nowy typ Niemca, który dziś — może niezupełnie słusznie — nazywamy Prusakiem. Kuźnią tego typu — w okresie po Fryderyku II i w czasie napoleońskich zmagań są właśnie Prusy. Kant nie był tylko wybitnym filozofem — był też reprezentantem pewnego typu religijności protestanckiej i do wielkich postaci protestantyzmu pruskiego jest dziś zaliczany. Był też Kant duchowym przewodnikiem innego wychowawcy nowoczesnych Niemców Clausewitza. Jeśli kto chce pojąć, dlaczego Niemcy taką a nie inną politykę prowadziły i prowadzą — musi się zapoznać choćby pobieżnie z wojskowemi pismami tego generała, który właśnie w Królewcu krystalizował swe poglądy. Nie mniej doniosłym był wpływ Królewca na pedagogikę największego teoretyka wychowania w Niemczech, twardego Herbarta, jak i na głównego a pierwszego protagonistę nienawiści do wszelkiego słowiaństwa — wielkiego królewieckiego historyka Voigta. A za nimi stoi enigmatyczny a potężny v. Schön, prezes regencji i wywłaszczyciel Polaków, restaurator Malborskiego zamku, inspirator dzieł Voigta. Tak dzieje Prus w tym okresie wkraczają na arenę powszechno-dziejową. Tu powstaje nowy typ Niemca, tu padają ziarna tej żądzy panowania, która po dzień dzisiejszy narodem niemieckim włada. Dzieje tego okresu są dziejami ucisku Polski. Prusy Polski nienawidzące, są równie nam bliskie, jak Prusy, nasze lenno. To też przyswoić trzeba nauce naszej wyniki nowszych prac niemieckich, z których wiele o ten ważny okres potrąca.

Oto garść uwag o programie prac nad dziejami Prus. Ale nie dość mówić o naukowem przyswojeniu tych doniosłych zagadnień. Dzieje Prus to rozdział dziejów polskich. W ślad za nauką wprowadzić je należy do podręczników, obeznać z niemi przyszłe pokolenia. Jeśli bowiem zadaniem historji jest zedrzeć bielmo z oczu społeczeństwa, to najrychlej uczynić to należy w stosunku do tak bliskiego, tak ciekawego, a tak bardzo niewygodnego sąsiada, który jednak potrafił być kiedyś częścią Rzplitej.

Dr. Karol Górski.

Poznań.

Z Pol. Tow. Fizycznego. Koło krakowskie odbyło posiedzenie z odczytem p. Mięsowicza pt. „O uginaniu i interferencji elektronów".

Z Lwowskiego Tow. Filozoficznego. Sekcja psychologiczne odbyła posiedzenie, na którem p. T. Tomaszewski wygłosił odczyt pt. „Psychologja spostrzegania według W. Koehlera".

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU.

Polskie Tow. Fizyczne, Oddział Poznański, odbędzie zebranie dyskusyjne z odczytem prof. U. P. dr. J. Witkowskiego „O mgławicach galaktycznych". Zebranie odbędzie się dnia 11 bm., tj w czwartek w sali Śniadeckich, Coll. Medicum, ul. Fredry 10.

Wśród objektów niebieskich, któremi zajmuje się astronomja, odosobnioną grupę stanowią mgławice właściwe, czyli, w terminologji naukowej, mgławice galaktyczne. Mgławice owe są to ogromnych rozmiarów obłoki materji kosmicznej, będącej w stanie niezmiernego rozrzedzenia; przedstawiają one bardziej idealną próżnię niż ta, którą osiągamy w najdoskonalszych naszych pompach pneumatycznych. Mgławice należą do najbardziej zagadkowych objektów astronomji. Do niedawna wszystkie wiadomości o nich sprowadzały się jedynie do strony opisowej Dopiero najnowsze postępy astrofizyki przyczyniły się do częściowego przynajmniej rozwiązania tego zagadnienia. Szczególnie doniosłym faktem jest wyjaśnienie przez amerykańskich astronomów mechanizmu świecenia tych ciał. W wykładzie poruszone zostaną najbardziej aktualne problematy astrofizyki z dziedziny mgławic

MUZYKA

Sewicki i Kusewicki. Z Warszawy donoszą nam: Koncertem w Filharmonji dyrygował — jak już donosiłem — kapelmistrz rosyjski Fabian Sewicki. Wzbudziło dociekania to nazwisko, przywodzące na pamięć słynną firmę kapelmistrzowską Sergjusza Kusewickiego, który obecnie dyryguje Filharmonją w Bostonie. I okazało się, że współbrzmienie nie jest przypadkiem. Fabian Sewicki jest bratankiem Sergjusza Kusewickiego. W Warszawie go zresztą znano, grywał był, już po wojnie, w operze jako kontrabasista, na którym to instrumencie był koncertmistrzem opery w Moskwie Potem osiadł w Ameryce, w Filadelfji, gdzie prowadzi swoją „Chamber String Sinfonietta", tj. orkiestrę smyczkową kameralną, oraz dyrygował przedstawieniami oper rosyjskich. Nb. Sergjusz Kusewicki zaczął także karjerę jako kontrabasista. Skąd jednak to deformujące skrócenie nazwiska? Tutaj natrafiamy na ładny rys artystyczny. Fabjan Kusewicki nie chciał korzystać ani z pokrewieństwa ani z identyczności nazwisk, zachodzącej między nim, a słynnym Sergjuszem Kusewickim Postanowił dorabiać się chwały na własną rękę, bez szczudeł i podpórek. W czasach reklamy i w kraju reklamy, jakim jest Ameryka, mamy w tem zjawisko niecodzienne i bardzo ładne. (tw)

OCHRONA ZABYTKÓW

Dary Fryderyka Jagiellończyka dla katedry Wawelskiej. Z Krakowa piszą nam: Na podstawie inwentarza katedry Wawelskiej z roku 1563 zestawił ks. dr. T. Kruszyński dokładny spis przedmiotów ofiarowanych katedrze przez kardynała Fryderyka Jagiellończyka. Oprócz relikwjarza na głowę św. Stanisława, którego był współfundatorem, kardynał ofiarował wiele bogatych i wspaniałych przedmiotów. Inwentarz wymienia m. in infułę sadzoną drogiemi kamieniami i ozdobioną figurkami ze złotej blaszki, pastorał z posążkami św. Stanisława, kapę o wypukłych haftach figuralnych naszywanych perłami, ornat, który otrzymał w darze od brata, Władysława króla węgierskiego, antependjum do ołtarza św. Stanisława, złoty kielich i krzyż złoty, który otrzymał na prymicję od matki, królowej Elżbiety. Komunikat o darach kardynała Fryderyka wygłosił ks. dr. T. Kruszyński na posiedzeniu Komisji Historji Sztuki Polskiej Akademji Umiejętności. (kt)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Ruchoma wystawa sztuki. Z Warszawy donoszą nam: W szkole powszechnej przy ul. Karolkowej otwarto ruchomą wystawę sztuki, o której zorganizowaniu już donosiłem. Ma ona przeszło 300 eksponatów: obrazy, rzeźby, grafika, kilimy, ceramika itd. Wystawa objeżdża na razie Warszawę gościła na Pradze i teraz przy ul Narbuta Po wyczerpaniu kolejki warszawskiej, uda się na objazd Polski. Założyło ją grono artystów-plastyków z p. Romualdem Zerychem i Konradem Śrzednickim na czele, ministerstwo oświecenia udzieliło subwencji. Celem wystawy jest popularyzowanie sztuki, pozostającej na wysokim poziomie techniki i zamierzeń twórczych.

VARIA

„Encyklopedja wojskowa". Obejmujący słowa „czołgi — deklaracja londyńska" zesz. 12 przynosi m. in. ciekawe informacje o Danji i jej wojskowej organizacji, oraz o militarnem znaczeniu dardanelskiej cieśniny. Z życiorysów zwraca uwagę szereg licznych wojskowych (16) noszących nazwisko Dąbrowski. Na pierwsze miejsce wybija się oczywiście twórca legjonów gen. Jan Henryk. Poza nim obszerną wiadomość mamy o komendancie Paryża z czasów Komuny Jarosławia, tudzież dwóch braciach, słynnych zagończykach z wojny bolszewickiej 1920 r. (J. St.)

W MUZYCZNYM POZNANIU

KONCERT SYMFONICZNY

Wiadomo, że w chwilach lenistwa umysłowego fantazja człowieka najlepiej działa. Nie krępowana wtedy żadnemi karbami logiki myślowej ani rygorami nawyków, ani prawami porządku życiowego rozwija łańcuch obrazów, których odbicia nadarmo szukalibyśmy na płaszczyźnie życia realnego.

Takie są już prawa życia, — a jeśli są wyjątki, to tylko poto, ażeby te prawa potwierdzać. Takim właśnie wyjątkiem, potwierdzającym regułę jest nasza orkiestra Symfoniczna, a ową fantazją, wyrosłą na tle osobistego lenistwa umysłowego była niedorzeczna i wyprana z wszelkiego poczucia rzeczywistości myśl, że... w każdem większem mieście polskiem jest orkiestra symfoniczna — taka jak nasza — i że nie tylko obcy, ale i polscy soliści i kapelmistrze jeżdżą z miasta do miasta, nie mogąc w dodatku nadążyć; że kompozytorowie nasi mają zamówienia na nowe dzieła, a o to, gdzie ma się odbyć premjera nowego dzieła, miasta staczają boje i licytują się w sposobach pozyskania nowości dla siebie.

Przyzna każdy, że „takie coś nie śmie się w życiu przytrafić", ale wyobraźni nie można zabronić snucia podobnych wizyj. To też mi się snuły, wijąc się koło faktu, że dzięki właśnie orkiestrze i koncertom symfonicznym Poznań miał możność zaznajomienia się z tyloma artystami w jednym sezonie, że aby znaleźć porównanie, to trzebaby chyba złożyć razem dotychczasowe koncerty symfoniczne wszystkich sezonów ub. dzisięciolecia.

Dzięki wczorajszemu koncertowi mieliśmy znów możność zaznajomienia się z produkcjami polskich artystów, których znaliśmy dotąd tylko ze słyszenia.

A prawdopodobnie nietylko Poznań jest w tem położeniu. Mamy — jak się okazuje — sił artystycznych znaczną ilość, brak cyrkulacji zamraża je jednak i skazuje na niewolnicze bytowanie tam, gdzie kto zdołał sobie zorganizować jaki taki warsztacik pracy, obiecujący (bo nie przecież nie zapewniający) kawałek chleba powszedniego. Już tam Poznań wprowadził dużo ożywienia. A jakby to było ładnie i pożytecznie, gdyby się tak samo działo w Wilnie, Lwowie, Łodzi, Krakowie, Katowicach .... w Warszawie (bo tam mało się korzysta z sił pozamiejscowych!). No, ale to są właśnie owe niedorzeczne fantazje. P. Rabcewiczowa np. grała poraz pierwszy w Poznaniu, aczkolwiek od wielu lat znaną jest w Warszawie ze swej znakomitej działalności wirtuozowskiej i pedagogicznej, ciesząc się tam dużą sławą i uznaniem.

W grze jej, pełnej najpoważniejszych i istotnych walorów artystycznych przebija zdecydowanie i plastyczność. Uderzenie pełne energji, o dużej nośności dźwięku posiada dużą skalę barwy i szlachetności brzmienia a doskonała technika stoi na poziomie wysokich aspiracyj artystycznych pianistki. Koncert Schumanna, grany w nieprzesadnych tempach i ze spokojem a pewnością rytmiczną podobał się słuchaczom. Odnieśli się oni do solistki z dużą sympatją i przyjmowali ją ciepło.

Kapelmistrz Dymmek zaprezentował się Poznaniowi programem, świadczącym o wysokiem z jego strony pojmowaniu zadań i obowiązków kapelmistrzowskich. Głównym punktem programu była symfonja III (poema divina) Skrjabina. P. Dymmek prowadził ją z przejęciem i dokładną znajomością utworu a także poczuciem odrębności i swoistości stylu tego kompozytora. Utwór sam — znany nam już z kilkakrotnego wykonania — nuży długością i brakiem spoistości faktury, aczkolwiek tematycznie jest bardzo wartościowy. Poważne skróty ratowały w dużym stopniu sytuację.

Weber, grany na początku („Wolny strzelec") mniej odpowiada charakterowi kapelmistrza (a może to tylko zwykłe na początku skrępowanie).

St. Wiechowicz.

Książki nadesłane

R Lehmann: „Bez echa". (Dusty Answer). Powieść. Przekład z angielskiego, Warszawa. Bibljoteka Groszowa.

Chlubne świadectwo dla pracy księży polskich we Francji

(KAP) Podczas ostatniej dyskusji nad kwestją bezrobocia we francuskiej Izbie deputowanych w odpowiedzi socjalistycznemu posłowi Evrard dał mu poważną lekcję poseł Coutel z Lille. „Księża — oświadczył p Coutel — którzy przybyli do Francji za robotnikami obcokrajowcami w głównej mierze opiekują się nimi i pracują nad ich umoralnieniem. Księżom polskim zawdzięcza się, że ich rodacy nie przeszli pod czerwony sztandar i nie stali się łupem komunistów".

Główny organ katolików alzackich „Der Elsaesser", ukazujący się w języku niemieckim, opublikował artykuł, w którym protestuje „w imię sprawiedliwości społecznej" przeciwko masowemu zwalnianiu z pracy pewnych kategoryj robotników cudzoziemskich, będących szczególnie pożytecznymi w gospodarstwie francuskiem. Pismo ma tu na myśli przedewszystkiem robotników polskich, których — zdaniem jego — należy wyróżnić z wszystkich innych cudzoziemców ze względu na szczególnie silne więzy, łączące ich kraj z Francją, a zwłaszcza z Alzacją i Lotaryngją. Wspomniawszy dawne zasługi króla Leszczyńskiego, następnie przed wojną współpracę polsko-alzacką w walce z germanizmem i wreszcie wielką gościnność i przyjaźń, z jaką spotkali się w Polsce Alzatczycy wysłani przez Niemców w czasie wielkiej wojny na front wschodni. „Der Elsaesser" kończy artykuł następującemi słowami: „Wydaje się nam, że wybiła godzina, w której winniśmy naszym przyjaciołom odwdzięczyć się za ich przyjaźń. biorąc w opiekę robotników polskich, którzy w ostatnich latach tak wiele oddali cennych usług naszemu gospodarstwu".

SPORT

III Zimowa Olimpjada

Przegrywamy z Kanadą 0:9 — Ameryka i Niemcy 4:2 — Zmiana programu.

W spotkaniu z Kanadą reprezentacja Polski w niedzielę uległa dosyć wysoko przy widocznej przewadze Kanadyjczyków którzy świetnie dysponowani zwyciężyli pewnie i w imponującym stylu 9:0 (2:0, 5:0, 2:0). Bramki strzelili: Rivers, Simpson i Monson — po dwie, Lindquist, Malloy i Hunkel — po jednej.

Nasza drużyna grała o wiele słabiej, niż zwykle. W pierwszej tercji Polacy bronili się rozpaczliwie przed silnemi atakami Kanadyjczyków i ta część gry kończy się stosunkowo najlepiej 0:2. W drugiej tercji, drużyna polska załamała się, a w trzeciej zwycięzcy zmniejszyli nieco swój napór.

* * *

Drugi mecz. rozegrany w niedzielę, między Niemcami a St. Zjedn. przynosi zwycięstwo Ameryce 4:2.

* * *

W programie olimpijskim niedzieli zaszły zmiany. Wszystkie, zapowiedziane na rano imprezy, przeniesiono na południe, a mający się odbyć w niedzielę finał biegu na 10 klm. przełożono na poniedziałek.

Dzięki temu zawodnicy po raz pierwszy w odbywających się obecnie igrzyskach mieli zupełnie wolne przedpołudnie. Tę zmianę programu przyjęli z wielkiem zadowoleniem. (PAT)

Automobilizm

Nadzwyczajne walne zebranie Automobilklubu Wielkopolskiego zwołano dla wyboru sądu honorowego, do którego powołano pp.: dr. Sawickiego i dr. Borucha — jako przewodniczących, oraz dr. Chełmikowskiego, dr. Kryzana, red. A. Kawczyńskiego i Bielajewa — jako członków. Ponadto załatwiono szereg wniosków o charakterze wewnętrznym.

Ciężka atletyka

W półfinale o mistrzostwo POZA „HCP" pokonał K. S. „Zbyszko". W zapasach wyniki były następujące: Grządzielewski (H. C. P.) pokonał Rozplesa (Zb.), Smól (HCP) — Tomkowiaka (Zb.), Jaśkowiak (HCP) przegrał do Olejniczaka (Zb.), Tuszyński (HCP) zwyciężył Zajączkowskiego (Zb.) Spychała (HCP) przegrał do Gąsowskiego (Zb). Kałek (HCP) pokonał Zajączkowskiego (Zb) i Elsner (HCP) — Gintera (Zb.) W ogólnej punktacji zapasów zwyciężył „H. C. P." w stosunku 13:8 pkt., w podnoszeniu ciężarów natomiast różnica była 400 kg.

Gry sportowe

O mistrzostwo kl. B poznańskiego okręgu: w koszykówce: „AZS" II i „Sparta" 37:7, „Warta" II i „WKS" I 30:0 w. o., „Sokół" II i „Drukarz" 30:0 w. o. Spotkanie towarzyskie „Warta" II i „Sokół" II 48:12. (ig)

Hokej na lodzie

„AZS" i „Warta" 1:1 (0:0, 1:0, 0:1). Drugie to spotkanie o mistrzostwo okręgu poznańskiego przyniosło wynik remisowy. Drużyna „Warty" wystąpiła w swym najlepszym składzie z pozyskanymi graczami lwowskimi braćmi Roszkiewiczami, „AZS" — bez Ludwiczaka I, Warmińskiego i Zielińskiego. Gra była przez wszystkie tercje chaotyczna i bez tempa. Bramkę dla akademików uzyskał po ładnej kombinacji Krzyżagórski Alojzy, a wyrównał dla „Warty" Urbański II. Obie strony nie wykorzystały kilku dogodnych sytuacyj. Sędziował p. Bogdan Piotrowski. Mistrzostwo okręgu zdobył „AZS" 3 pkt. stosunek bramek 4:3, przed „Wartą" 1 pkt. — 3:4

„Polonja" warszawska bawiła w niedzie w Łodzi, gdzie rozegrała mecz towarzyski z mistrzem Łodzi „ŁKS" bijąc go 7:0 (3:1, 2:0, 2:0). (PAT)

We Lwowie pokonali „Czarni" w spotkaniu o mistrzostwo Lwowa „Ukrainę" 6:4 (5:1, 0:0, 1:3).

W Krakowie bawiła w niedzielę „Pogoń" lwowska wygrywając z „Cracovia" 5:1 (1:1, 3:0, 1:0). Bramki uzyskali Hemmerling trzy i Zimmer dwie. (tel. wł. — ek)

Austrja pokonała Czechosłowację w Wiedniu 3:1 (1:0, 2:0, 0:1). Jedyną bramkę dla Czechów zdobył Sivolec.

Przegrane reprezentacyj Kanady i St. Zjednoczonych. Organizatorzy ubogiego turnieju olimpijskiego starają się go ożywić meczami towarzyskiemi między drużynami uniwersyteckimi a reprezentacjami Kanady i Stanów Zjednoczonych. W piątek reprezentacja Kanady rozegrała spotkanie towarzyskie z zespołem kanadyjskiego uniwersytetu z Montrealu. Zawody zakończyły się zwycięstwem uniwersytetu w stosunku 2:0. W sobotę ta sama drużyna pokonała reprezentację Stanów Zjednoczonych po bardzo ładnej walce 2:1.

Oxford i Cambridge 7:0 (2:0, 2:0, 3:0). Spotkanie odwiecznych rywali uniwersyteckich odbyło się po raz pierwszy (a 17 z kolei) w Anglji. Dotychczasowe 16 spotkań w których 9 razy zwyciężył uniwersytet w Oxfordzie a 7 razy zwycięstwo odniósł Cambridge rozgrywano zawsze na terenie Szwajcarji.

Wyniki zagraniczne. W Wiedniu „LTC" Praga pokonał „Wiedeński EV" 1:0. W Zurychu „EHC - Davos" pokonał „Grasshoppers" Zurych 2:0, 0:0, 1:0, 1:0); „HC" - Zurych zwyciężył HC „Arosa" 10:1 (3:0, 3:0, 4:1); w St. Moritz tamtejszy Klub Hokejowy zwyciężył HC „Sussex" (Anglja) 4:2 (s:1, 1:1, 2:0).

Łyżwiarstwo

W zawodach o mistrzostwo Warszawy Kalbarczyk w biegach na 500 i 5000 m zajął pierwsze miejsce uzyskując czasy 53 sek. względnie 9:58; dalsze miejsca zajęli każdorazowo Ciszewski i Michalak. (tel. wł. — ek)

Narciarstwo

W mistrzostwach Jugosławji w Kranskiej Górze w biegu na 18 klm. zwyciężyli Niemcy Leupold w czasie 1 g. 34:08 i Bogner 1 g. 39:36. Trzecie miejsce zajął Jugosłowianin Knappe 1 g. 39:6.

W skokach pierwsze miejsce zajął Jugosłowianin Vrana z notą 221.6 p. i skokami 34 i 30 m. przed Czechem Lukesem 220.9 p. 33 i 33 m. W ogólnej punktacji pierwsze miejsce w kombinacji zajął Jacobic (Jug) z notą 402.8 p. przed swym rodakiem Sromlą 382.0 p.

W Zakopanem odbył się w niedzielę na Krokwi konkurs skoków, w którym zwyciężył Łuszczyk (Wisła) z nota 212, (skoki 43, 53 i 52 m), przed Gutem (Wisła) nota 196 (skoki 38, 43, 47), 3. J. Marusarz (SNTT) 192 (37, 45 i 54). Poza konkursem Marusarz skoczył 59 m. (tel. wł. — ek)

Karygodna rozrzutność i kompromitacja. Na zawodach F. I. S. w Cortina d'Ampezzo o nieoficjalne mistrzostwo Europy w biegu zjazdowym panów Rajski był 30, Bujak — 34, a Wasilewski — 36; w kategorji pań Stopkówna znalazła się na 16 miejscu, a Polankowa — na 18; w konkurencji drużynowej u pań i panów zajęliśmy dalekie ostatnie miejsca, przyczem pierwsza była w obu tych konkurencjach Austrja. Powyższe wyniki są dla Polski — w obecnych warunkach, zwłaszcza, po ostatnich sukcesach — fatalną kompromitacją na terenie międzynarodowym i mogą one za jednym zamachem podważyć dobrą opinję, jaką wyrobiło sobie nasze narciarstwo. Tą sprawą winny zająć się energicznie miarodajne czynniki, już nietylko sportowe, bowiem wchodzi poprostu w grę dobre imię Polski, którym nikomu nie wolno lekkomyślnie rozporządzać się. Ponadto PZN — pozwolił sobie na karygodną rozrzutność w obecnych ciężkich czasach. Nie wolno mu było szafować groszem publicznym w taki sposób, bowiem nie mamy teraz pieniędzy za wiele, aby poprostu wyrzucać tysiące za okno. Należało się zdecydować na obesłanie albo olimpjady albo zawodów F. I. S., a szerokie gesty pozostawić na lepsze czasy i trzeźwiej patrzącym na rzeczywistość ludziom.

Pięściarstwo

W Warszawie walczył w niedzielę kotowicki „BKS" ulegając „Jordanowi" 5:9. Walki poszczególne były następujące: (podajemy od muszej do półciężkiej): Urkiewicz (J) pokonał na pkt. Moczkę II (B); Borensztejn (J) Nebla (B); Koninwein (J) zremisował z Michalskim (B); Matuszkiewicz (B) zwyciężył na pkt. Andersa; Birencwejg (J) pokonał Zachloda (B); Wieczorek (BKS) zwyciężył wysoko Garbarza (J), oraz Finn (J) pokonał w drugiem starciu przez k. o. Garsteckiego (B). Sędziował dobrze w ringu p. Ermanowicz.

„Goplanja" (Inowrocław) — „Sokół" (Łódź) 10:4. Niespodziewane, jednak zasłużone zwycięstwo odnieśli gospodarze. „Sokół", który wystąpił z Seweryniakiem i Trzonkiem bez Klimczaka i nie spełnił pokładanych w nim nadziei. Wyniki poszczególne były następujące (podajemy od muszej do półciężkiej): Nickel (G) uległ Piestrzyńskiemu (S) w 3 st. przez k. o., posłany już w drugiem trzykrotnie na deski; Markiecki (G) pokonał Wiesława (S) na p.; Lelecki (G) zwyciężył Płóciennika przez t. k. o.; Pierard (Sokół - Poznań) zremisował z Pisarskim (S. - Łódź), przyczem pierwsze starcie było wyrównane, w drugiem górował Pierard, natomiast w trzeciem Pisarski; Zieliński I (G) remisował z Seweryniakiem (S) po bardzo ładnej walce; Trzonek (S) w 2 st. ulega przez techn. k. o. Jóźwiakowi (G), który wykazał dobrą orjentację i przytomność umysłu, dysponując ponadto silnym ciosem. W ostatniej walce dnia wreszcie Zieliński II (G) już w 1 st. pokonał przez techn. k. o. prymitywnego Dziennika (S). O wynikach decydował tylko jeden sędzia ringowy. Publiczności zebrało się około 1000 osób.

„Ostrovia" i „KPW" 7:7. Mecz ten odbył się w Ostrowie i przyniósł w poszczególnych wagach następujące wyniki: W muszej Kroczyński (KPW) zwycięża Kaźmierczaka (O) przez k. o., w koguciej Maleszka (KPW) bije Maślarczyka (O) również przez k. o., w piórkowej Nych (O) zwycięża na p. Nowickiego, w lekkiej Stefaniak (KPW) pokonał na pkt. Niemczynowicza (O), w półśredniej Zieliński (O) powala k. o. w pierwszych sek. Pawlińskiego (KPW), w wadze średniej walka pomiędzy Koprasem (KPW) a Przybylskim (O) kończy się remisowo, w półciężkiej Nowacki (O) bije przez k. o. Brueckner a (PKW). Organizacja zawodów dobra; sędziował p. Grzeszczyk. (ak)

Piłka nożna

Wyniki ze Śląska. „Ruch" pokonał w finałowem spotkaniu o puhar „Juwelji" Policyjny K. S. 3:0 (1:0). W innych spotkaniach Śląsk Sw. Świętochł. zwyciężył 06 Mysłowice 5:1 (1:0). Wawel Nowawieś pokonał D. Sp. 8:3. Zgoda Bielszowice zwyciężyła 06 Katowice 11:0. oraz Dąb zrobił miłą niespodziankę uzyskując wynik remisowy z IFC 1:1 (1:0).

Bańki mydlane

Cudne bańki genewskie, niestety krótkotrwałe.

KRONIKA TOWARZYSKA

Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Chwaliszewo - Śródka zaprasza wszystkie druchny, druhów i sympatyków na **„Podkoziołek"**, który się odbędzie we wtorek, 9 lutego 1932 r. już od godz. 6-tej w sali Bouleward, pl. Nowomiejski 5. zw 13 329

Zarząd.

Herbatka z podkoziołkiem na cele Polskiego Czerwonego Krzyża odbędzie się we wtorek, dnia 9. b. m., o godz. 19-tej w sali Czerwonego Krzyża przy placu Wolności 14 a. Jest to ostatnia z cyklu zabaw. cieszących się wielkiem powodzeniem licznej młodzieży. Spieszmy zatem na salę P. C. K., by raz jeszcze w tym karnawale wesoło i ochoczo się zabawić. zw 13 317

„Podkoziołek" Towarzystwa Polsko-Angielskiego. Zachęcony niezwykłem powodzeniem poprzednich wieczorków tanecznych, komitet zabawowy Tow Polsko-Angielskiego postanowił urządzić dla licznych członków i sympatyków Towarzystwa na zakończenie karnawału **„podkoziołek"** we wtorek przed popielcem (Shrove Tuesday), dnia 9. b. m. począwszy od godz. 18-tej do północy w pięknych salonach „Resursy Kupieckiej", ul. Zwierzyniecka 12. Wstęp 2.— zł, strój wizytowy. Własny bufet Liczne atrakcje Wieczorki Towarzystwa zyskały sobie powszechną sympatję, to też należy zawczasu odebrać zaproszenie u p. Michałowiczowej, ul. Cieszkowskiego 6, part.

dw 2 721

Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej Poznań-Śródmieście urządza we wtorek, 9 lutego, w sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1 **Wieczorek taneczny.** Początek o godz. 19-tej. Wstęp 1,50 zł tylko za okazaniem zaproszenia. O liczny udział sympatyków uprasza Zarząd. zpw 13 301

Herbatka karnawałowa.

Herbatkę karnawałową dla zubożałej inteligencji urządza w lokalach „Adrji" przy pl Wolności, we wtorek, dnia 9 lutego, o godz. 4,30 po poł. „Towarzystwo Pomocy dla Inteligencji".

Zwracamy się z gorącą prośbą do społeczeństwa o łaskawe przybycie, by wesprzeć tych z inteligencji naszej, którym brak pracy i chleba. a którzy nie mają prawa do zasiłków z funduszu bezrobocia. ni możności wyciągnięcia rąk o jałmużnę.

Poświęćmy kilka groszy i kilka chwil karnawałowych dla dobra bliźnich naszych. którzy o zabawie i karnawale nawet pomyśleć nie mogą, broniąc się dzień za dniem wśród nędzy strasznej przed śmiercią głodową.

Wstęp włącznie z podwieczorkiem tylko 3,— zł. zw 13 295

Tow. Gimn. Sokół VIII. Śródka, Oddział Piłki Nożnej urządza we wtorek, dnia 9. 2. r. b. w salach Domu Katolickiego na Śródce, **tradycyjny podkoziołek.** na który Szan. Obywatelstwo zaprasza kierownictwo. Początek o godz. 6-tej

zw 13 326/7

Dorocznym zwyczajem odbędzie się dnia 9 lutego 1932 r. w auli Państwowej Szkoły Mierniczo Meljoracyjnej (ul. Łąkowa 11) **wieczorek taneczny,** staraniem słuchaczy IV roku meljoracyjnego Państwowej Szkoły Mierniczo Meljoracyjnej, na który wszystkich sympatyków zaprasza komitet. Bilety 3 zł, studenckie 2 zł. O zaproszenia zwracać się można telefonicznie pod numer 79-22. zw 13 328

Automobilklub Wielkopolski urządza na zakończenie tegorocznego karnawału dla swoich członków **„podkoziołek"** w lokalach klubowych. zw 13 330

Wśród zawodowców

W zawodach pięściarskich z udziałem zawodowców niemieckich w Warszawie wyniki były następujące: w wadze piórkowej Kokot (Lipiny) pokonał Plewinga (Niemcy) w 8 starciach na pkt.; w lekkiej: Wochnik zwyciężył Nowoczyńskiego (Warszawa) w trzeciem starciu przez k. o.; w półśredniej: Reppel (Niemcy) pokonał Barę (Katowice) w 6 st. przez k. o.; w półciężkiej Koska (Gliwice) pokonał Cichosza (Wrocław) po 8 starciach na pkt.

(tel. wł. — ek)

Na marginesie.

Sądząąc po ruchu, jaki panuje w składach sądzićby można, że społeczeństwo zapomniało o panującym kryzysie i związanemi z nim troskami. Wszyscy kupują. Jest to dziełem kupiectwa samego, bowiem w okresie inwentur i wyprzedaży, który obecnie przebywamy, przeglądając piękne witryny okien wystawowych, stwierdzimy, że naprawdę za minimalną cenę otrzymać można towar solidny, nawet pierwszorzędny. Między innemi znana firma, magazyn obuwia Rozmarynowicz, Stary Rynek 97, dzięki nagromadzeniu olbrzymich zapasów obuwia o najpiękniejszych fasonach, cieszy się podczas swej „Wyprzedaży poinwenturowej" zrozumiałem powodzeniem. Karton po kartonie opróżnia się, by pięknym bucikiem ubrać nóżkę wytwornej pani, czy eleganckiego pana. Dzięki przedłużeniu terminu wyprzedaży do 15. b. m., może każdy jeszcze skorzystać z tej niezwykłej okazji, bowiem w firmie Rozmarynowicz nabyć można obuwie pierwszorzędnej jakości po cenie dotychczas niebywałej.

zw 13 322

Nieuchwytne złoto Dunikowskiego

Dekoracja zewnętrzna scenarjusza — Dziennikarze wyjęci poza nawias eksperymentów — „Definitywne" doświadczenie złototwórcy a plan Younga — Praktyczność Francuza

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w lutym.

Dzień pochmurny, ale nie mroźny. Na szczęście: przyjdzie nam bowiem stać całemi godzinami dokoła ulicy Montgolfier, przy której znajduje się „Ecole Centrale". Tam inżynier Dunikowski ma dzisiaj przeprowadzić swe „ostateczne" doświadczenie.

Wiadomość o „fabrykacji złota" przyciągnęła do tej dzielnicy licznych ciekawych; kilka firm kinematograficznych, zastęp dziennikarzy. Policja piesza i rowerowa krąży dokoła nas nieustannie.

Pierwszy akt tego scenarjusza „w pogoni za złotem" rozpocznie naturalnie przybycie samego bohatera. Jest on elegancko ubrany; braknie mu jednak krawata, który, jak wiadomo, odbierają więźniom. W objęcia Dunikowskiego rzuca się żona, poczem kolejno ściska on swe córki: cała ta scena zostaje naturalnie sfilmowana.

Akt drugi i trzeci odbędzie się wewnątrz gmachu, którego nawet okna dla pewności zasłonięto czarnemi firankami. W jednem z jego laboratorjów przesuwają się cienie czuwające nad doświadczeniem Dunikowskiego. Są to przedewszystkiem jego adwokaci Torrès, Pimienta, Klotz; sędzia śledczy Ordonneau; trzej wreszcie eksperci: pp. Guillet, dyrektor „Ecole Centrale", Sannié szef laboratorjum miejskiego i Bedot profesor Sorbony.

Dziennikarze są naturalnie wyjęci poza nawias pracy eksperymentalnej Informacje czerpiemy według t. zw. we Francji systemu „d", oznaczającego słowo „débrouille-toi", inaczej mówiąc psim swędem. Dzięki jednak niemu dowiadujemy się, jak następowały kolejno fazy doświadczalne Dunikowskiego. W pierwszej oświadczył on, iż aparat został przez kogoś naruszony i trzeba go było znowu nastawić; przy drugiej następuje poważniejszy wypadek. W chwili, kiedy nadzwyczaj silny prąd przechodził przez jedną z rurek, następuje wybuch. Wywołuje on pewne zamieszanie pomiędzy obecnymi. Dunikowski jest raniony w policzek, ale miał powiedzieć z niewzruszonym spokojem, że nie ma to żadnego znaczenia Ktoś, kto widział Dunikowskiego manipulującego swój aparat, wyraził się o nim, że czynił to z powolnością i znużeniem człowieka chorego. W czasie zaś, kiedy „fabrykant złota" operował, wierni jego opiekuni więzienni, a mianowicie inspektorzy Meslier i Buffet pomagali mu. Od sześciu bowiem tygodni, gdy go niemal codziennie eskortują z więzienia „La Santé" do „Ecole Centrale", zapoznali się z doświadczeniami Dunikowskiego i według jego wskazówek działają. Oni to właśnie mieli w moździerzach doświadczalnych ubijać minerał, z którego Dunikowski obiecywał wydobyć poważną ilość złota. W ten sposób skruszony minerał inżynier przesiewał następnie przez specjalne sito, a potem poddawał emanacjom ciał radjoaktywnych swego aparatu.

Następuje wreszcie doświadczenie nr. 3. Po eksperymencie tym Dunikowski przez lupę miał podobno przez długą chwilę badać rodzaj białego proszku, zawierającego może złoto. Widocznie jednak i to doświadczenie nie było wystarczające, bo następuje późno w nocy następne. Jest ono jednak również przerwane z powodu krótkiego spięcia! Wówczas aparaty zostają opieczętowane, a fabrykant złota odprowadzony do więzienia.

Nie potrzeba chyba dodawać, że Dunikowski po szeregu godzin wytężonej pracy jest zmęczony, eksperci pesymistycznie usposobieni, adwokaci nadrabiają minami.

Bije północ na jednym z okolicznych zegarów. Magik, złoto- czy pseudo-twórca drogiego metalu powraca do więzienia. Przedtem jednak nastąpi nowe krótkie widzenie się męża z żoną i dziećmi, które przez to długie popołudnie wałęsały się z jednej kawiarni do drugiej, z jednej cukierni do następnej, w oczekiwaniu definitywnego rezultatu, którego — niema.

Eksperci zbadają doświadczenia Dunikowskiego, ale już dzisiaj wiadomo, że nie będą one definitywne. Krążą pogłoski, że z południa, a mianowicie z Roquebrune zostaną sprowadzone aparaty Dunikowskiego, przy pomocy których może on poddać doświadczeniu nie 50, ale 350 gramów gleby, zawierającej ślady złota.

Czy przy pomocy tych ostatnich Dunikowski wykaże swoją niewinność? Nie wiadomo. W każdym razie faktem jest, iż eksperymenty „decydujące" nie stały się definitywnemi.

Północ dawno już minęła. Rozgrzewamy się czarną kawą i koniakiem w pobliskiej kawiarni. Jakiś robociarz znajduje się obok naszego dziennikarskiego stołu. Nie braknie mu zdrowego rozsądku, bo oświadcza nam:

— M'est d'avis... Expériences définitives de Dunikowski ressemblent au plan Young... Il devait également être définitif...

Inaczej — błędne koło złota czy reparacyj.

Może zresztą dlatego przezorni Francuzi kolekcjonują teraz w butelkach nowe 50 centymówki, zrobione ze zwykłego metalu, ale błyszczące jak złoto. Nietylko bowiem dają im jego aluzję, ale w dodatku pełna butelka mieści takich sztuk za 1000 fr. Nie jest to oczywiście fortuna, ale mała sumka, jaką przy danej okazji znajdzie się z przyjemnością. Zbierając te sztuki mogą sobie powiedzieć, że jeżeli Dunikowski hołduje formule „idź złoto do złota", to Francuzi bardziej praktyczni zwyczajnym metalem się zadowalają.

Kiedy nastąpią nowe doświadczenia polskiego złototwórcy? — Nie wiadomo. Piękny, chociaż nieco szyderczy księżyc, bo zapożyczający jak zawsze swego światła od promieniowania ziemi, towarzyszył Dunikowskiemu do wrót więziennych. I. B.

Co mówi p. Curie-Skłodowska

Paryż, 8. 2. Prof. Fourrier, asystent Curie-Skłodowskiej oświadczył w imieniu swojem i znakomitej uczonej, że na eksperymenty złototwórcze zapatrują się całkowicie sceptycznie, ponieważ nie wierzą, ażeby mógł uruchomić tak olbrzymi zasób energji, któryby umożliwił dokonanie rozbicia atomu w tak krótkim czasie, jak to zapowiedział „wynalazca". Gdyby jednakże Dunikowski potrafił dokonać tego dzieła, wtedy — zdaniem prof. Fourriera — Dunikowski stałby się człowiekiem wręcz niebezpiecznym, gdyż posiadłby siłę do rozsadzenia atomowej równowagi wszechświata. Byłaby to moc półboga albo szatana.

Fragment z tegorocznego pochodu karnawałowego w Nicei.

Na tle tajemniczego zabójstwa Koryzmy

Warszawska „Pobudka" ogłosiła w listopadzie 1929 r. dla swoich czytelników konkurs „na temat: Kto zabił Koryzmę?" w nocy z dn. 4 na 5 grudnia 1928 r. w Belwederze pod oknami marszałka Piłsudskiego". W komunikacie odnośnym — niekonfiskowanym — pisano dalej: „Władze sądowe, policyjne i wojskowe nie wykryły sprawców. Niechaj pomoże im opinja publiczna. Zbierajmy więc materjały, dopełniajmy posiadane, aby w rocznicę tragicznego wypadku sprawa została całkowicie wyjaśniona".

Po dwóch tygodniach, umieszczając fotografje bez podpisów, podała w numerze z dnia 7-go grudnia 1929 r. fotografje st. przod. urzędu śledczego Langego i Głowińskiego, komisarza Suchenka, wojewody warszawskiego Jaroszewicza i nacz. wydz. bezp. Siedleckiego.

Cały nakład tego numeru „Pobudki" został skonfiskowany.

Podając o tem wiadomość w nr. z dnia 15 grudnia, zapytała się „Pobudka:"

„Dlaczego? Odkąd nie można podawać fotografij zasłużonych mężów? Zapytamy o to jeszcze w sądzie.

Poza tem skonfiskowano zawiadomienie redakcji o zakończeniu konkursu w sprawie zamordowania Koryzmy. Dalibóg to jest jakaś niesamowita historja. Dlaczego nie wolno nam umieścić takiego zawiadomienia?"

Sprawa przeciwko ówczesnemu redaktorowi odp. „Pobudki", Marjanowi Synowieckiemu, była kilkakrotnie odraczana. W związku z rozprawą odroczoną w dniu 8 stycznia 1930 r. „Kurjer Poranny" z dnia następnego opisuje rozmowę pomiędzy p. Krügerem, a pos. Dubois, informującym się swego czasu o przyczynie konfiskaty Nr. „Pobudki" z fotografjami. P. Krüger, według „Kurjera Porannego", miał twierdzić, że fotografje te zostały wykradzione z Urzędu Śledczego i że pos. Dubois potwierdził to. Pos. Dubois odpiera te insynuacje w „Pobudce" z dnia 19 stycznia 1930 r. p. t. „Prawdomówność p. Krügera", podaje treść rozmowy z p. Krügerem. Między innemi wymienione tam zostały następujące zdania:

„P. Krüger: Przecież każdy zrozumie, że notatka dotyczy fotografij, — panowie zrobili to tendencyjnie.

Tow Dubois: To są panów domysły. Fotografja i notatka są oddzielone. A panowie łącząc je, sami się kompromitują i zwracają uwagę czytelników jakoby fotografje dygnitarzy policyjnych miały coś wspólnego ze sprawą Koryzmy, czego redakcja nie zrobiła Coś tu jest jakby z nożycami, które dzwonią, gdy się w stół uderzy".

W czwartek sprawa znalazła się w sądzie grodzkim w Warszawie — oddział XIII. Jako świadek, zeznawał p. Krüger. Oskarżał p. prok. Kawczak, domagając się surowego wymiaru kary z art. 263 K. K. Bronił adw. Jan Dąbrowski, wnosząc o wyrok uniewinniający. Sąd skazał red. Marjana Synowieckiego na 3 miesiące aresztu. Adw. Dąbrowski zapowiedział apelację.

Z różnych stron Polski

Zgon zasłużonego kapłana

(KAP) Dnia 1 lutego zmarł w Sandomierzu w 80 roku życia ks. Marceli Grajewski, prałat archidiakon kapituły katedralnej i radca diecezjalny kurji sandomierskiej. Zmarły przez lat 35 był prefektem gimnazjum w Radomiu, gdzie wychowywały się pokolenia, z których cały szereg wybitnych osobistości zajmuje dziś naczelne miejsca w życiu politycznem i w służbie państwowej. Następnie zajmował śp. ks. Grajewski przez 24 lata stanowisko radcy kurji diecezjalnej w Sandomierzu, zyskując sobie przez swą prawość i wrodzoną delikatność uznanie i ogólny szacunek.

Zwrot materjałów archiwalnych

Nadszedł do Warszawy z Rosji sowieckiej i przekazany został wydziałowi archiwów państwowych transport rewindykowanych przez delegację polską na podstawie art. XI traktatu ryskiego materjałów archiwalnych, dotyczących terytorjum obecnego Rzplitej, a przechowywanych dotychczas wśród ogólno- rosyjskich aktów urzędów centralnych w Leningradzie. Materjały powyższe, w ilości 34 skrzyń, zawierają akta różnych departamentów b. Senatu Rządzącego, a w szczególności — departamentu II (włościańskiego), resztę aktów Księstwa Łowickiego i akta wydziału finansowego dla spraw Królestwa Polskiego.

Pierwszy elewator zbożowy w Małopolsce.

W Sokalu odbyło się 2 bm uroczyste poświęcenie elewatora zbożowego Elewator ten, zbudowany przez hpółkę „Eelewatory Zbożowe w Polsce" z funduszów udzielonych przez Bank Polski, może pomieścić 1200 tonn zboża (120 wagonów) i wyposażony jest w najnowsze maszyny i aparaty do sortowania i czyszczenia zboża (oczyszcza 5 tonn na godzinę) Elewator sokalski jest w Polsce czwartym z rzędu po Kruszwicy, Kutnie. Ostrowcu, a pierwszym w Małopolsce Budowę wykonała firma inż. Meisner ze Lwowa.

Plaga przemytnictwa

W ubiegłym miesiącu KOP na pograniczu polsko - litewskiem i polsko - łotewskiem zatrzymał 49 przemytników z towarami wartości przeszło 76.000 zł. Około 30 przemytników osadzono w więzieniu.

Wywłaszczanie gruntów pod budowę magistrali węglowej

W ciągu grudnia r. ub. francusko-polskie towarzystwo kolejowe, prowadzące budowę wielkiej magistrali węglowej Górny Śląsk — Gdynia, wypłaciło z tytułu odszkodowań za zajęte pod budowę kolei grunta sumę 202 277 zł.

Łącznie z kwotami wypłaconemi uprzednio wydatkowano już na ten cel 1 268 557 zł. co stanowi około 17 proc. całkowitego kosztu wywłaszczenia gruntów pod budowę magistrali.

Sąd Okręgowy w Radomiu skazuje duchownych hodurowskich za noszenie sutann

(KAP) Dnia 26 stycznia rb. odbyła się w wydziale odwoławczym radomskiego sądu okręgowego rozprawa przeciwko duchownemu sekty Hodura, B. Jaśkiewiczowi, o bezprawne noszenie sutanny księdza katolickiego. Sąd zmniejszył wprawdzie wymiar kary, zasadniczo jednak skazał B. Jaśkiewicza na 200 złotych grzywny, a w razie niezapłacenia, na 20 dni aresztu.

Wyrok sądu okręgowego w Radomiu będzie wskazówką, albowiem sądy grodzkie niejednakowe w tej kwestji wydawały wyroki.

Pierwsza chrześcijańska antykwarnia w Warszawie

W Warszawie przy ul Marszałkowskiej 42 powstał polski i katolicki antykwarjat Stanisława i Heleny Balickich. W ten sposób przybyła pierwsza tego rodzaju na terenie warszawskim placówka czysto polska. Po nabożeństwie w kościele O. O. Kapucynów dokonał poświęcenia lokalu O. Benwenuta.

Witaminy w kwiecie wiśni

W Japonji weszły w użycie konfitury z kwiatu wiśniowego, które zawierają zdaniem lekarzy, dużą ilość witaminy B. Konfitura kwiatowa rozpowszechniła się bardzo w Japonji, gdyż jest tania i dostępna dla wszystkich.

Czas letni we Francji

Rada ministrów zadecydowała, iż czas letni we Francji ropocznie się w nocy z 2 na 3 kwietnia i trwać będzie aż do 1 października.

Robert Soetens i Bronisław Wolfstal

na koncercie symfonicznym.

Najbliższy wielki koncert symfoniczny Orkiestry stoł m Poznania odbędzie się w środę dnia 10 b. m. w Teatrze Wielkim Na koncercie tym zapoznamy się z jednym z nielicznych wybitnych skrzypków francuskich, Robertem Soetensem, który wystąpi jako solista. Nazwisko tego wybitnego skrzypka dawno już głośne jest poza granicami Francji. W Polsce odniósł Soetens już nie jeden wielki sukces a w Poznaniu da się usłyszeć po raz pierwszy na środowym koncercie, na którym odegra „Symfonję hiszpańską" Lalo.

Koncertem dyryguje świetny dyrygent Bronisław Wolfstal, którego każdorazowe pojawienie się przy pulpicie kapelmistrzowskim, wywołuje wielki entuzjazm znawców prawdziwej sztuki. Pod dyrekcją tego znakomitego dyrygenta orkiestra nasza odegra Beethovena „Symfonję VI." (Pastoralna) oraz Czajkowskiego „Kaprys włoski".

RADJO

Programy radjofoniczne:

Wtorek, dnia 9 lutego 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **11.45** (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. - tow. oraz komunikaty; godz. **17.05** „Wieści z frontu"; godz. **17.10** (W); godz. **17.35** popularny koncert z Warszawy; godz. **19.15** lekcja jęz. włoskiego; godz. **19.30** „Świat książek" (wygł. Jan Emil Skiwski); godz **18.45** (W); godz. **20.00** feljeton z Warszawy; godz. **20.15** koncert firmy „Emka". Wyk.: orkiestra 58 p. p pod batutą kpt. Chmielewicza. Gabryela Krygier - Bernacka (sopran), Juljusz Kreglewski (gwizd), prof. Marjan Sauer (akomp.); godz. **21.50** II-ga część popularnego koncertu solistów z Warszawy; godz. **22.40** (W); godz. **22.45** sygnał czasu, komunikaty sport. i polic.; godz. **23.00** muzyka taneczna z płyt gramofonowych p. t. „Pożegnanie karnawału" z ilustr słowną p. Bolesława Busiakiewicza.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** i **14.45** muzyka z płyt; godz. **15.15** „Chwilka lotnicza"; godz. **15.25** „Dieta dla uzdrowieńców" — wygł. p Marja Morżkowska; godz. **15.50** program dla najmłodszych: a) „Muszka" opowiadanie J. Colonny - Walewskiej, b) obrazek St. Rostafińskiej - Choynowskiej p. t. „Kiedy nadszedł wtorek tłusty"; godzina **16.20** „Byron — król poetów romantycznych — wygł. p. Irena Popławska; godz. **16.40** muzyka z płyt; godz. **17.10** „Polska jako kraj przemysłowy w rodzinie narodów" — inż. St. Nitsch; godz. **17.35** popularny koncert symfoniczny — wykonawcy: Orkiestra Filh. Warsz. pod dyr. Grzegorza Fitelberga i Józef Kamiński (skrzypce); godz. **19.15** „Książka rolnicza" — wygł. inż. Władysław Sawicki; godz. **19.35** muzyka z płyt; godz **20.00** „O generale szeregowcu" wygł. p Adam Borkiewicz; godz. **20.15** muzyka lekka w wyk. orkiestry P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego; godz. **21.10** skrzynka pocztowa techniczna — koresp. bież. omówi i porad udzieli — p. Wacław Frenkiel; godz. **21.25** popularny koncert solistów — wyk.: Irena Dubiska (skrzypce), Aniela Szlemińska (sopran) i Ludwik Urstein (akomp).

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 audycja karnawałowa; **Paryż** (1724 m) 21.00 koncert muzyki operetkowej, następnie tr. z teatru; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 21.00 audycja karnawałowa; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 tr. opt. **Budapeszt** (550 m) 19.15 koncert, następnie audycja karnawałowa; **Ryga** (524 m) 20.30 koncert muzyki łotewskiej; **Wiedeń** (516 m) 20.00 tr. operetki; **Medjolan** (500 m) 20.45 „Ewa" opt. Lehara; **Praga** (488 m) 20.00 słuchowisko; **Rzym** (441 m) 21.00 muzyka lekka; **Beromuenster** (459 m) 20.00 koncert symfoniczny; **Bukareszt** (394 m) 20.50 śpiew następnie koncert orkiestry; **Monachjum** (532 m) i **Norymbergja** (238 m) audycja karnawałowa.

Najmniejszy aparat telefoniczny

został wykonany przez elektrotechnika medjolańskiego, Luigi Spondini, ze złota i platyny, na zamówienie pewnego arystokraty włoskiego. Słuchawka jest tak maleńka, że nie przewyższa rozmiarami dwugroszówki i daje się z łatwością włożyć do muszli usznej. Pomimo swych mikroskopijnych rozmiarów aparat ten oddaje wiernie i ściśle wszyskie dźwięki i zdania.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Ś. p.

Józef Krukowski

em. inspektor szkolny w Śremie

zasnął w Panu, namaszczony Olejami św., dnia 7 lutego 1932 r., przeżywszy lat 76.

Eksportacja drogich nam zwłok odbędzie się w środę, dnia 10 lutego, o godz. 4.30 z Zakładu św. Józefa w Szamotułach, na cmentarz parafjalny, o czem zawiadamiają

pogrążeni w najgłębszym smutku

dzieci, wnuki i rodzina.

zw 13 309

Osobnych uwiadomień się nie wysyła.

„MOULIN ROUGE"

Telefon 33-69 **Kantaka 8/9**

najwykwintniejszy lokal w Polsce

w poniedziałek, 8 i we wtorek, 9 lutego r. b.

Pożegnanie Karnawału

Liczne niespodzianki, ruletka tańca oraz występy znakomitych nowo zaangażowanych artystów.

Tancerze salonowi do dyspozycji

2 orkiestry! 2 orkiestry!

Kryształowy oświetlony parkiet taneczny

Ceny zniżone Początek o godz. 9 wiecz. **Ceny zniżone.**

zw 13 315

Dnia 8 lutego 1932 r., o godz. 5-tej rano zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św, moja najdroższa matka, nasza ukochana siostra, i ciotunia, ś. p.

Helena z Szczeszyńskich Heyducka

przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się w środę, o godz. 3-ciej w Gościeszynie Powózki oczekiwać będą o godz. 10-tej w Rakoniewicach.

W ciężkim smutku pogrążeni

syn z rodziną.

Blocko, dnia 8 lutego 1932 r.
poczta Gościeszyn. zw 13 320

„Śniadalnia"

Braci Dawidowskich

Poznań, ul. Gwarna nr. 17.

urządza

dziś, w poniedziałek, 8 b. m., od godz. 20

Wieczorek Towarzyski

z koncertem. zw 13 304

na który Szan. Gości najuprzejmiej zaprasza. Specjalny wyszynk Kozła Huggerowskiego. Polecamy również tanie smaczne potrawy. **KONCERT.**

Ceny bardzo niskie! Miłe miejsce spotkania!

„ATLANTIC"

Restauracja i Winiarnia

Poznań, Stary Rynek nr. 80/82

urządza

we wtorek, dnia 9 lutego 1932 r.

na zakończenie karnawału

Podkoziołek z tańcami,

na który Szan. Gości, Znajomych i Sympatyków uprzejmie zaprasza zw 13 311

ROMUALD KUBICKI, gospodarz.

Przyjdź, a wesoło się zabawisz!

Miły pobyt! ***Ceny bardzo niskie!***

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

Marji Gniatczyńskiej

odprawi się

msza św.

we wtorek, dnia 9. b. m., o godz. 9,30 w kościele św. Marcina.

zw 13 310 **Rodzina.**

Miły pobyt! **Ceny niskie!**

Na zakończenie karnawału

urządza

we wtorek, dnia 9-go lutego 1932 r.

Podkoziołek z tańcami

„EMPIRÉ"

Restauracja i Winiarnia - Poznań, Szewska 9

na który Szan. Gości najuprzejmiej zaprasza

zw 13 312 **B. Bilski, gospodarz.**

Na zakończenie karnawału

we wtorek, dnia 9-go lutego 1932 r.

urządza

„Podkoziołek z tańcami"

Grand Café-Restaurant (Grandka)

Restauracja — Kawiarnia — Śniadalnia

Poznań, plac Wolności 18 — Telefon 52-44

na który Szan. Gości najuprzejmiej zaprasza

Pw 10 874-6,18 właśc. **Maksymiljan Brencz.**

Dziś w poniedziałek

w *MORSKIEM OKU*

Młyńska 3

na zakończenie karnawału dla Sympatyków i Bywalców

WIECZOREK KARNAWAŁOWY

oraz we wtorek „PODKOZIOŁEK"

Koncert — Ceny przystępne. zw 13 319

Na zakończenie karnawału

urządza

we wtorek, dnia 9 lutego 1932 roku

Podkoziołek z tańcami

i występami pierwszorzędnych sił artystycznych krajowych i zagranicznych

wytworne „Palais de danse"

Restauracja — Kawiarnia — Kabaret

Bar amerykański — Dancing

Nowość!! **„Sala Malinowa"** Nowość!!

Pierwszorzędny zespół śpiewno-muzyczny pod batutą kapelm. Lasockiego.

Poznań, Piekary 16/17 (Pasaż „Apollo")

właśc. **W. Dąbrowski i L. Szylke.**

CENY BARDZO NISKIE!

CENY BARDZO NISKIE!

zw 13314

Restauracja — Winiarnia

„Złota Rybka"

Kwiatowa 12. zaprasza na **Telefon 40-89**

PODKOZIOŁEK

wszystkich znajomych i sympatyków **wieczorem, dnia 8 i 9 lutego.** — Obfity bufet doborowe trunki. — Ceny umiarkowane. Miły pobyt. Lokal otwarty do godz. 4 rano.

RESTAURACJA I ŚNIADALNIA

TEL. 40-15. **„POD ORŁEM"** FREDRY 12

urządza dziś, w poniedziałek, 8. II. 1932

WIECZOREK FAMILIJNY

z koncertem. — Jutro, we wtorek, dnia 9. II. 1932

PODKOZIOŁEK z TAŃCAMI

(Bezpłatna kawa z pączkiem)

na który Szan. Gości uprzejmie zaprasza

zw 13 313 właśc. **B. L. JANKOWIAK.**

Lokal otwarty całkiemnie do godz. 2,30

Restauracja

Tunel Marciński

Smaczne obiady po 80 groszy

Poznań, św. Marcin 49

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić, że **otworzyłem** restaurację pod nazwą

TUNEL MARCIŃSKI

Jako długoletni współpracownik restauracji „Grand Cafe" i śniadalni „Warszawianka", zapewniam sprostać wszelkim wymaganiom Szanownych Gości. zw 13 318

We wtorek, 9 b. m. wielkie

WIEPRZOBICIE

na które Szanownych Gości i Sympatyków uprzejmie zapraszam

Z poważaniem

Marjan Stefański.

Ceny konkurencyjne

Pokoik dla towarzystw

Mimo ogromnego powodzenia, jakiem się cieszą moje

10 Tanich Białych Dni

kończę tę imprezę, chcąc być konsekwentnym

nieodwołalnie w środę, dnia 10-go lutego.

Szan. Klientelę uprzejmie proszę o wykorzystanie okazji rzeczywiście korzystnego zakupu

STANISŁAW SCHULZ

Magazyn towarów krótkich i galanteryjnych

Poznań, Stary Rynek 80/82

Pw 10 874-6.12

Sprzedam w całości lub pojedyńcze

urządzenie stolarni i ślusarni

1 toka nię do drzewa 1 k mbinowaną **piłę wstążkową** z wszelkiem przyborami (frezowniki i t. d.), **1 piłę kołową 5 taw stolarskich** i ca 60 różnych hebli, **2 motory elektryczne** prąd stały 220 wolt, 5 i 8 P. S., **4 kozły żelazne i 7 płyt cynkow.** do formierowania, **1 bebiarkę** (wyrówniarkę) 50 cm szer. transmisje i 11 pasów ca 3 m³ desek debowych **1 aparat co szwe sowania, nożyce** i różne sztance. **4 wiertarki** oraz **różne narzędzia** kowalskie i ślusarskie.

Oddam w dzierżawę ślusarnię.

K. Nowicki, Pleszew (Wlkp.) ul. Kalisia 31.

Pw 10 871-53,823

Wspólnika

cichego lub czynnego dla firmy w Poznaniu (zastępstwo generalne światowej firmy na części rezerwowe maszyn rolniczych) poszukuję z powodu zmiany. Oferty z dokładnem podaniem dysponującej gotówki do Kurjera Poznańskiego pod **zw 13 321**

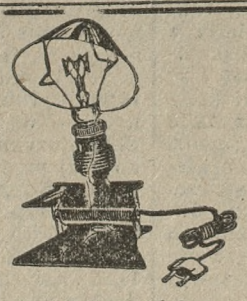

Lampki nocne!

praktyczne i oszczędne

dostarcza

Biuro Techniczne Zołubak

Poznań, św. Wojciech nr. 31

Tel. 17-30

Żądajcie ofert.

Rejonowi przedstawiciele poszukiwani

NOWOŚĆ!!

Pw 10 235-3 59

Poszukuje się

celem kupna następujących dwóch książek:

Witold Leitgeber:

„Rapperswyl"

Wspomnienia z podróży, zarazem przyczynek do historji Muzeum Narodowego. Ostrów 1899.

Witold Leitgeber:

„Na strunach serca"

Poezje. Czcionkami Drukarni Dziennika Kujawskiego. 1895

Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod **zwp 13 247.**

Szkło

okienne, ogrodowe, katedralne, surowe druciane, ornamentowe, kolorowe djamenty, kit szklarski itp., lustra i *szyby wystawowe* poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

Spółka Akcyjna Poznań

Małe Garbary 7 a. telefon 28-63

Oddział w Łodzi ul. Pusta 15/17

Pw 8 479-30 116

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowe **poszukuje** na I hipotekę

do 70000 zł

Procent według ugody. Wartość nieruchomości 6.0.0 0 zł Oferty i od nr. **6 4** do **„PAR" Aleje Marcinkowskiego 11.**

Pw 10 870 6,4

Bielizną męską trykotową

podług miary, łagodną dla ciała, kto wykonuje? Adresy uprasza się podać do Kurjera Poznańskiego pod **zw 13 296**

Magistrat miasta Poznania ogłasza **ofertę na dostawę 7 500 znaczków metalowych dla psów.** Interesowane firmy uprasza się o złożenie ofert do dnia 15. 2. 1932 Bliższych informacyj udzieli **biuro podatkowe.** nw 8 574/5

Dyplomowany

inżynier budowy maszyn

poszukuje posady jako inżynier ruchu. Oferty **„Par"**, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53,296

Pw 10 821-53,296

Piękny dwupiętrowy dom

w Inowrocławiu przy najgłówniejszej ulicy o wolnym, bardzo obszernym składzie z 2 przylegającemi pokoami i 5-pokojowem mieszkaniem na pierwszem piętrze — wprost od właściciela do sprzedania. — Oferty pod lit. **M. K. 31 Inowrocław. skrytka pocztowa 56** zw 13 325

Magistrat miasta Jarocina rozpisuje

KONKURS

na stanowisko lekarza weterynarza

jako kierownika do Rzeźni Miejskiej.

Posada jest do objęcia od zaraz względnie najpóźniej od 1. 4. 1932 r.

Uposażenie według grupy VII.

Z posadą jest związane wolne mieszkanie (willa) z ogrodem tuż przy Rzeźni, za które potrąca się dodatek mieszkaniowy, przysługującym urzędnikom państwowym.

Wnioski z odpisami świadectw należy skierować do Magistratu m. Jarocina, do dnia 15 lutego r. b.

dw 2 738 **MAGISTRAT.**

Bilans surowy

Banku Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc.

STAN CZYNNY: na dzień 31 grudnia 1931 r. STAN BIERNY:

Kasa i sumy do dyspozycji w bankach emisyjnych i P. K. O.		5 625 370 46
Pieniądze zagraniczne		970 452,44
Papiery wartościowe:		
a) papiery państwowe	177 043.11	
b) papiery hipoteczne	1 414 133,43	
c) akcje	2 343 814.64	3 934 991,18
Udziały i akcje w przeds. kons.		3 026 769.19
Papiery wart. ustaw. kap. zapas.		809 240,36
Banki loro:		
a) krajowe	609 517.43	
b) zagraniczne	304 762 60	914 280,03
Banki nostro:		
a) krajowe	464 308,08	
b) zagraniczne	1 633 964,92	2 098 273,—
Weksle zdyskontowane:		
a) spółdzielni	32 578 225 62	
b) inne	48 439 568.53	81 017 794,15
Rachunki bieżące:		
a) zabezpieczone	31 808 031.15	
b) niezabezpieczone	4 627 575 99	
c) rach. bież. ze spółdz.	14 828 319.57	51 263 926,71
Pożyczki terminowe		2 010 765,31
Ruchomości		828 475,73
Nieruchomości		21 418 169,46
Koszty handlowe:		
a) podatki i świadcz. socj.	1 617 699,64	
b) inne	7 869 892 17	9 487 591,81
Rachunki oddziałów		13 188 370,33
Administracja nieruchomości:		454 314,56
Różne rachunki		9 141 266,49
Pw 10 861-6,1		206 190 051,21
Udzielone gwarancje		7 972 211,51
Inkaso		10 504 860.63
		224 667 123,35

Kapitały własne:		
a) zakładowy	20 000 000.—	
b) zapasowy	1 527 330.—	
c) rezerwa specjalna	1 000 0 0,—	
d) fundusz amortyzacyjny	686 170,—	23 213 500,—
Wkłady:		
a) terminowe spółdzielni	1 042 440,90	
b) terminowe inne	39 542 496 63	
c) oszczędnościowe	10 755 856,70	
d) á vista	20 205 382,30	71 546 176,53
Rachunki bieżące:		
a) spółdzielni	3 047 896,70	
b) inne	9 682 296,09	12 730 192,79
Redyskonto weksli:		
a) spółdzielni	27 857 046.17	
b) inne	24 995 057.27	52 852 103,44
Banki loro:		
a) krajowe	10 948 363.64	
b) zagraniczne	929 293.51	11 877 657,15
Banki nostro:		
a) krajowe	4 800 974.62	
b) zagraniczne	82 533,51	4 883 508,13
Wierzyciele hipoteczni		1 383,75
Procenty i prowizje		9 108 934,51
Dochód z nieruchomości		1 247 415 34
Różnice kursowe		465 525 52
Salda kred. rach. pap. wart.		68 614,74
Rachunki oddziałów		13 3 0 445 48
Różne rachunki		4 864 593,83
		206 190 051,21
Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj		7 972 211,51
Różni za inkaso		10 504 860,63
		224 667 123 35

---

1. K. 10/31. **PRZYMUSOWY PRZETARG.** Nieruchomości położone **w Rudnikach** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Rudniki wykaz liczba 41 i 93 na imię rolnika **Stanisława Herzoga** i żony jego **Stanisławy, ur. Kałek w Rudnikach** w ogólnej wspólności majątkowej zostanie dnia **29 kwietnia 1932 r.,** o godz. 11-tej przed poł. wystawioną na przetarg w niżej podpisanym Sądzie pokój nr. 20. Nieruchomości składają się: a) Rudniki wyk. 41 z gospodarstwa obszaru 13,28 20 ha, czystego dochodu gruntowego 67.85 tal., wartości użytkowej budynków 150 mk. Matrykuła art. 34, księga podatku budynkowego 25, b) Rudniki 93 zabudowane podwórze, obszaru 4.34,10 ha, parcela 222 i 223, czystego dochodu gruntowego 27 tal 69/100 Matrykuła art 19, księga podatku budynkowego 75 Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 30 grudnia 1931 r. Grodzisk, dnia 26 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 8 476

LICYTACJA ZASTAWU

We wtorek, 9 lutego 1932 r., od godz. 11-tej począwszy, sprzedawać będę we firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20 na odpowiedzialność zainteresowanych najwięcej dającemu za gotówkę:

kompletną jadalnię, maszynę do pisania „Underwood", stół składowy oszklony, dwa kioski, tokarkę, wiertarkę, kuźnię polową, koła do traktorów, koła zapędowe, koła czołgowe, wentylator, szafę żelazną, prasy biurowe, szkło w ramach żelaznych, garnitur skrepli, partję koszy do owoców, partję worków, nowe deski rysunkowe, wyroby blaszane, azbest, płótno filtracyjne, wyroby z porcelany, fajansu oraz różne inne rzeczy. Pw 10 873-6,14

Licytację przeprowadza się w zamkniętym lokalu.

Brunon Trzeczak

zaprzysiężony i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul Wroniecka 4. tel 3126 i 3175.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, 12. b. m., o godz. 12-tej sprzedam w Sokolnikach Gwiazdowskich, p. Kostrzyn najwięcej dającemu za gotówkę:

zbiór z ca. 22 mórg pszenicy w słomie.

Zbiórka przed gospodarstwem p. Rzannego.

Br. Grzesiak, komornik sąd. z p. w Pobiedziskach

nw 8 510

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Sprzedam

dobrze zaprowadzony zakład krawiecki z powodu choroby w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 955

Dom

dwupiętrowy nadający się dla każdego przedsiębiorstwa w mieście powiatowem, — korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 434

Meble

wszelkiego rodzaju, dywany, biurka, urządzenia biurowe, maszyny do pisania, maszyny do szycia sprzedaje stale Lokal publ. Licytacji Górecki, Wroniecka 4. telef. 31 75

Pw 10 850 5.90

Parcele od 50 gr

dowóz materjałów budowlanych bezpłatny Każdy może otrzymać 6 %-wą łącznie amortyzacją długoterminową pożyczkę Aleje Marcinkowskiego 13 De Ka Ha.

Pw 10 224-2.44

Meble

dalsza zniżka cen. suche, z centralnie ogrzewanych magazynów. „Dom Mebli", Woźna 12. Żytkowiak. zdw 26 138

„Occasion"

Aleje Marcinkowskiego 23. sprzedaje i kupuje biżuterję, złoto, srebro, brylanty. zdw 26 069

Parcelę

od 40 groszy za m² kredyt budowlany 6 % Osadopol" Rzeczyspospolitej 9 Pw 10 231-2.82

Kolonjalka

towarem mieszkaniem maglem sprzedam Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 25 561

Parcele

pięknie położone przy Alei Szelągowskiej od właściciela Oferty Kurjer Poznański zdw 25 637

Rzeźnictwo

budynki masywne 4 morgi ziem. pszennej duża wieś. Cena 8.000. Otręba. Jarocin Kilińskiego 2. zdw 24 368

Biureczko

bibljoteczka stół rozciągany tanio. Stolarnia Kwiatowa 6. zdw 25 281

Gospodarstwo

powiat Międzychód bez długu po Niemcu 99 mórg żywy, martwy inwentarz za gotówkę 20 tysięcy na sprzedaż. Agenci wykluczeni. Informacje: Idziński Wierzbiecice 24b zdw 26 015

Nie kupuj mebli

zanim zwiedzisz Centrale mebli Swarzędz, gdyż tam najniższe ceny. Pw 9825/6 45.68

Fortepian

Blüthnera, mało używany, korzystnie sprzeda B. Sommerfeld. Poznań ulica 27 Grudnia 15. nw 8 239

Gospodarstwo

przy Biedrusku 12 morgowe, nadające się na letnisko, lub hodowlę trzody, w tem dwukośna łąka. 18 klm. od Poznania. 10 minut od stacji kolejowej, wprost od właściciela do nabycia Adres Kurjer Poznański zdw 26 381

Zakład

fryzjerski, mieszkanie 2 pokoje kuchnia tanio sprzedam Jurkiewicz, ul. Kościelna 29 31. zdw 26 128

Telefon

do oddania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 346

Gospodarstwo

86 morgowe w pow międzychodzkim korzystnie na sprzedaż Bliższych informacyj udzieli Stefan Stawski Poznań, Droga Urbanowska 1 a. zdw 26 287/8

Skład

kolonjalny, dobrze zaprowadzony sprzedam, Szamarzewskiego 19a, 4 ptr., Stefaniak. zdw 26 426

Ca. 40 beczek

100—300 ltr od wina sprzedam tanio. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 26 479

Wagę decymalną

na 15 ctr (nowego systemu) — sprzedam tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 481

Konia

sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 482

Okazja!

Pokój męski, nowy, dębowy, okazyjnie do sprzedania. Obejrzeć można — Jagodziński, Wielka 18. III. piętro. zdw 26 087

Maszynę

Singera damską nadzwyczaj dobrą tanio sprzedam Wolnica 4/5 I., lewo. zdw 26 509

Jeziora

rybnego 320 mórg 9 mórg ziemi, zabudowania na sprzedaż, tylko z większą wpłatą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 310

Przy Poznaniu okolicy Starołęka gospodareczka

10 mórg dobrej ziemi jednem planie, zabudowanie nowoczesne — dom piętrowy pod dachówką bez ciężarów cena 10 000 wpłaty 5 000, reszta sześcletnia spłata. spiesznie sprzedam Nowak Poznań Kramarska 15. tel. 16-89. zdw 26 285

Drzewka

owocowe, krzewy, róże, bzy, wszelkie wysadki polecam. Piliński, Górczyn Szosa Okrężna, obok Warowni 9. zdw 26 356

Gramofon

walizkowy. Piekary 7. m. 4. zdw 26 360

Rusztowania

i wszelkie narzędzia budowlane, murarskie, ciesielskie i żelbetowe sprzedam. Mostowa 26 m. 41. zdw 26 400

Restauracja

tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 26 395

Pianino

sprzedam. Długa 4. m. 10. Pw 10 862-5.124

Gospodarstwo

powiat Międzychód bez długu po Niemcu, 99 mórg. żywy martwy inwentarz. za gotówkę 20 tysięcy na sprzedaż. Agenci wykluczeni. Informacje: Idziński Wierzbiecice 24 b. zdw 26 015

Skład
cukierków. Marsz. Focha 65. zdw 26 526

Drzewo
na opał szczapy i gałęzie sprzedaje Strzelnica Spechta. Poznań, Komandorja Osiedle na prawo. zdw 26 201/2

Maszynę
do szycia za 75 sprzedam. Rybaki 9. skład. zdw 25 878

Kiosk
z powodu choroby sprzedam. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 26 348

Rower
sprzedam. Długa 4. m. 40. zdw 26 356

Sypialnie
sprzedaje tanio Stolarnia Rybaki 15 nw 7371

Około
100 mórg dobrej gleby dobrą komunikacją i budynkami kupię zaraz. Wpłace 25 000 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 832/3

Wózek
głęboki, mało używany (do sprzedania). Staszica 11/13. m. 7. jw 2519

Gramofon
szafkowy, elegancki bardzo tanio sprzedam Słowackiego 48. — mieszkanie 6. jw 2517

Kamienicę
w Poznaniu narożnikową przy tramwaju 45 000 sprzedam. Maciejewski Dąbrowskiego 88. telefon 62-66. rw 4434

Parcelę
piękna Rataje sprzedam. Stary Rynek 73. mieszkanie 5. rw 4433

Salon
stylowy 14 części bardzo korzystnie sprzedam Grobla 19. m. 9. rw 4430

Dom
w Lesznie w tym restauracja ze salą dochód roczny 5 500 sprzedam cena 40 000 wpłaty 25 000. Informacji udzieli Fr. Kempa, Leszno. Dworcowa 43. nw 8578

Kawiarnia - Winiarnia
w centrum miasta w pełnym ruchu obrót miesięczny 5—6 tysięcy sprzedam natychmiast celem objęcia innego przedsiębiorstwa. Do objęcia 5—6 tysięcy, pewna egzystencja. Zgłoszenia Górska, skład porcelany Półwiejska 34. zdw 26 459

Pokój męski
solidny tani styl nowoczesny do sprzedania „Fabryka Luster i Witraż" ul Wielkie Garbary 32 zdw 26 462

Pianino
Fibiera prawie nowe korzystnie sprzedam Kopernika 4. I. m. 6. zdw 26 465

Pianino
za gotówkę 1 300. Rybaki 9. parter lewo. zdw 26 473

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy 180. leżanka 30 Grobla 4 mieszkanie 2 zdw 26 478

Bernardyn
młody rasowy sprzedam. Długa 13 m. 10 zdw 26 486

Fortepian
skrzydło czarne. Mazowiecka 63. Solacz. zdw 26 493

Tokarnia
nożna kuźnia połowa stół składowy tanio. Wały Jana III 10. suterena. zdw 26 514

Hurtownia
aptecznо-drogeryjna na Śląsku, dobrze prosperująca i zaprowadzona, do sprzedania. Poważnych reflektantów uprasza się o piśmienne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 26 534

Stanowczy dowód najkorzystniejszego zakupu dobrej Porcelany Prima Alpaki
Szlifowanych szklanek — kieliszków. — Całkowitych wypraw. — Prezentów ślubnych — jest tylko Wronicka 24 Hurtownia Porcelany, podwórze. zdw 26 525

Buldogi
angielskie, rasowe szczeniaki. — Wierzbięcice 26. II., lewo. Piechota. zdw 26 443

Sypialnia nowoczesna
nowa, gruszka afrykańska — pierwszorzędne wykonanie, okazyjnie. Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pw 10 869-6 6

Jadalnia dębowa
styl flamandzki, tanio. Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pw 10 868-6 7

Gabinet męski
z klubami w skórze korzystnie. Dom Komisowy. Dominikańska 3. — Tel. 24-42. Pw 10 867-6.8

Sypialnia dębowa
i biała w dobrym stanie korzystnie. Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pw 10 866-6.9

Skrzydło „Irmlera"
czarne, dobrze utrzymane, bardzo tanio Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 10 865-6.10

Pianino czarne
„Manthey — Berlin" i orzechowe „Wolkenhauer — Stettin", dobrze utrzymane krzyżowe na płycie metalowej, okazyjnie. — Dom Komisowy, Dominikańska 3 Tel. 24-42. Pw 10 864-6.11

Willa
w Puszczykowie 6 pokoi, kuchni balkon, weranda, ogród, cena 10 tys., wpłaty 5 000. Blicharski, ul. Półwiejska 26, mieszkanie 48. zdw 26 524

Dom
czynszowy, dwupiętrowy, nowowybudowany, 5 mieszkań trzypokojowych z kuchnią i łazienką, światło elektryczne i gaz, morga ogrodu (przy ulicy) na prowincji, cena 65.000. Wpłata według ugody. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 533

5 KUPNA

Wagę holenderską
używaną, przepisową, kompletną kupię. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 26 179

Pianino
dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 049

„Occasion"
Aleje Marcinkowskiego 23. Kupuje i sprzedaje biżuterje, złoto, srebro brylanty zdw 26 068

Zeiss
szkło prysmowe 8 × z futerałem kupię. Oferty cena do Kurjera Poznańskiego zdw 26 282

Nożną maszynę do szycia
kupię. Może być stara i zepsuta. Oferty z ceną pod zdw 26 334

Maszynę
do szycia Singera używaną kupię Oferty cena do Kurjera Poznańskiego zdw 26 332

Kupię
jamnika (pieska) czystej rasy młodego. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 26 321

Kupię
2 używane opony rozmiar 30—5. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 26 382

Butelki
do wody sodowej kupię. Oferty Kurjer Pozn zdw 26 425

Kupię
używaną ławę stolarską. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 428

Skład
kolonjalny pokój, kuchnia sprzedam powodu wyjazdu. — Wskaże Kurjer Pozn zdw 26 439

Tanio
sprzedam 2 nowe łóżka. Adres Kurjer Pozn. zdw 26 402

Junkers'a
piec do łazienki kupię korzystnie Oferty Al. Marcinkowskiego 20. m. 9. zdw 26 499

Willę
nowoczesną 5 pokoi z ogródkiem kupię za gotówkę. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 26 456

Kupię
rower 3 kołowy ze skrzynką i wózek 2 kołowy ze skrzynką Skarbowa 11. m. 6 telefon 16-05. zdw 26 511

Śmietnik
żelazny, domek blaszany (Wellblechbaracke). Zgłoszenia telefon 71-61. zdw 26 516

Kupię
koło Ostrowa przy stacji gospodarstwo około 100-morgowe z inwentarzami, ewentualne pośrednictwo. Oferty szczegółowe — Handzlik, Kraków Lelewela 17. parter. zdw 26 543

6 KAMIENICE

Dom
piętrowy nadający się dla każdego przedsiębiorstwa w mieście powiatowem korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 434

Dom
(3 pokoje, kuchnia dużym ogrodem) na peryferjach Poznania, kapitaliście lub zamożnemu przemysłowcowi sprzedam elektryka gaz wodociąg Pośrednictwo wykluczone. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 092

Willa
piętrowa, siedmiopokojowa, komfortowa, dwumorgowym parku, śliczna okolica, powiat Września, cena 20.000 wpłaty 10.000 — spiesznie sprzedam Nowak. Poznań, Kramarska 15, telefon 16-89 zdw 25 644

Dom
nowszy, dwa mieszkania, trzy pokoje, kuchnia wygodami, blisko kościoła łazarskiego. 28.000, wpłaty 17.000. Telefon 60-39. zdw 26 422

Dom
mały w Poznaniu kupię zaraz, wpłacę 15 tysięcy. — Zgłoszenia zaraz Kurjer Pozn. zdw 26 365

Przyszłość
domek Sołaczu, front niezabudowany 15.000, wpłaty 7.000. Ratajczak. Masztalarska 7a, III. zdw 26 507

Willę
przy tramwaju, wolną, sprzedam 36 000, hipoteki amortyzacyjnej 14.000, wpłaty 10.000. Małecki. Poznań, Rybaki 20 a. zdw 26 427

Willa
w ogrodzie 10 minut od tramwaju 6 pokoi, komfort, piękne położenie 56 000 zł gotówki reszta długoterminowa amortyzacja. Pośrednicy i Semicj wykluczeni. — Oferty ekspedycji Kurjera Pozn. zdwp 24 385

Kamienicę
II piętrową narożnikową Rynku i ulicy pryncypalnej z 2 składami w mieście powiatowem, gdzie garnizon gimnazjum męskie i żeńskie, sąd okręgowy sprzedam z powodu wyprowadzki. Agenci wykluczeni Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 2 706

Mam
parcele, materjał budowlany do wykonania willi, potrzebuję 25 tys. lub wspólnika ewentl. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 117

Dom
dobrze się rentujący kupię. Wpłacę 20 000. Zgłoszenia wprost od gospodarzy do Kurjera Poznańskiego zdw 25 660

Nowy
dom Poznaniu, składy rzeźnicki i restauracja, Rzeźnictwo warsztatem, mieszkaniem dla nabywcy wolne. Czynsz ustawowy 9 600, wartość 90 tysięcy, wpłaty 45 tysięcy, reszta amortyzacja 25-letnia Oferty Kurjer Poznański zdw 25 853

Kamienicę
dochodową kupię — zamienię Bydgoszcz na Poznań. Chałupowa, Kordeckiego 34. Bydgoszcz. zdw 26 546

Willę
8 pokojową w Zakopanem piękne położenie sprzedam za 30 000 zł. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 26 480

Kamienica
gmach czteropiętrowy dochód 12 tys. cena 100 000 Kamienica centrum dochód 25 000, cena 190 000 sprzedam Czarnecki, św. Marcin 62 II. telefon 31-08. zdw 26 529

7 PIENIĄDZ

40 000 zł
na pierwszą hipotekę kamienicy w Gnieźnie przy pryncypalnej ulicy, wartości 150 000 zł, czynsz 9 000 — rocznie poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 681

Poszukuję
5—6 tysięcy na I. hipotekę gospodarstwa wartości 23 tysiące. — Oferty Kurjer Pozn zdw 25 733

5 000 zł
poszukuję na dom w rynku, pierwszą hipotekę Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Bojanowo. np 8 572

700 złotych
pożyczki na pół roku poszukuję. 20 % dam Gwarancja realność wartości 190 000 Zgłoszenia upraszam Kurjer Pozn. zdw 26 302

20 000 zł
poszukuję na I. hipotekę gospodarstwa premjowanego 140 mórg. Oferty Kurjer Pozn zdw 26 298

Wspólnika
cichego z kapitałem do 20 000 zł do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa handlowego poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 399

Majątek
ziemski do rozparcelowania poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 409

15 000 zł
pożyczki na I. hipotekę zł w złocie na dom w Gdyni poszukuję. Oferty pod 330 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 8579

8 DO WYNAJĘCIA

Pokój
kuchnią meblami sprzeda. Wskaże Kurjer Poznański zdw 26 012

2
pokoje kuchnia elektr., dzierżawa zgóry wprost od gospodarza. Adres wskaże Orędownik zd 26 058

5 pokojowe
mieszkanie w pięknie położonej willi obok przystanku tramwajowego zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 26 451

Pokój
kuchnia korytarz zaraz, bezdzietnym 840 zł, rok dzierżawa. Wskaże Kurjer Pozn. zdw 26 495

Odstąpię
dwa pokoje z kuchnią z meblami. Rybaki 7. m 6. zdwp 25 776

5
pokojowe i 6 pokojowe mieszkania wprost od gospodarza do wynajęcia Matejki 3. mieszkanie 6. zdw 26 474

Dwupokojowe
mieszkanie wygodami meblami lub bez przy Jasnej wydzierżawię Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 485

3 pokojowe
kompletnie odnowione wszelkie wygody ogród Dębiec, willa blisko tramwaju wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 512

7 pokojowe
mieszkania dwa, próżne naprzeciw Parku Wilsona od zaraz. Zgłoszenia telefon 71-61. zdw 26 518

9 SZUKA MIESZK.

3 pokoje
łazienkę szukam 15. III. Dam czynsz rok zgóry lub kaucję — Agentów wykluczam. — Oferty Kurjer Poznański zdw 25 214

2 — 3
pokojowego mieszkania z kuchnią, łazienką poszukuje młode małżeństwo zaraz lub później w dobrym domu. Czynsz zgóry. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 516

Urzędnik
szuka mieszkania 2 pokoi albo składu z mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 286

3 — 4
pokoi centrum lub Jeżyce poszukuję wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 376

2 — 3
pokoi, kuchni poszukuję od gospodarza. Dzierżawa kilka lat naprzód, gwarancja punktualnego płacenia dzierżawy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 319

Urzędnik
etatowy poszukuje 2 pokoi z kuchnią. Czynsz miesięczny. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 475

Poszukuję
wprost od gospodarza 3 pokoi i kuchni. Warunki Kurjer Pozn. zdw 26 424

Poszukuję
pokoju z kuchnią lub pokoju próżnego bezdzietne małżeństwo Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 26 388

Młode małżeństwo
poszukuje pokoju i kuchni wprost od gospodarza za czynsz miesięczny, ale za to punktualny w cenie 30 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 598

Trzech
do czterech pokoi, pośrednicy wykluczeni, czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański rw 4427

Kolejarz
poszukuje pokoju z kuchnią lub 2 pokoi, czynsz rok zgóry Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 26 454

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Pięciopokojowe
mieszkanie przy Długiej jedenaście zamienię na trzypokojowe za zgodą właściciela. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 494

11 POKOJE UMEBL.

Frontowy
1—2 osób zaraz. Jackowskiego 39 mieszkanie 6. jw 2 496

Spokojny
czysty dwuosobowy. Matejki 45. m. 4. zdw 25 760

Dwa
eleganckie słoneczne. Glinkiewiczowa Strzelecka 18. II. zdw 26 347

Pokój
z pianinem wynajmę. Szwajcarska 23. parter 11. zdw 25 913

Pokój
duży frontowy dwom osobom. — Sew. Mielżyńskiego 1. mieszkanie 13 zdw 25 912

Dobrze
umeblowany panience jednej — dwom z utrzymaniem bez. Fredry 3. prawe skrzydło parter. zdw 25 595

Pokój
umeblowany Zygmunta Augusta 2 mieszkanie 4 front. zdw 25 594

Spokojny
elektryczność, telefon. Plac Nowomiejski 1. mieszk. 2. zdw 26 304

Gratis
piękny pokój lub ewentl. 2 frontowe ciepłe słoneczne przy ogródkach na pierwszem piętrze, za udzielenie pożyczki według umowy dla pana Oferty Kurjer Poznański zdw 26 297

Pokój
umeblowany Śniadeckich 11 mieszkanie 11. zdw 26 295

Dwuosobowy
pokój słoneczny, elektryczność, umeblowany zaraz. Działyńskich 3. mieszkanie 7. zdw 26 291

Do
wynajęcia od 15. 2 pokoje umeblowane z używaniem kuchni. — Młyńska 2. m. 16. zdw 26 378

Pokój
do wynajęcia. Plac Świętokrzyski 3. mieszkanie 11. zdw 26 375

Duży
frontowy, balkonowy, elektryczność, panom, paniom, biuro, pracownia zaraz. Wrocławska 19. m 4. zdw 26 373

Duży
pokój dwuosobowy. Matejki 60. mieszkanie 7. zdw 26 362

Dwuosobowy
frontowy, niekrępujący, elektryczność. Różana 12. Sobkowiak zdw 26 358

Z klatki
schodowej ładny pokój. Wały Królowej Jadwigi 5 a. Michalska zdw 26 500

Dobrze
umeblowany niekrępujący. — Młyńska 3. mieszkanie 11. zdw 26 329

Pokój
jednoosobowy słoneczny ciepły, utrzymaniem, obiadami, bez. — Grunwaldzka 17 m 3. zdw 26 487

Parterowy
zaraz. Rybaki 22. prawo. zdw 26 414

Panience
lepszej pokój, fortepian. Domańska. Niegolewskich 12. zdw 26 434

Ładny
solidnemu inteligentnemu panu wynajmę. Długa 16. m. 3. zdw 26 431

Duży
słoneczny pokój zaraz. Dąbrowskiego 33. m. 8. jw 2516

Pokój
słoneczny. Wały Królowej Jadwigi 2 a. mieszkanie 13. zdw 26 455

Pokój
Patrona Jackowskiego 19. mieszkanie 31. zdw 26 458

Niekrępujący
dwuosobowy. Stary Rynek 41. mieszkanie 3. zdw 26 464

Pokój
Działyńskich 8. m. 3. zdw 26 471

Jedno
dwuosobowy, elektryczność. Kreta 6. m 2 zdw 26 501

Wynajmę
skromny pokoik Kreta 6. m. 18. zdw 26 390

Pokój
jedno, dwuosobowy ewentl. małżeństwu elektryczność. Wielkie Garbary 33. I. prawo. zdw 26 513

Pokój
niekrępujący jednej dwom osobom 15 lutego. Grobla 19 mieszkanie 13. zdw 26 521

Elegancki
pokój frontowy 1. ptr przy Placu Wolności, utrzymaniem, lepszemu panu lub pani od 15 lutego wynajmę. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 26 522

Pokój
Marszałka Focha 49, mieszkanie 7. zdw 26 423

12 SZUKA POKOJU

Krawcowa
poszukuje pokoju umeblowanego w centrum. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 413

Szukam
pokoju niedrogiego śródmieściu marzec. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 448

Solidny
inteligentny, starszy kawaler (Wielkopolanin) poszukuje od pierwszego marca, wzgl. później pokoju umeblowanego z utrzymaniem lub bez. Wymogi dom kulturalny, dużo słońca, spokój w mieszkaniu, wygody. Tylko Łazarz lub Jeżyce Szczegółowe oferty Kurjer Pozn zdw 26 504

Pokoju
biuro centrum Oferty Kurjer Poznański zdw 26 470

Dwie studentki
poszukują pokoju śródmieście, łazienka. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 416

13 LOKALE

Lokal biurowy
przy św. Marcinie 48, składający się z 1 pokoju z telefonem zaraz do oddania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 582

14 DZIERŻAWY

Restauracja
20.000 mieszkańców z pełną koncesją 2 lokale restauracyjne z kompletnem urządzeniem bilard, kuchnia 2 pokoje mieszkalne. Do objęcia 3 000 zł znaczek na odpowiedź wydzierżawi Wiśniewski, Leszno. Wolności 26. np 8 573

Rzeźnictwo
w Lesznie przy pryncypalnej ulicy, urządzenie składowe warsztatowe, śniadalnia wprost od gospodarza z powodu choroby korzystnie do wydzierżawienia. — Maszyny wozy itp. dzierżawca powinien kupić. Agentura Kurjera Pozn. Leszno. nw 8566/7

6
mórg ogrodem, dom 2 pokoje kuchnia w Pleszewie zaraz wydzierżawię emerytowi lub inwalidzie. Staszak, Pleszew. Propokowska 7. zdw 26 505

Gościniec
połączony z kolonjałką, rzeźnictwem i pełen wyszynk od 1 marca 1932 do wydzierżawienia z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Objęcie 1.500 zł. Oferty Kurjer Pozna. zdw 26 535

16 OSOBISTE

Pomocy
Który z panów dobrodziei użyczy studentowi do ukończenia studji pożyczki 500 zł. późniejszy zwrot. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 551

Irko
oczekuje dziś na wieprzobiciu w restauracji pod „Słońcem" — Półwiejska 5. Lolek. zdw 26 370

Danusia
Różana 4. m. 12. zdw 26 193

75 gr
manicure. Kramarska 27, I. obok Wielkiej. rw 4432

21 ZGUBY

Zgubiłam
papiery ważne — wykaz osobisty na nazwisko Juljanna Banach, Wierzbięcice 46 uczciwy znalazca zechce oddać. zdw 26 316

Biały szpic
na Wildzie zaginął, oddać za wynagrodzeniem. Mroczkowska, Patrona Jackowskiego 9 zdw 26 445

Zaginął
foksterrier biały z czarnym. Oddać za wynagrodzeniem. Małeckiego 24 a m. 5. zdw 26 349

22 ROZMAITE

Krawcowa
rutynowana dziennie 3 50. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 187

Djetetyczne
jarskie obiady. Młyńska 3 — 9. zdw 24 841

Tani Biały Tydzień
1,90 zł

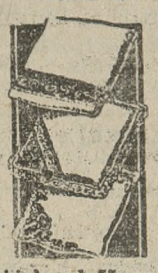

powleczenia poduszkowe strojne od 2.90 z falbaną od 4.90 jasiek strojny od 1.50, powleczenie pościelowe od 5.90 podpięcie od 7.90, strojne od 8.90, prześcieradła od 2 90 ręczniki kuchenne odpasowane od 48 gr. waflowe białe od 55 gr. białe adamaszkowe 85 gr. frotte od 95 gr. Na życzenie wykonuje wszelkie zamówienia w krótkim czasie. Specjalność wyprawy poleca Fabryka Bielizny J. Schubert ul. Wrocławska 3. Ceny niskie — towar trwały. Pw 10 588 4 165

Krawcowa
eleganckim szyciem poleca się w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 354

Lakiernik
samochody, powozy, wozy rzeźnickie wykonuje bardzo tanio na miejscu we dworach i gospodarstwach. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 343

Wafle
pierwszorzędne wypieka Bzyl. — Piekarnia Grobla 1 rw 4420

Pranie
w dom przyjmuję. Piekary 22/23, mieszkanie 39. zdw 26 446

Krawcowa
poza dom. Pocztowa 3. m. 9. zdw 26 432

Salon
mód, pracownia sukien balowych, wizytowych płaszczy, kostjumów. Praca pod gwarancją najprzedniejsza. Jankowscy Kręta 23 zdw 26 084/5

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdw 21 053

Głuchota
szum, cieknienie uszu uleczalne. Żądajcie bezpłatnej pouczającej broszury. Adres: Eufonja Liszki zdw 25 309/10

Obiady
na maśle 4 dania 80 gr. Nowy Rynek 14. parter, lewo. zdw 26 484

Masażysta
młody, silny poleca się w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 429

Krawcowa
szyje szybko, tanio. Kramarska 27, mieszkanie 17, podwórze. zdw 26 421

23 OŻENKI

Kawaler
na stałej etatowej posadzie poszukuje panny przystojnej, wysokiej, dobrej tuszy celem ożenku, posiadającej realność lub mieszkanie Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 342

Wdowiec
lat 51 poszukuje starszej panny lub wdowy celem ożenku Oferty Kurjer Poznański zdw 26 483

Która
z zamożnych pań dopomoże wyrównać dług hipoteczny i przebudowę domu, na który materjał częściowo posiadam? Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 532

Młody
kawaler o wysokiej kulturze, na bardzo wysokiem stanowisku, ożeni się z panną wykształconą, majętną, ze sfer wyższych. Pośrednictwo krewnych pożądane. Tylko zupełnie poważne zgłoszenia do 20 b. m. pod „Uczciwość", Lwów — poste-restante. zdw 26 556

24 NAUKA

Angielskiego
w czterech miesiącach! Gwarancja! Miesięcznie dziesięć złotych! Zgłoszenia u sekretarki Gabryjeli Plucińskiej. Działyńskich 6 godz. 1—2. zdw 23 525

Leçons de français Parisienne diplômée
Grammaire — Conversation — Littérature Préparation au baccalauréat Mme Dygat-Zakrzewska Prix modérés. Ogrodowa 12, m. 28. zdw 23 051

Szkoła tańców Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 Kurs złotych 10. Pw 9830-47 72

Kursy Handlowe Tadeusza Preissa
2 kwietnia. zdw 25 986

Szkoła Tańców Baletmistrza Szczurka
Dom Rzemieślniczy. Ratajczaka. zdw 25 738

Pomocy
z matematyki, fizyki udziela w kompletach profesor. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 344

Korepetycji
udzieli studentka. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 301

Student
udziela lekcyj francuskiego, polskiego, matematyki Oferty Kurjer Poznański zdw 26 339

Kursy
kroju — szycia damskiego. Nowak. Wrocławska 33. dw 2 525

Profesor gimnazjalny
przygotowuje do wszystkich klas i do matury. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 954

Matematyki
klasy 8 gimn. kto udzieli Oferty Kurjer Poznański zdw 26 306

Nowy kurs
angielski dla początkujących otwieram dnia 15 lutego. Dr. Arend, B. A. (London), kierownik Kursów przy Tow. Polsko-Angielskiem — 8 zł miesięcznie (członk. Tow. 5 zł). Wpisy: poniedziałki, środy, piątki, godz. 18—19 w Sekretarjacie Kursów. Szkoła, św. Marcin 35, parter, prawo zdw 26 411

Wyuczamy
księgowości stenografji pisania maszyną tanio Ulgowy kurs rozpoczynamy 9 Wpisy codziennie Postęp Plac Sapieżyński 2 a. zdw 25 078/9

„Rumba"
w jednej lekcji wyucza Akademja Tańców Wituszkowskich. Dom Rzemieślniczy, salka 27. Pw 10 863-53.324

25 MUZYKA

Trio
lub kwartet potrzebny od 15. 2. Zgłoszenia z podaniem warunków wraz z fotografją. Hotel Warszawski, Kościan. zdw 25 778

Lekcyj
gry fortepianowej przychodzę udzielać. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 111

Dyplomowana
nauczycielka udziela lekcje gry na fortepianie Skarbowa 5, m. 7 zdw 26 237

26 ROZRYWKA

Dziś
wieprzobicie restauracji pod „Słońcem", Półwiejska 5. zdw 26 371

Podkoziołek
urządza we wtorek restauracja pod „Słońcem", Półwiejska 5, dużo atrakcyj, na które jaknajuprzejmiej zaprasza Sympatyków gospodarz. zdw 26 369

Kino „Orzeł"
„Ludzie areny". zdw 26 391

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Technik
dentystyczny młodszy poszukuje posady. Okolica obojętna Oferty Kurjer Poznański zdw 25 486

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Światła wielkiego miasta".
Aurora: „Człowiek bez nerwów".
Colosseum: „Pokusy Europy."
Corso: „Na zachód od Zanzibaru".
Metropolis: „Jej Ekscelencja — Miłość".
Muza (dawn. Harfa): „Tajemnica cytadeli w Dęblinie".
Nowości: „Ewa w futrze" na scenie Igo Sym.
Odeon: „Na falach namiętności".
Orzeł: „Ludzie areny".
Renaissance: „Mistrz Bezczelności".
Roxy: „Łowca Posagowy".
Słońce: „Pod Kuratelą".
Slinks: „Spowiedź przed szturmem".
Tęcza: „Tajny Kurjer".
Wilsona: „Pieśń Żywiołów".

Urzędnik gospodarczy
kawaler kawalerzysta Wielkopolanin lat 29 z lepszem wykształceniem kilkoletnią praktyką w bardzo wzorowych i intensywnie prowadzonych majętnościach znający się na hodowli bydła zarodowego oraz konia szlachetnego obeznany z wszelkiemi gałęziami rolnictwa poszukuje posady urzędnika pod dyspozycję lub samodzielnego od 1 3 32 lub zaraz ewentualnie później. Warunki skromne okolica obojętna Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 567

Osoba
nawskroś uczciwa w średnim wieku, znająca się całkowicie na gospodarstwie domowem poszukuje posady do wszystkiego — Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 444

Maszynistka
biuralistka poszukuje posady, ewentl. jako początkująca biuralistka. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 25 908

Urzędnik gosp.
kawaler, 11-letnią praktyką w intensywnych — hodowlanych majątkach, dobry organizator pracy energiczny, bardzo dobremi świadectwami, poszukuje posady. — Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 25 968

Pracowałam
kilka lat w fabryce cukierków, poszukuję posady w zastępstwie cukiernika. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 191

Dziewczyna
z gotowaniem, do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 368

Sierota
z dobrej rodziny poszukuje posady do wszelkich prac domowych do samotnej osoby lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 364

Wdowa
lat 45, poszukuje posady do opieki nad dziećmi lub do chorej osoby bezpłatnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 363

Ogrodnik - szofer
z długoletnią praktyką ogrodniczą i szoferską z znajomością przy elektryczności poszukuje posady od 1 marca lub później — Łaskawe zgłoszenia pod adresa Szofer Korzycki Przybinia poczta Rydzyna powiat Leszno. zdw 24 767

Książkowa bilansistka
pisząca biegle na maszynie znająca język polski i niemiecki szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 18 264

Ogrodnik
poszukuje posady najchętniej w majątku od 15 lutego lub 1 marca Obal Zduny powiat Krotoszyn. zdw 25 706 7

Ogrodnik
kawaler lat 25 obeznany w kwiaciarstwie (specjalność chryzantemy) hodowla wczesnych warzyw szkółką drzew, chlubne świadectwa, poszukuje stałej posady, najchętniej w majątku zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 635

Dziewczyna
lepszej rodziny poszukuje posady zaraz lub 15 lutego. Górna Wilda 17, mieszk. 1 zdw 26 510

Szofer - kowal
z dłuższą praktyką, dobremi poleceniami, poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 398

Gospodyni
odpowiedzialna, cały dom, wychowanie dzieci, do wdowca zaraz potrzebna. Musi złożyć gwarancję. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 394

Poszukuję
pokoju za posługę. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 389

Kucharka
młodsza poszukuje posady do samotnej osoby, z długoletniemi świadectwami Oferty Kurjer Poznański zdw 26 328

Służąca
chętna z długoletniemi świadectwami poszukuje posady do restauracji lub kawiarni Oferty Kurjer Poznański zdw 26 327

Kuchmistrzyni
hotelowa, restauracyjna śniadalna, poszukuje posady od 15 lutego Oferty Kurjer Poznański zdw 26 323

Panna
szyciem szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 449

Poszukuję
posługi na przed południe. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 315

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego lub dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 314

Wdowa
po oficerze posiadająca kilka tysięcy gotówki szuka odpowiedniej posady za gwarancje hipoteczną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 353

Inteligentna
dziewczyna szuka posady do dzieci lub lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 312

Sierota
bezwzględnie uczciwa z gotowaniem, dobre świadectwa poszukuję posady Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 311

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem długoletniemi świadectwami szuka posady zaraz lub od 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 26 309

Poszukuję
posługi i prania Oferty Kurjer Poznański zdw 26 433

Starsza
panna poszukuje posady do pielęgnowania chorej osoby lub dziecka za niskiem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 415

Hafciarka
na biały i kolorowy haft poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 410

300 zł
kaucji za jakąkolwiek posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 317

Sierota
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 437

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem 15. 2. lub 1. 3., dobrze polecona. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 436

Krawcowa
domowa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 435

Kucharka
uczciwa i chętna poszukuje posady może się zająć wszelką pracą w lepszym domu świadectwa bardzo dobre Oferty Kurjer Poznański zdw 26 361

Samodzielna
uczciwa dziewczyna z dobrem gotowaniem szuka posady do lepszego domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 359

Poszukuję
posługi Oferty Kurjer Poznański zdw 26 357

Pokojowa
znająca wszelką obsługę, szycie, haftowanie, pragnie otrzymać posadę od 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 26 279

Młoda
dziewczyna z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego od 15. II. 32. Turowski, Marcelego Mottego 8. zdw 26 296

Dziewczyna
dobrem gotowaniem, władająca językiem polskim, niemieckim, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 294

Kucharka
dobrem gotowaniem poleca się na wesela uroczystości. Strumykowa 3 mieszkanie 9. zdw 26 292

Ogrodnik kawaler
obeznany w gałęzi ogrodniczej, szuka posady każdego czasu. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 340

Chemik
mydlarz, znający wyroby wszelkich mydeł i proszków mydlanych, jak również perfumowanie mydeł toaletowych, szuka posady. Oferty A. Przadówna, Wieleń n. Not., ul. Nowe Miasto 38, m. 6. nw 8 375

Praczka
bardzo uczciwa dobrze polecona szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 374

Krawcowa
biegła 3.— dziennie Oferty Kurjer Poznański zdw 26 457

Posługaczka
uczciwa sumienna poszukuje posługi najchętniej na Łazarzu. — Oferty Kurjer Poznański zdw 26 460

Posługi
na trzy dni w tygodniu lub prania poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 26 461

Uczciwa kobieta
poszukuje posługi i prania. Skiba Jeżycka 26 zdpw 26 463

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 466

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z dobremi świadectwami do wszystkiego z gotowaniem od 15 2. lub 1. 3. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 468

Uczciwa
posługaczka poszukuje zaraz posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 469

Dziewczyna
poszukuje posługi trzy razy w tygodniu na Łazarzu Oferty Kurjer Poznański zdw 26 472

Praczka
pierze tanio i korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 490

Posługi
po południu lub od 10-tej poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 489

Poszukuję
prania i sprzątania Oferty Kurjer Poznański zdw 26 492

Dziewczyna
starsza, bez rodziny, szuka posady do lżejszych prac domowych, praniem, gotowaniem średnim, skromnym domu u bezdzietnych państwa Oferty Kurjer Poznński zdw 26 496

Kucharka
wiek średni, samodzielna wiejska poszukuje posady od 15 lutego lub 1 marca najchętniej do jeddej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 497

Technik - budowlany
powrócił z wojska poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 498

Kucharka
samodzielna poszukuje zaraz posady do samotnej osoby lub restauracji Oferty Kurjer Poznański zdw 26 502

Dziewczyna
samodzielnym gotowaniem, znająca warszawską kuchnię poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 26 517

Panna
lat 20, wyuczona haftu poszukuje pracy domowej. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 26 515

Posługaczka
uczciwa, czysta, poszukuje posługi dopołudnia lub po południu pracy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 520

Służąca
dobrem gotowaniem, dobremi świadectwami poszukuje posady od 15 2 Oferty Kurjer Poznański zdw 26 523

Dziewczyna
młodsza z prowincji znająca język niemiecki, kochająca dzieci poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 519

Sierota
poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 26 527

Rysownik
zdolny, młody szuka jakiejkolwiek posady biurowej Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 26 528

Uczciwa
kucharka i prasowaczka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 430

Dziewczyna
z dobremi świadectwami, poszukuje posady od 15. do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 419

Służąca
poszukuje posady 15 lutego do wszystkiego z gotowaniem, dobremi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 442

Bona
z dobrej rodziny szuka posady. Zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 26 544

Dziewczyna
starsza, samodzielna, poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa domowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 189

Wiejska
starsza, uczciwa dziewczyna samodzielna, dobrze gotuje pierze zmieni posadę. Oferty Kurjer Poznański jw 2508

Małopolanka
skromna, rzetelna z praniem, prasowaniem, gotowaniem średniem szuka posady od 15. lub 1. 3. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 26 265

Dziewczyna
początkująca lat 18, szuka posady do pomocy pani w domu lub do dzieci 15. II Oferty Kurjer Poznański zdw 26 273

Dziewczyna
z dobremi referencjami, poszukuje posady z praniem i gotowaniem od 15. 2. — Oferty Kurjer Poznański zdw 26 159

Profesor gimnazjalny
przygotowuje do wszystkich klas i do matury. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 954

Sumienna
panienka poszukuje posady do piekarni lub kolonjalki względnie do dzieci, wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 247

Panienka
znająca szycie, przeróbki, prace domowe, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 203

Sierota
w krytycznem położeniu, szuka posady gotowaniem, do wszystkiego zaraz lub od 15. 2 Oferty Kurjer Poznański zdw 26 175

Woźnica
z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 133

Wiejska
lat 40 z gotowaniem poszukuje posady 15 lat ostat. posada. — Oferty Kurjer Poznański zdw 26 110

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 26 109

Posługi
poszukuję z gotowaniem lub bez. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 105

Służąca
młodsza z samodzielnem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 102

Dziewczyna
z cośkolwiek gotowaniem lub do dzieci poszukuje posady od 1. lub 15. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego jw 2500

Kucharka
samodzielna poszukuje posady 1. 3 w lepszym domu u jednej lub dwóch osób. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 909

Technik
dentystyczny biegły w pracach technicznych, oraz w operatywie szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 25 906

Dziewczyna
z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej lub za kucharkę od 15. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 882

Kucharka
starsza, dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 238

Panna
22 lata, zdrowa, przystojna, chętna do pracy, z zacnej familji, zredukowana, prosi o posadę do wyręczenia pani domu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 26 165

28 WOLNE MIEJSCA

Kucharka
potrzebna od 15. 2. Zgłoszenia Hotel Warszawski Kościan. zdw 25 777

Kto
poleci służącą samodzielnem gotowaniem, uczciwą, czystą, skromną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 300

Służąca
dobrem poleceniem uczciwa czysta samodzielnem gotowaniem potrzebna od 15. II 32. Zgłoszenia z odpisem ostatnich świadectw skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 26 299

Poszukuję
sprzedawców i mechaników dokładnie obeznanych z kasami „National". Szczegółowe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 26 289

Książkowy
kawaler bilansista doświadczony, biegły korespondent polsko-niemiecki, ewentualnie francuski, dobrze polecony, otrzyma stałą posadę. Referencje z odpisem świadectw z podaniem wysokości pensji Kurjer Pozn. zdw 26 290

Szofer
potrzebny na stałą posadę, kaucja 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 324

Przedstawiciell (ki)
do zbierania zamówień na portrety za wysokiem procentem zaraz. Życiorys i fotografją. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 26 331

Dziewczyna
do wszystkiego, religijna czysta, potrzebna od 15. Strzelecka 26, m. 1. zdw 26 303

Szukam
człowieka z gotówką 1 000 zł do współpracy może być i robotnik. Oferty Kurjer Poznański zdw 26 305

Parkietówki
przystojne potrzebne zaraz. Moskie Oko, Młyńska 3. zdw 26 460

Dziewczyna
do wszystkiego, dobrem gotowaniem zaraz potrzebna. Plac Działowy 11, m. 13. zdw 26 444

Gospodyni
i do prac domowych Hubischta, Wybickiego 12 zdw 26 343

Posługaczka
czysta dobrze polecona z praniem potrzebna. Skarbowa 11, I pir, m. 3. zdw 26 305

Ogrodnik
potrzebny zaraz. Zgłoszenia — Zmysłowski, Rataje. zdw 26 372

Chłopaka
silnego, inteligentnego do inkasa i rozwożenia towaru z gotówką 150 zł. Zgłoszenia 6—8. Matejki 60, mieszkanie 10. zdw 26 366

Dziewczyna
uczciwa, z dobrem gotowaniem. Zgłosić — Maleckiego 26, II. zdw 26 377

Książkową
dobrze polecona siła, podanie pensji oraz oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 26 379

Fryzjerka
dzielna na stałe potrzebna zaraz. Wodna 7. zdw 26 389

Fryzjerka
potrzebna. Św. Marcin 24. zdw 26 392

Biuralistka
z maszyną zaraz potrzebna. — „Wszechpolska Agencja" Długa 5. zdw 26 384

Służąca
potrzebna. Zacisze 4 III., prawo. zdw 26 417

Uczennice
do szycia potrzebne. Św. Marcin 32, II. p., lewo zdw 26 412

Pannę
przyjmę z kaucją do cukierni-kawiarni posada stała. Oferty Kurjer Pozn. zdw 26 491

Dentysta
poszukuje higienistki znającej dobrze książkowość Oferty Kurjer Poznański jw 2518

Uczeń
z odpowiedniem wykształceniem, może się zgłosić F. Kaźmierski, specjalny skład bławatów Stary Rynek 38/39. zdw 26 453

Poszukiwany
technik papierniczy z dużą praktyką. Oferty: Warszawa Nowogrodzka 39. — 8. nw 8580

Uczeń rzeźnicki
uczciwych rodziców, najchętniej z prowincji, przedstawienie osobiste. Sadowski, Marszałka Focha 35. zdw 26 441

Zaufanego
uczciwego na stanowisko posłańca miejskiego poszukuje Biuro Posłańców Miejskich — Wodna 11. Telefon 15-60. Pw 10 872-6.13

Poszukujemy w każdem mieście obrotnych, rutynowanych sprzedawców
Agraria, Bydgoszcz, — Skrytka pocztowa 127. zdw 26 553

Humor zagraniczny

— To ubranie już do niczego! Nie lepiej podarować je biednemu?
— Bój się Boga, kobieto — idę w niem właśnie do komornika.

Przedpłata na luty 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.